

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Agrární zahraniční obchod České republiky

Bc. Veronika Křítková

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Veronika Křítková

Ekonomika a management

Název práce

Agrární zahraniční obchod České republiky

Název anglicky

Agrarian foreign trade of the Czech Republic

Cíle práce

Cílem diplomové práce je identifikovat vývoj teritoriální a komoditní struktury českého agrárního zahraničního obchodu v letech 2012 – 2021 ve vztahu k zemím Evropské unie i mimo ní.

Metodika

Úvodní část práce je věnována základní teorii zahraničního obchodu, zemědělské a obchodní politice EU a vybraným aspektům agrárního sektoru, které ovlivňují zahraniční obchod. Praktická část je započatá sběrem sekundárních datových údajů, na jejichž základě jsou pak vypočteny bazické a řetězové indexy pro srovnání jednotlivých období časové řady. Pomocí sekundárních dat budou také zjišťovány komparativní výhody a jednotkové ceny. Z výsledků analýzy budou následně formulovány závěry vztahující se k cílům diplomové práce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

agrární obchod, export, import, komparativní výhody, jednotkové ceny

Doporučené zdroje informací

KALÍNSKÁ E. a kol. Mezinárodní obchod v 21. století, Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8.
KRUGMAN, Paul R.; OBSTFELD, Maurice; MELITZ, Marc J. *International economics : theory and policy*. Boston: Pearson Education Limited, 2018. ISBN 978-1-292-21487-0.
SMUTKA, Luboš. *Vybrané aspekty agrárního sektoru ve světě : (vývoj produkce a obchodu s agrárními komoditami)*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010. ISBN 978-80-213-2101-4.
SMUTKA, Luboš. *Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR v evropském a světovém kontextu*. Praha: Powerprint, 2011. ISBN 978-80-87415-22-1.
STOLL P. T. a SCHORKOPF F. *WTO – World Economic Order, World Trade Law*. BRILL, 2006. ISBN 978-90-041-4496-5.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Tomáš Vacek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 16. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 08. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Agrární zahraniční obchod České republiky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. listopadu 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce Ing. Tomáši Vackovi, PhD., za odborné vedení, konzultace a cenné rady během zpracování diplomové práce. Mé poděkování patří též mé rodině za podporu a skvělé zázemí pro studium.

Agrární zahraniční obchod České republiky

Abstrakt

Práce se nejprve zaměřila na zahraniční obchod a agrární sektor z teoretického hlediska. Uvedla dva základní přístupy k zahraničnímu obchodu a jejich nástroje. Vytýčila důležitost agrárního sektoru a vytvoření Společné zemědělské politiky. V praktické části se zabývala analýzou českého agrárního obchodu a jeho vývojem ve vztahu k zemím Evropské unie a ostatním zemím světa. Toto rozdělení bylo zvoleno vzhledem k velkým odlišnostem těchto oblastí. V teritoriální analýze bylo zjištěno, že podíl ostatních zemí Evropské unie na českém agrárním exportu a importu se pohybuje kolem 90 %. Největší vliv z těchto zemí pak mají sousední země Německo, Slovensko a Polsko. Tato trojice vystupuje do popředí v exportu i importu. Komoditní sestavení exportu a importu bylo zkoumáno ve strukturální analýze. Největší hodnotu exportu za sledované období mělo mléko a mléčné výrobky, následně cigarety a pšenice. Stejně to bylo při teritoriálním rozdělení u exportu do ostatních zemí Evropské unie. V exportu do třetích zemí vedlo též mléko a mléčné výrobky, následováno bylo krmivem a pivem. V importu jednoznačně vedlo vepřové maso ze zemí Evropské unie. Pro zjištění specializace českého agrárního obchodu byly vypočteny u komoditních agregací indexy komparativní výhody ve vztahu k zemím EU a třetím zemím. Nejvyšší specializace ve vztahu k zemím EU bylo dosaženo u agregace Obilovin, nejnižší u Masa. Ve vztahu ke třetím zemím dosáhla Česká republika největší specializace u agregace Mléka a nejnižší u Ovoce. Indexy komparativní výhody spolu s indexy obchodní bilance byly použity pro produktové mapování. Na závěr byly zjištěny jednotkové ceny.

Klíčová slova: agrární obchod, liberalismus, protekcionismus, komparativní výhoda, jednotková cena, Evropská unie, třetí země, export, import, obchodní bilance

Agrarian foreign trade of the Czech Republic

Abstract

First the thesis was focused on foreign trade and the agrarian sector from a theoretical point of view. It listed two basic approaches to foreign trade and their tools. It outlined the importance of the agrarian sector and the creation of the Common Agricultural Policy. In the practical part, it dealt with the analysis of Czech agrarian trade and its development in relation to the countries of the European Union and other countries of the world. This division was chosen due to the great differences of these areas. In the territorial analysis, it was found that the share of other European Union countries in Czech agrarian exports and imports is around 90%. Among these countries, the neighbouring countries Germany, Slovakia and Poland have the greatest influence. This trio comes to the foreground in both export and import. The commodity composition of exports and imports was examined in a structural analysis. Milk and dairy products had the largest export value during the monitored period, followed by the cigarettes and wheat. It was the same with the territorial division of exports to other countries of the European Union. Milk and dairy products also led the way in exports to third countries, followed by the fodder and beer. Pork meat from the countries of the European Union clearly led the way in imports. In order to determine the specialization of Czech agrarian trade, indices of comparative advantage in relation to EU countries and third countries were calculated for commodity aggregations. The highest specialization in relation to EU countries was achieved in the Cereals aggregation, the lowest in the Meat. In relation to third countries, the Czech Republic achieved the greatest specialization in the Milk aggregation and the lowest in Fruit. Comparative advantage indices along with balance of trade indices were used for product mapping. Finally, unit prices were determined.

Keywords: agrarian trade, liberalism, protectionism, comparative advantage, unit price, European Union, third country, export, import, trade balance

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl práce	13
2.2	Metodika	13
2.2.1	Bazické a řetězové indexy	15
2.2.2	Produktové mapy	15
2.2.3	Jednotkové ceny.....	17
3	Teoretická východiska	19
3.1	Zahraněční obchod.....	19
3.1.1	Protekcionismus.....	21
3.1.2	Nejčastější nástroje protekcionismu	23
3.1.2.1	Clo.....	23
3.1.2.2	Dovozní kvóty.....	26
3.1.3	Liberalismus	27
3.1.4	Mezinárodní dohody	30
3.1.4.1	GATT (General Agreement on Tariffs and Trade).....	32
3.1.4.2	WTO (World Trade Organization)	35
3.1.4.3	AOA (Agreement on Agriculture)	36
3.2	Agrární sektor	38
3.3	Společná zemědělská politika	41
4	Vlastní práce	44
4.1	Analýza teritoriální struktury obchodu	44
4.2	Analýza komoditní struktury	51
4.2.1	HS 01 Živá zvířata	51
4.2.2	HS 02 Maso a jedlé droby	53
4.2.3	HS 03 Ryby a korýši, měkkýši a jiní vodní bezobratlí	55
4.2.4	HS 04 Mléko, vejce, med, výrobky jedlé živočišného původu	56
4.2.5	HS 05 Výrobky živočišného původu jinde neuvedené ani nezahrnuté.....	58
4.2.6	HS 06 Živé rostliny a výrobky květinářské	59
4.2.7	HS 07 Jedlá zelenina, rostliny, kořeny, hlízy	60
4.2.8	HS 08 Jedlé ovoce a ořechy, kůra citrusových plodů, melounů	62
4.2.9	HS 09 Káva, čaj, maté a koření	64
4.2.10	HS 10 Obiloviny	65
4.2.11	HS 11 Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	66

4.2.12	HS 12 Semena a plody i olejnaté, průmyslové nebo léčivé rostliny, sláma a pícniny	67
4.2.13	HS 13 Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	69
4.2.14	HS 14 Rostlinné pletací materiály, rostlinné produkty, jinde neuvedené a nezahrnuté	70
4.2.15	Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje, pokrmové vosky	71
4.2.16	HS 16 Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, jiných vodních bezobratlých a hmyzu	72
4.2.17	HS 17 Cukr a cukrovinky	74
4.2.18	HS 18 Kakao a kakaové přípravky	76
4.2.19	HS 19 Přípravky z obilovin, mouky, škrobu, mléka; jemné pečivo ..	77
4.2.20	HS 20 Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	78
4.2.21	HS 21 Přípravky potravinové různé	79
4.2.22	HS 22 Nápoje, lihoviny a ocet	80
4.2.23	HS 23 Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, připravené krmivo	82
4.2.24	HS 24 Tabák a vyrobené tabákové náhražky	83
4.3	Analýza produktových map	84
4.3.1	Obchod s Evropskou unií	85
4.3.2	Obchod se třetími zeměmi	89
4.4	Jednotkové ceny	94
5	Výsledky a diskuse	100
5.1	Analýza teritoriální a komoditní struktury	100
5.2	Analýza produktových map	101
5.3	Analýza jednotkových cen	102
6	Závěr	103
7	Seznam použitých zdrojů	104
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	107
8.1	Seznam obrázků	107
8.2	Seznam tabulek	108
8.3	Seznam použitých zkratk	109
9	Přílohy	110
9.1	Bazický a řetězový index komoditních agregací pro obchod s EU28 a mimo EU (zdroj: vlastní zpracování)	110
9.2	Produktové mapy pro obchod s EU28 (v tis. USD), (zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování)	122
9.3	Produktové mapy pro obchod se třetími zeměmi (v tis. USD), (zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování)	130

9.4 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro export do EU28 (vlastní zpracování).....	138
9.5 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro import z EU28 (vlastní zpracování).....	140
9.6 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro export do třetích zemí (vlastní zpracování).....	142
9.7 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro import ze třetích zemí (vlastní zpracování).....	144

1 Úvod

Zemědělství je stavebním kamenem lidské civilizace. Podle Boháčové a Landové (2014) patřila zemědělská výroba od prvopočátku k neoddelitelným a základním prvkům vývoje lidské společnosti. I když od prvního úmyslného pěstování uplynulo již mnoho stovek let a technologie od té doby výrazně pokročila, význam zemědělství pro civilizaci je pořád stejný a vzhledem k pořád rostoucí populaci možná ještě větší. Lidstvo osídlilo téměř celou planetu a každé místo na ní má svá specifika. Někde se daří pěstování plodin, jinde více chovu dobytka a i výroba má své odlišnosti. Pro získání požadovaného zboží začali lidé mezi sebou zboží směňovat. Měnili pro ně nedostatkové zboží za zboží, kterého měli dostatek. Jak popisuje Glyn (2002) historie směnného obchodu je stejně stará, v některých ohledech dokonce mnohem starší, než zaznamená historie samotného člověka.

Postupem let se výměnný obchod proměnil na obchod, jak jej známe dnes. Existují různé segmenty trhu, místo výměny zboží se používají peníze a lidé se trhu zúčastňují už spíše jen zprostředkovaně. Na obchodování mezi zeměmi se zaměřuje mezinárodní obchod a se zemědělskými produkty se obchoduje na agrárním trhu. Svatoš a kol. (2012) upozorňují na ztrácející převahu zemědělství na HDP ve většině zemí v podstatě v průběhu života jedné poslední generace. Zdůrazňují ovšem, že to nic neubírá na jeho nezastupitelnosti při produkci potravin, při zajišťování environmentální funkce, krajiny, infrastruktury ap., jakož i při řešení globálních problémů a udržitelného rozvoje světa.

Česká republika není výjimkou. Podíl české zemědělské výroby na HDP ČR je okolo 2 %, ovšem jeho význam je mnohem větší. Autoři Smutka a kol. (2011) se shodují, že bez kvalitně fungujícího agrárního trhu si v současné době nelze představit žádnou fungující ekonomiku. Bez ohledu na vyspělost ekonomiky země má agrární obchod v současnosti nezastupitelnou roli v každé z nich.

Pro některé země představuje agrární obchod jen možnost, jak obohatit svůj vlastní trh o paletu nabídky všech produktů jednotlivých klimatických pásem. Pro některé méně rozvinuté země ovšem zastává životně důležitou funkci. Česká republika naštěstí patří spíše do té první skupiny, ovšem i tak bychom si dnes život bez fungujícího agrárního zahraničního obchodu uměli už jen těžko představit. Smutka a kol. (2018) uvádějí, že agrární zahraniční obchod České republiky prošel v posledních patnácti letech

významnými změnami, které se ve svých důsledcích týkají nejen teritoriální a zbožové struktury, ale i jeho hodnot, objemu, jednotkových cen i samotné konkurenceschopnosti. Zdráhal a kol. (2019) poukazují na fakt, že hodnota obratu českého agrárního zahraničního obchodu výrazně narostla především po roce 2004, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie. V návaznosti na tuto podstatnou změnu se nově formovala i teritoriální struktura agrárního obchodu směrem k obchodní výměně především se zeměmi Evropské unie. To potvrzuje i tvrzení Smutky a Belové (2011), že Česká republika je malá otevřená ekonomika, která je silně závislá na vysoké míře intenzity zapojení do mezinárodních obchodních vztahů, což má samozřejmě zásadní vliv na zahraniční obchod.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce bylo specifikovat vývoj agrárního zahraničního obchodu České republiky v letech 2012 – 2021 ve vztahu k zemím Evropské unie i mimo ní.

Hlavního cíle bylo dosaženo pomocí následujících dílčích cílů:

1. identifikace vlivu územních celků a následná specifikace největší obchodních partnerů České republiky z obou oblastí;
2. identifikace komoditní struktury agrárního obchodu ve vztahu k ostatním zemím Evropské unie a třetím zemím;
3. identifikace komparativní výhody komoditních agregací a následné zjištění jejich umístění pomocí produktového mapování.

2.2 Metodika

Pro analýzu komoditní struktury je využit harmonizovaný systém dále jen označovaný HS. Jedná se o mezinárodní klasifikační systém vytvořený Světovou celní organizací (World Customs Organization). HS se dělí na 96 komoditních agregací, z nichž položky HS 01 až HS 24 zastupují agrární agregace.

Tabulka 1: Harmonizovaný systém dělicí agrární agregace

Kód zboží	Název zboží
HS 01	Živá zvířata
HS 02	Maso a jedlé droby
HS 03	Ryby a korýši, měkkýši a jiní vodní bezobratlí
HS 04	Mléko, vejce, med, výrobky jedlé živočišného původu
HS 05	Výrobky živočišného původu jinde neuvedené ani nezahrnuté
HS 06	Rostliny živé a výrobky květinářské
HS 07	Jedlá zelenina, rostliny, kořeny, hlízy
HS 08	Jedlé ovoce a ořechy, kůra citrusových plodů, melounů
HS 09	Káva, čaj, maté a koření
HS 10	Obiloviny
HS 11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek
HS 12	Semena a plody i olejnaté, průmyslové nebo léčivé rostliny, sláma a pícniny
HS 13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky
HS 14	Rostlinné pletací materiály, rostlinné produkty, jinde neuvedené a nezahrnuté
HS 15	Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje, pokrmové vosky
HS 16	Přípravky z masa, ryb, korýšů, měkkýšů, jiných vodních bezobratlých a hmyzu
HS 17	Cukr a cukrovinky
HS 18	Kakao a kakaové přípravky
HS 19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu, mléka; jemné pečivo
HS 20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin
HS 21	Přípravky potravinové různé
HS 22	Nápoje, lihoviny a ocet
HS 23	Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, připravené krmivo
HS 24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Analýza teritoriální struktury je vytvořena pomocí koláčových grafů, ve kterých jsou zobrazeny hlavní obchodní partneři České republiky. Prvotní rozdělení je podle seskupení zemí, kde v jedné oblasti jsou země, které jsou členy Evropské unie a druhou oblast tvoří všechny země, které nejsou členy Evropské unie. Toto základní rozdělení je využito i pro analýzu komoditní struktury. Následující grafy v územní analýze zobrazují podíl jednotlivých zemí na exportu a importu z každé oblasti zvlášť.

Data pro jednotlivé analýzy jsou získávána z Českého statistického úřadu. Analyzované období je mezi lety 2012 – 2021. Peněžní objemy budou analyzovány v běžných cenách v amerických dolarech (USD) a obchodované objemy v kilogramech (kg).

2.2.1 Bazické a řetězové indexy

Pro srovnání jednotlivých období časové řady jsou na základě sekundárních datových údajů vypočteny bazické a řetězové indexy.

Tyto indexy vyjadřují změnu kvantitativního znaku u dané jednotky během daného časového intervalu. V případě, kdy jsou indexy počítané ke stejnému základu, jedná se o tzv. bazické indexy. Pomocí bazických indexů je možné porovnat časové řady a analyzovat podrobně vývojové trendy se základním obdobím. Řetězové indexy jsou pak počítané k proměnlivému základu a s jejich pomocí se srovnávají za sebou jdoucí hodnoty. (Hindls a kol., 2007)

Základním obdobím a základem pro výpočet bazického indexu je v této práci rok 2012.

2.2.2 Produktové mapy

Na význam vyvážených produktů je možné nahlížet ze dvou různých pohledů. První možností je zjištění hodnoty podílu konkrétního produktu na celkové hodnotě exportu. Čím větší podíl, tím významnější je příspěvek vyváženého produktu pro domácí ekonomiku. Tento fakt vychází ze vztahu: $Y = C + I + G + (X - M)$. Druhý pohled se zaměřuje na mezinárodní konkurenci. Předními exportovanými produkty jsou produkty, které mají vysokou komparativní výhodu na mezinárodním trhu. (Widodo, 2009)

Pro určení komparativní výhody je v této práci použit Lafayův index (LFI) a Trade Balance Index (TBI) jako ukazatel domácí obchodní bilance.

Pro výpočet Lafayova indexu byl použit vzorec v následujícím tvaru:

$$LFI = 100 \times \left[\frac{X_{ij} - M_{ij}}{X_{ij} + M_{ij}} - \frac{\sum_{j=1}^N (X_{ij} - M_{ij})}{\sum_{j=1}^N (X_{ij} + M_{ij})} \right] \times \frac{X_{ij} + M_{ij}}{\sum_{j=1}^N (X_{ij} + M_{ij})}, \quad (1)$$

kde X_{ij} je export a M_{ij} import zboží „j“ země „i“, vyvážených či dovážených do vybrané země či seskupení zemí, a N je počet položek. V případě kladné hodnoty LFI existuje komparativní výhoda pro danou položku. Čím je hodnota LFI vyšší, tím je vyšší i stupeň specializace. (Smutka a kol., 2018) Nula představuje neutrální hodnotu z hlediska vykazání komparativní výhody. (Zdráhal a kol., 2019) V této práci představuje písmeno „i“

Českou republiku. Komparativní výhody budou analyzovány na úrovni jednotlivých agregací ve vztahu k celkovému zemědělskému obchodu.

Další zmiňovaný index TBI se používá k analýze, zda se země specializuje na export nebo na import pro určitou skupinu zboží. Vzorec pro výpočet TBI je následující:

$$TBI_{ij} = \frac{(x_{ij} - m_{ij})}{(x_{ij} + m_{ij})}, \quad (2)$$

zde x_{ij} znázorňuje export a m_{ij} import skupiny zboží „j“ země „i“. Výsledný index se nachází v intervalu od -1 do +1. V extrémech vybraná země pouze dováží (-1) nebo vyváží (+1) danou skupinu produktů. Jakákoliv hodnota v rozmezí tohoto intervalu znamená, že země vyváží i dováží komoditu současně (Widodo, 2009).

Produktové mapování je analytický nástroj, který umožňuje vyhodnotit jednotlivé produktové skupiny jak z pohledu dosahované úrovně obchodní bilance, tak i mezinárodní konkurenceschopnosti. (Smutka a kol., 2018) Pomocí výše zmíněných indexů se sestrojí produktové mapy, v nichž jsou produkty rozděleny do čtyř skupin či sektorů A, B, C a D. Sektor A se skládá z produktů, které mají jak komparativní výhodu, tak exportní specializaci. Produkty ze sektoru B mají komparativní výhodu, ale nemají exportní specializaci. Sektor C naopak tvoří produkty, které nemají komparativní výhodu, ale mají exportní specializaci a produkty z posledního sektoru D nemají komparativní výhodu ani exportní specializaci (Widodo, 2009).

Tabulka 2: Produktová mapa

RSCA > 0	Group B: Comparative Advantage Net-importer (RSCA > 0 and TBI < 0)	Group A: Comparative Advantage Net-exporter (RSCA > 0 and TBI > 0)
RSCA < 0	Group D: Comparative disadvantage Net-importer (RSCA < 0 and TBI < 0)	Group C: Comparative disadvantage Net-exporter (RSCA < 0 and TBI > 0)
	TBI < 0	TBI > 0

Zdroj: (Widodo, 2009)

Původní index RSCA je v této práci nahrazen Lafayovým indexem (LFI), který na rozdíl od původního indexu zachycuje i importní toky.

Tabulka 3: Upravená produktová mapa

Lafay index (LFI)	LFI > 0	Sektor B: Komparativní výhoda Čistý importér (LFI > 0 a TBI < 0)	Sektor A: Komparativní výhoda Čistý exportér (LFI > 0 a TBI > 0)
	LFI < 0	Sektor D: Komparativní nevýhoda Čistý importér (LFI < 0 a TBI < 0)	Sektor C: Komparativní nevýhoda Čistý exportér (LFI < 0 a TBI > 0)
Komoditní struktura českého agrárního zahraničního obchodu		TBI < 0	TBI > 0
Trade Balance Index (TBI)			

Zdroj: (Smutka a kol., 2018)

2.2.3 Jednotkové ceny

Další důležitý parametr pro analýzu agrárního zahraničního obchodu kromě výše zmíněných je cena, která by se dala porovnat napříč agregacemi. Nejlepší způsob pro

takové porovnání je přepočteno na cenu za jednu jednotku. V této práci byly vypočteny jednotkové ceny každé agrární agregace zvlášť za export a import v obou územních oblastech. Propočteno bylo jako podíl peněžní měny (USD) a hmotnosti v jednotkách hmotnosti (kg). Jako další ukazatel je u každé agregace uvedeno i tempo růstu těchto jednotkových cen ve sledovaném období. Tempo růstu za určité časové období lze zjistit za pomoci geometrického průměru. Tempo růstu bylo vypočteno následujícím vzorcem:

$$\text{Tempo růstu} = \sqrt[n]{I_1 \times I_2 \times \dots \times I_n} - 1, \quad (3)$$

kde n znamená počet meziročních koeficientů růstu, a I představuje meziroční koeficient růstu, konkrétně řetězové indexy (Hindls a kol., 2007).

3 Teoretická východiska

3.1 Zahraníční obchod

Většina lidí považuje globalizaci a mezinárodní obchod za jedno a to samé. Široký proces globalizace přesněji označovaný jako mezinárodní ekonomická integrace, se ve skutečnosti skládá z mezinárodních investic, mezinárodních financí, migrace a také z mezinárodního obchodu. Tyto odlišné procesy neprobíhají odděleně, interagují složitým způsobem v rámci širších a neustále se vyvíjejících ekonomických, sociálních a přírodních sfér lidské existence. Nicméně mezinárodní obchod se liší od jiných typů mezinárodních ekonomických aktivit a je třeba prozkoumat a pochopit jeho zvláštní rysy a chování, aby bylo možné jej zařadit do širších ekonomických, sociálních a přírodních systémů. (Van den Berg, 2017)

Obchod sdružuje země už po staletí. Dle Svatoše a kol. (2011) je zahraniční obchod historicky nejvýznamnější součástí vnějších ekonomických vztahů, jejichž historie je stejně dlouhá jako historie státu či jeho politickoekonomického uspořádání. Každý i nejstarší státní útvar vyráběl některé zboží lépe než druhý a měl zájem je směnit za jiné potřebné komodity. Pro získání tohoto požadovaného zboží, které na daném území buďto nebylo, nebo jen v nedostatečné míře k dispozici, existovaly dvě cesty a to byl obchod a válka. Primitivní obchod se realizoval prostřednictvím směny jednoho zboží za druhé.

Historie směnného obchodu je stejně stará, v některých ohledech dokonce mnohem starší, než zaznamená historie samotného člověka. Přímá výměna služeb a zdrojů ve vzájemný prospěch je vlastní symbiotickým vztahům mezi rostlinami, hmyzem a zvířaty. Nemělo by být tedy překvapivé, že výměnný obchod je v jakékoliv formě starý jako člověk sám. (Glyn, 2002)

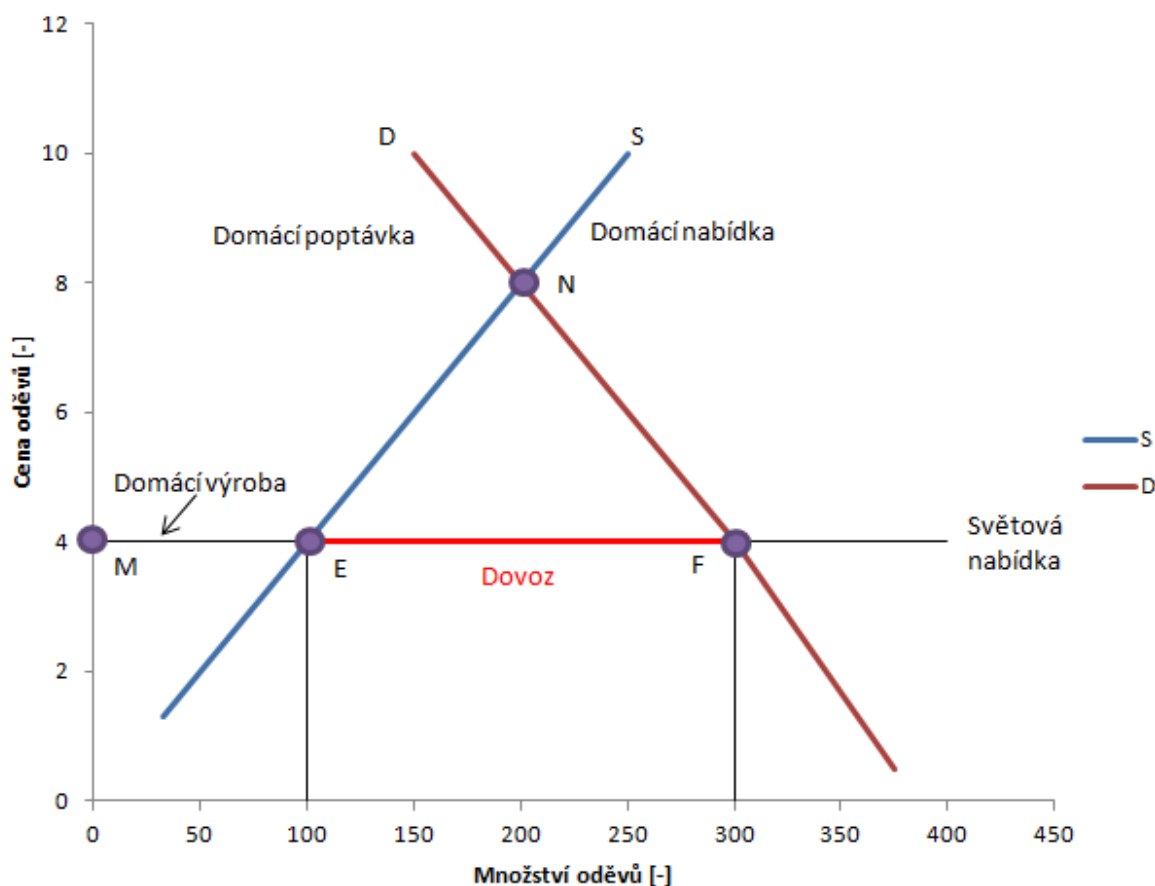
Nejstarší formou organizovaných peněz byly mince ražené z drahých kovů, jako je zlato nebo stříbro. Mince byla jednoduše kus drahého kovu, jehož váhu a ryzost zaručoval panovník, jehož jméno, portrét nebo symbol byl na minci vyražen. Mnohem později byly doplněny nebo nahrazeny bankovkami, bankovními vklady a jinými platebními prostředky. (Chown, 1994)

Existují dva základní přístupy obchodní politiky, kterými jsou liberalismus a protekcionalismus.

Liberalismus v mezinárodních obchodních či ekonomických vztazích představuje odstraňování překážek obchodu, které znázorňují klasické obchodní bariéry tarifního i netarifního charakteru, ale též otevření všech sektorů vnitřního trhu zahraniční konkurenci a úplné odstranění přímých a nepřímých podpor státu ve všech oblastech ekonomiky. (Kalínská a kol., 2010)

Naproti tomu protekcionismus v mezinárodních obchodních vztazích značí směr chránící domácí ekonomiku před vnějšími vlivy. Pokud jsou protekcionistická opatření praktikována ad absurdum, je daná ekonomika kompletně odříznuta od vnějších ekonomických vlivů, jedná se o tzv. autarkii. Ekonomika se snaží o dosažení stoprocentní soběstačnosti a jednoduchým pravidlem obchodní politiky je zákaz vývozu i dovozu. (Kalínská a kol., 2010)

Obrázek 1: Dovoz a spotřeba v podmínkách volného obchodu

Zdroj: Samuelson a Nordhaus, 2013

Na obrázku je znázorněn stav rovnováhy na trhu oděvů v případě volného obchodu. V uzavřené ekonomice by rovnováha byla v bodě N, rovnovážná cena by se rovnala 8 jednotkám a rovnovážné množství by bylo 200 jednotek. Světová cena však činí 4 jednotky. Za předpokladu že domácí poptávka neovlivní světovou cenu, rovnováha v podmínkách volného obchodu nastává, když domácí výroba je ME a dováží se EF. (Samuelson a Nordhaus, 2013)

3.1.1 Protekcionismus

Zlaté období protekcionismu trvalo až do první poloviny 18. století a jeho další perioda započala mezi světovými válkami. V tomto období byl mezinárodní obchod narušen do takové míry, že jeho obnova byla velmi obtížná. Hospodářský pokles a depreciace některých měn, přiměla mnoho zemí k zavedení nových obchodních restrikcí. Toto období trvalo prakticky až do konce druhé světové války. (Kalínská, 2010)

Od počátku renesance byl mezinárodní obchod stále více považován za důležitého příspěvatele k blahu národa v Evropě ovšem za předpokladu, že bude pečlivě kontrolován a veden. Politiky vyvinuté evropskými panovníky, aby podporovaly a formovaly mezinárodní obchod po roce 1500, jsou dnes často označovány jako merkantilismus. Definice merkantilismu jako pouhého souboru protekcionistických obchodních politik určených k vytvoření pozitivní obchodní bilance pochází ze spisů ze 17. a 18. století, které se pokoušely ospravedlnit protekcionismus. (Van den Berg, 2017)

Merkantilismus byl první soustava ekonomických názorů. Procházel dvěma vývojovými etapami. Období raného merkantilismu bylo od 15 století do poloviny 16 století, v němž byly peníze považovány za prostředek hromadění pokladu a z toho důvodu byl striktně zakázán vývoz drahých kovů a veškerý vývoz a dovoz zboží byl svazován řadou zákazů a omezení. Tato hospodářská politika byla v rozporu nejen s potřebami mezinárodního obchodu, ale i hospodářského vývoje. Proto následuje období rozvinutého merkantilismu, které trvalo až do 18. století, ve kterém jsou peníze chápány jako kapitál, který se rozmnožuje, jestliže se vrací do oběhu. Zákazy a omezení byly postupně rušeny či podstatně zmírněny. Za dostačující záruku růstu bohatství země považovali přebytek vývozu nad dovozem, který cizina vyrovnává v drahých kovech. (Šrédli, 2006)

Tento typ hospodářské politiky je nerozlučně spojený s prvním novodobým ekonomickým učením. (Soukup a kol., 2022) Merkantilisté ale nikdy nevytvořili ucelenou školu ekonomického myšlení, jelikož jejich závěry byly často účelové, sledovali v nich národní a často i vlastní zájmy. (Neumann a kol., 2010)

Merkantilismus vznikl v době počátků a upevňování centralizovaných monarchií, v době koloniální expanze a budování impérií a merkantilistické myšlení odráží tento dějinný proces. (Svatoš a kol., 2009) Řešily se především hospodářské otázky spojené se zájmy absolutistických panovníků, velkých finančních domů a obchodních společností. Přímé zásahy státu do ekonomiky omezily volnou konkurenci a měly zabránit úniku zlata ze země. (Soukup a kol., 2022) V době plnohodnotných peněz se vedle těžby logicky nabízel zahraniční obchod jako zdroj zvyšování drahých kovů v zemi. Panovník by tedy podle této teorie měl podporovat vývoz a omezovat dovoz. Aktivní obchodní bilance vede k čistému přílivu drahých kovů do domácí ekonomiky a národ tak může bohatnout na úkor ostatních národů. (Neumann a kol., 2010) Merkantilisté pokládali zahraniční obchod jako hru „s nulovým součtem“. Jako kdyby bylo světové bohatství dané a národy se o ně přetahovaly. Tuto hru měly vyhrávat ty národy, které měly aktivní obchodní bilanci a prohrávaly ty s pasivní bilancí. (Svatoš a kol., 2009)

Teorii obchodní bilance se zasvěceně věnoval Thomas Mun, který tvrdil, že není nutné mít aktivní obchodní bilanci se všemi zeměmi, stačí mít aktivní celkovou obchodní bilanci. Ani absolutní zákaz vývozu zlata ze země, jak požadovali nejradikálnější představitelé raného merkantilismu tzv. bullionisté, nepovažoval Mun za nutný. (Neumann a kol., 2010) Zdůrazňoval především výhodnost tzv. reexportu, kdy země nejprve doveze suroviny, které doma zpracuje, a posléze je zpracované vyveze jako hotové výrobky. Tím zvýší jejich hodnotu a doveze více zlata. (Soukup a kol., 2022) Mun si byl také vědom určitého nedostatku teorie merkantilismu a poukazoval na to, s čím později přišel David Hume v rámci tzv. kvantitativní teorie peněz. (Kalínská, 2010) Kládl důraz na to, že aktivní obchodní bilance vede ke zvyšování množství drahých kovů v zemi, a tedy zvyšování množství peněz v ekonomice. Což vede za jinak stejných okolností k růstu cenové hladiny a k postupnému snižování cenové konkurenceschopnosti domácích podnikatelů. (Soukup a kol., 2022) To zapříčiní opět snižování salda obchodní bilance. Není tedy možné, aby země vykazovala dlouhodobě přebytek či schodek obchodní bilance. (Neumann a kol., 2010)

Velká část industrializace v tomto období byla charakterizována rozmachem průmyslové výroby, jejímž cílem byla náhrada dováženého zboží domácí produkcí podpořena uvalením vysokých dovozních cel. Tyto země namísto snahy vyrábět produkci zaměřenou na export se rozhodly konkurovat zahraničnímu zboží na domácím trhu. Tato vysoká míra ochrany domácího trhu často v těchto zemích přispěla ke zpomalení výroby, zatímco vývoz základních surovin odrazil od rozšíření výroby o zboží s vysokou přidanou hodnotou určeného na vývoz. (Kalínská, 2010)

Přestože myšlenky merkantilistů byly teoreticky vyvráceny již Davidem Humem a následně klasickými politickými ekonomy, z praktického hlediska je merkantilismus stále živý. Většina vlád světa se snaží svou obchodní politikou podporovat vývoz a omezovat dovoz. Obchodní politika obsahuje soubor různých nástrojů, kterými vláda dané země ovlivňuje svůj zahraniční obchod. Vývoz je možné podporovat nejrůznějšími dotacemi, zvýhodněnými úvěry a pojištěním. K omezení dovozu na druhé straně slouží nejčastěji cla a kvóty. Často také dochází k zneužívání technických a zdravotních norem, certifikátu jakosti apod. (Neumann a kol., 2010)

3.1.2 Nejčastější nástroje protekcionismu

Jak již bylo zmíněno způsobů, jak chránit domácí ekonomiku je několik. Avšak tyto zásahy nemají vždy pozitivní dopady. Jak uvádí Samuelson a Nordhaus (2013), aby vlády zvýšily příjmy a ovlivnily vývoj domácích odvětví, využívají již po staletí cla a kvóty. Celní politika ale dokáže spustit revoluci a politické boje. To ukázal pokus britského Parlamentu v 18. století uvalit cla na čaj, cukr a další komodity ve svých amerických koloniích. Náklady na přepravu představují také určitou překážku volného obchodu a mají stejný účinek jako cla, když snižují výhody vyplývající z regionální specializace. Tyto náklady ovšem na rozdíl od cla nejsou ovlivněny lidmi ale přírodou.

3.1.2.1 Clo

Clo patří mezi nejstarší formu obchodní politiky. (Neumann a kol., 2010) Už od pradávna vlády zaváděly cla, aby zvýšili příjmy země a chránily domácí ekonomické zájmy před konkurencí dovozu. (Van den Berg, 2017) Jedná se o procentní sazbu, která je uvalena na dovážené zboží při vstupu do země. Prohibitivní clo má mít takovou hodnotu,

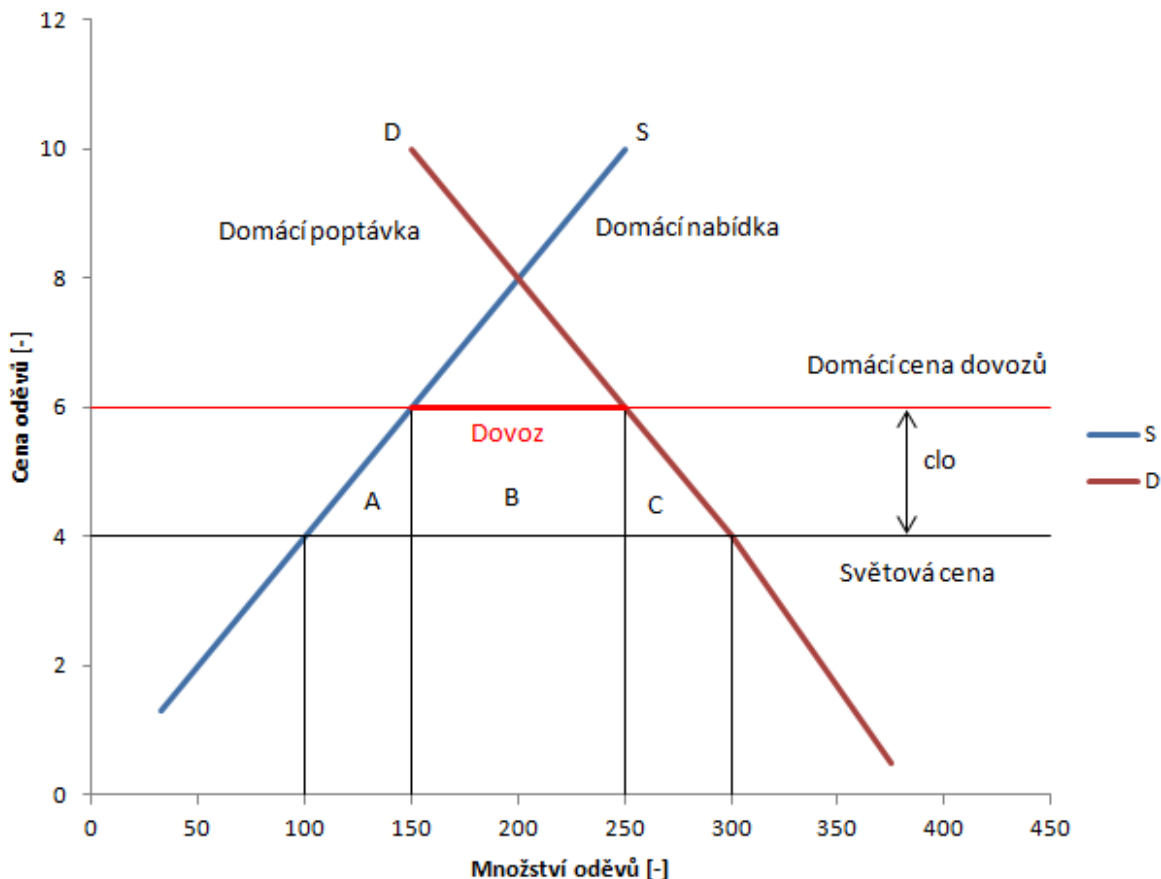
kteřá absolutně vyloučí možnost dovozu na domácí trh. Neprohibitivní clo slouží k znevýhodnění dovozců zvolených komodit. (Samuelson a Nordhaus, 2013)

Dovozní clo představuje nepřímou daň, která má dvě základní funkce. Jsou to funkce fiskální a ochranná. Fiskální funkce zajišťuje dodatečné příjmy do státního rozpočtu a ochranná, jak už je z názvu patrné, chrání domácí výrobce před zahraniční konkurencí. V minulosti převládala funkce fiskální, v dnešní době, kdy se celní sazby snižují, jsou cla zaváděna za účelem ochrany domácích výrobců. (Neumann a kol., 2010)

Z hlediska ekonomické teorie rozlišujeme cla na valorická a specifická. (Neumann a kol., 2010) Valorické clo je stanoveno jako určité procento hodnoty produktu, na které je clo uvaleno. Například valorické clo ve výši 20% na kávu vyžaduje, aby dovozce na 1 kilogram kávy fakturované za 5 euro zaplatil clo ve výši 1 eura. Dovozece organické fair trade kávy s cenou 10 euro by zaplatil clo ve výši 2 eura. Specifické clo je pevná platba za jednotku dovozu. Pokud je například dovážená káva zdaněná 2 eury za kilogram, musí pak dovozce zaplatit vládě 2 eura za každý dovezený kilogram kávy bez ohledu na to, o jaký druh kávy se jedná. Častěji se používá valorické clo, protože je jednodušší stanovit jedno valorické clo pro celou kategorii produktů různých hodnot, než stanovit specifické clo pro každý produkt v rámci dané kategorie. Valorická cla také udržují reálný daňový příjem pro vládu, protože jsou konstantním procentem ze skutečných cen dovozu a lépe tak odráží růst cen způsobený inflací. Zatímco specifická cla by se v reálných hodnotách postupně snižovala. (Van den Berg, 2017)

Clo jako tradiční protekcionistické opatření zvyšuje cenu importovaného zboží a obsahuje tak negativní a pozitivní diskriminaci. Jelikož zavedením cel klesá objem poptávky po importovaném zboží, jedná se o negativní diskriminaci týkající se domácích importérů a zahraničních producentů. Pozitivní diskriminace spočívá v tom, že domácí producenti daného zboží mohou zvýšit ceny svojí produkce, aniž by se museli obávat vytlačení z trhu zahraniční konkurencí. (Svatoš a kol., 2018)

Obrázek 2: Dopady zavedení cla

Zdroj: Samuelson a Nordhaus, 2013

Dopad cla má tři účinky. Obdélník B zobrazuje vládní příjem z vybraného cla. Trojúhelník A představuje dodatečné výroby podniků, které vyrábějí díky clu. Trojúhelník C je čistou ztrátou spotřebitelského přebytku. (Samuelson a Nordhaus, 2013) Autoři odborných ekonomických publikací se ve většině případů shodují, že zavedení cla má na ekonomiku dané země negativní účinek. Ztráta spotřebitele ze zavedení cla bývá mnohem vyšší než přínos výrobců a vlády. Neumann a kol. (2010) uvádí, že na dopad cla má vliv velikost ekonomiky dané země. To znamená, jestli daná ekonomika je schopna ovlivnit světovou cenu. Malá ekonomika označovaná jako „price-taker“ světovou cenu pouze přebírá, protože nabídka dovozu je dokonale elastická. Naproti tomu velká ekonomika se vyznačuje tím, že je schopna světovou cenu dané komodity ovlivnit. Křivka nabídky dovozu je rostoucí, přičemž její elasticita může být různá. Čím větší velká ekonomika je, tím se její elasticita bude více blížit nule a bude tedy téměř vertikální. Velká ekonomika

jako celek si může zavedením cla polepšit, protože clo částečně zaplatí dovozci. V reálném případě je ale velká ekonomika jen o něco málo větší než malá ekonomika a její křivka nabídky dovozu je téměř dokonale elastická. Čelí tedy riziku použití odvetných opatření jinými zeměmi. Aby vláda velké ekonomiky maximalizovala celkový efekt pro ekonomiku jako celek, musela by zavést takovou celní sazbu, při které by se mezní přírůstek příjmů rovnal meznímu přírůstku ztrát. Přičemž platí, že čím je nižší cenová elasticita nabídky dovozu, tím vyšší je optimální clo. Vláda malé ekonomiky by v takovém případě, clo vůbec zavádět neměla.

3.1.2.2 Dovošní kvóty

Vláda může také ovlivnit dovoz určitého výrobku vydáním dovošní licence. Ty pak vydává pouze v omezeném počtu a tím omezí dovoz dané komodity. Toto kvantitativní omezení dovozu je označováno jako kvóta. (Neumann a kol., 2010) Kvóta může být nastavena z hlediska hodnoty, hmotnosti, objemu nebo počtu položek. Čím je kvóta menší, tím je dovoz více omezen. (Van den Berg, 2017) Kvóta sice nepředstavuje daň uvalenou na dovoz jako clo, má ale stejný kvalitativní účinek jako cla. (Samuelson a Nordhaus, 2013) Zavede-li kvótu vláda malé otevřené ekonomiky, omezí tím celkovou nabídku na domácím trhu. (Neumann a kol., 2010)

Prohibitivní kvóta nebo-li nulová kvóta je zákaz všech dovozů. Neprohibitivní kvóta omezí dovoz na určitý počet jednotek. (Samuelson a Nordhaus, 2013) Zahraniční výrobci mají zájem využít kvótu, pokud dosáhne cena v domácí ekonomice alespoň úrovně světové ceny. Aby byla kvóta účinná, musí být její rozsah menší než poptávka po dovozech. (Samuelson a Nordhaus, 2013)

Rozdíl mezi clem a kvótou je ten, že clo znamená pro vládu příjem, díky kterému může například snížit ostatní daně a tím zmírnit důsledky cel pro zákazníky v dovážející zemi. V případě kvót se zisk ze vzniklých cenových rozdílů připíše do kapsy dovozcům či exportérům, kteří získali povolení či licenci k dovozu. (Samuelson a Nordhaus, 2013) Tento problém je možné ošetřit zpoplatněním kvóty. (Neumann a kol., 2010) Rozdělit by se měly následně formou aukce. Ta zajistí, že zisk z omezeného práva dovážet obdrží vláda a byrokracie nebude v pokušení přijímat úplaty za práva na dovoz, nebo rozdělovat licence na základě protekce. (Samuelson a Nordhaus, 2013)

Dalším podstatným faktem hrajícím spíše ve prospěch zavedení cla než kvóty je existence kartelů. Pokud je na domácím trhu kartel domácích výrobců schopných manipulovat cenou, v případě zavedení cla manipulace ceny směrem nahoru není možná, protože stále hrozí zvýšení dovozu ze zahraničí. Zatímco kvóta, jakmile je vyčerpána, nepředstavuje pro tento kartel nebezpečí. (Neumann a kol., 2010)

3.1.3 Liberalismus

Navzdory nepochybnému posunu k protekcionismu na jeho konci lze devatenácté století charakterizovat jako století rychlé mezinárodní ekonomické integrace. Export surovin z Latinské Ameriky, Afriky a Asie byl vyměněn za investiční zboží a spotřební zboží z nových průmyslových odvětví v Evropě a Spojených státech. Nové způsoby komunikace a dopravy usnadnily růst obchodu. (Van den Berg, 2017)

Na merkantilistický pohled na teorii zahraničněobchodní směny navázali angličtí klasikové. Ti ve svých teoriích vyvrátili merkantilistické úvahy a ve svých dílech prokázali, že zahraniční obchod je „hra s pozitivním součtem“ Prokázali, že obchod mezi zeměmi zvětšuje bohatství všech zúčastněných nezávisle na tom, jakou mají obchodní bilanci. (Svatoš a kol., 2009)

Za zakladatele klasické politické ekonomie je považován skotský filozof Adam Smith. Mezi další významné představitele této školy patřili David Ricardo a John Stuart Mill. (Neumann a kol., 2010) Klasickou ekonomii rozumíme ekonomické myšlení z období rozvinuté manufakturní výroby a přechodu ke strojové velkovýrobě. To se datuje na konec 18. a začátek 19. Století. (Soukup a kol., 2022) Klasická politická ekonomie vychází z filozofie liberalismu a myšlenky laissez faire. (Neumann a kol., 2010) Klasičtí ekonomové ve svých dílech kritizují předcházející převažující obchodně-politický systém. Kritice merkantilismu se ovšem věnuje i jeden z „předklasiků“, již zmiňovaný filozof David Hume, který formuloval tzv. kvantitativní teorii peněz. Tato teorie popisuje proces, kdy při růstu objemu peněz v ekonomice v důsledku aktivní obchodní bilance dojde ke zvýšení cenové hladiny v dané ekonomice, a tím pádem ke zhoršení cenové konkurenceschopnosti a následně ke snížení kladného salda obchodní bilance. Tímto Hume vlastně formuloval tzv. cenový mechanismus vyrovnávání obchodní bilance, kterým je dáno, že nelze dlouhodobě udržet aktivní saldo obchodní bilance, jak požadovali merkantilisté. (Kalínská, 2010)

Klasická ekonomická teorie se zásadně týkala otázek růstu a rozvoje. Její hlavní pozornost se upírala na povahu a příčiny bohatství národů, dále na rozdělování národního produktu mezi výrobní faktory na pozadí rostoucí populace, omezených zdrojů a volné konkurence v soukromovlastnické ekonomice. Důraz byl kladen na akumulaci kapitálu rozšiřování trhů a dělbu práce. (Soukup a kol., 2022)

Adam Smith tvrdil, že ekonomika by měla být posuzována podle toho, jaký blahobyt poskytuje občanům země, nikoli podle toho, zda pozitivní obchodní bilance umožňuje státní pokladně hromadit zlato a stříbro. Usoudil, že specializace a směna jsou skutečným zdrojem ekonomického růstu, což znamenalo, že ochrana, kterou merkantilisté prosazovali, musela snižovat dlouhodobý růst lidského blahobytu. Další klasičtí ekonomové, zejména David Ricardo s teorií komparativní výhody, pomohli myšlenku volného obchodu rozšířit. (Van den Berg, 2017)

Adam Smith byl prvním ekonomem, který definoval úlohu zahraničního obchodu. Ve svém díle mimo jiné charakterizuje výhody zahraničního obchodu v ekonomice. Uvádí, že tajemství blahobytu světa spočívá v tom, že každý stát se zaměří na ty výrobky, pro jejichž výrobu má nejlepší předpoklady. Bude se specializovat. Získání absolutních výhod vyplývajících ze směny těchto výrobků na zahraničních trzích je příčina bohatství národů. Tato teorie se nazývá teorie absolutních výhod. I když byla tato teorie brzy překonána, ve své době velice obohatila dějiny ekonomického myšlení. (Svatoš a kol., 2009)

Jednu z hlavních vad teorie absolutních výhod se snaží odstranit teorie komparativních výhod, kterou rozpracoval David Ricardo. V situaci, kdy některá země nemá vůbec žádnou absolutní výhodu a musela by tedy všechny produkty dovážet. Teorie komparativních výhod uvádí, že i v takovémto případě se zemi zapojení do mezinárodního obchodu vyplatí. (Kalínská, 2010) D. Ricardo v této teorii došel k závěru, že země bude vyvážet ten výrobek, u něhož má větší komparativní výhodu. Náklady jsou měřené pracovní dobou nutnou k výrobě daného statku. (Soukup a kol., 2022) Jedná se o srovnání poměrů mezi dvěma statky a to tak, že množství vyráběných a nabízených jednotek v zemi jednoho statku je vyjádřeno množstvím vyráběných a nabízených jednotek v zemi druhého statku. (Šrédli, 2006) Komparativní výhodu lze tedy definovat jako relativně největší absolutní výhodu v případě, že má země absolutní výhodu při výrobě obou komodit. Nebo naopak jako relativně nejmenší absolutní nevýhodu, pokud má země absolutní nevýhodu při výrobě obou komodit. (Neumann a kol., 2010) I celkově zaostalé země mohou tedy

najít oblast, ve které je pro ně mezinárodní obchod výhodný. Specializace, která jej provází, umožňuje dosahovat výhod z většího rozsahu produkce, při klesajících průměrných nákladech, a umožňuje také většímu množství odborníků věnovat se rozvoji této oblasti tak, aby se komparativní výhody v budoucnu přeměnily na absolutní. (Šréd, 2006)

Teorii Davida Ricarda rozšířil John Stuart Mill o teorii reciproční poptávky. Milla zajímalo, na čem bude záviset hodnota výsledné relativní ceny, která se nachází v intervalu daném národními směnnými poměry. (Neumann a kol., 2010) Podle Milla bude mít největší vliv na hodnotu mezinárodního směnného poměru velikost národních poptávek po dovozu. Velikost reciproční poptávky po dovozu je přímo úměrně závislá na velikosti a vyspělosti dané ekonomiky. Proto by podle této teorie relativně více měly získávat země menší a méně rozvinuté, jelikož vyprodukují menší poptávku po dovozech. (Kalínská, 2010)

Výše uvedení autoři, jejich teorie a vize obecně přispěly k tomu, že zahraniční obchod zaujal pozici samotné vědní disciplíny v rámci široké makroekonomické teorie. Zahraniční obchod a ekonomické teorie s ním spojené se od té doby velmi výrazně rozvinuly a na jejich utváření se podílela celá řada dalších významných ekonomů. (Svatoš a kol., 2009)

V průběhu 20. století navázala na Ricardovu teorii komparativních výhod moderní teorie komparativní výhody, která je označována jako dynamická teorie komparativní výhody. Tato teorie je postavena na přístupu k analýze mezinárodního obchodu, který utvářeli představitelé neoklasické školy Heckscher a Ohlin a později jejich myšlenky doplnil Paul Samuelson. Tento přístup nadále akceptuje, že hybnou silou mezinárodního obchodu jsou rozdíly komparativních nákladů, snaží se však vysvětlit, které výrobní faktory tyto rozdíly způsobují. Za předpokladu, že produkční funkce je u každého statku ve všech zemích stejná, se tyto výrobní faktory pouze kombinují v různých proporcích. Tento jejich přístup vysvětluje teorie vybavenosti výrobními faktory. (Svatoš a kol., 2009) Heckscher-Ohlinův model je uveden ve všech mezinárodních učebnicích ekonomie a poskytuje hlavní rámec pro většinu ekonomických analýz mezinárodního obchodu. (Van den Berg, 2017) Tento model a na něj navazující Stolperův a Samuelsonův teorém a dále i Rybczynského efekt je považován za nejvýznamnější neoklasické doplnění klasických teorií mezinárodního obchodu. Oproti klasickým teoriím mezinárodního obchodu, které

pracovaly pouze s jedním výrobním faktorem, jímž byla práce, zahrnuje tento model i kapitál. (Neumann a kol., 2010)

V současné teorii mezinárodního obchodu se vedle těchto zmíněných přístupů používá také několik dalších. Tyto modely se liší ve specifikaci počtu výrobních faktorů, zbožových komodit a uznání stupně mobility těchto faktorů mezi odvětvími. (Svatoš a kol., 2009) Vedle klasických a neoklasických teorií mezinárodního obchodu nabízí ekonomická věda celou řadu tzv. alternativních teorií, které jsou často ve výrazném rozporu s teoriemi hlavního proudu. Tyto teorie se zabývají zejména nesplněním v reálném světě většiny předpokladů, na nichž jsou teorie hlavního proudu vybudovány. (Neumann a kol., 2010) Je třeba konstatovat, že silně turbulentní a nestabilní prostředí mající silný vliv i na oblast zahraničněobchodních vztahů, silně omezuje využitelnost celé řady klasických, neoklasických i alternativních teorií. (Svatoš a kol., 2009)

3.1.4 Mezinárodní dohody

K liberalizaci mezinárodního obchodu připívají mezinárodní dohody a organizace. Van den Berg (2017) uvádí, že politické tlaky na protekcionistickou obchodní politiku po první světové válce, přispěly k druhé světové válce. Versailleská smlouva, která formálně ukončila válku v roce 1919, stanovila, že Německo kompenzuje spojencům jejich válečné ztráty, které byly odhadnuty na 30 miliard amerických dolarů, což už kritizoval britský ekonom John Maynard Keynes, který byl členem britské delegace v Paříži. Ale spojenecké země viděly reparační platby jako zdroj pro splácení vlastních dluhů vůči Spojeným státům, od kterých si hojně půjčovali na nákup zbraní, potravin a dalšího zboží. Německo se potýkalo s fiskální zátěží a vysokou nezaměstnaností po celá 20. léta 20. století. Americký průmysl, který se během první světové války rychle rozrostl, se cítil zranitelný vůči zahraniční konkurenci a dožadoval se ochrany a tak Spojené státy prudce zvýšily cla. Americký tarifní zákon nazývaný „Smoot-Hawley Tariff“ navýšil průměrná americká cla přibližně o 50 procent a vyvolal tak obchodní válku. Jelikož jen málo zemí přijalo zvýšená americká cla bez odvetných opatření. To způsobilo, že objem obchodu během dvou let klesl o 50 procent a do roku 1933 se propadl o 70 procent. Obchodní politika samozřejmě neomlouvá zvěrstva vojenských režimů v Japonsku a Německu. Okolnosti vedoucí ke druhé světové válce nám však připomínají, že změny v obchodní politice mění ekonomické podmínky v jiných zemích, což může mít nepředvídatelné a škodlivé politické důsledky.

Již čtyři roky poté, co byl přijat „Smoot-Hawley Tariff“, začaly Spojené státy naopak navrhovat snížení cel mezi hlavními ekonomikami světa. Na nátlak prezidenta F. D. Roosevelta byl roku 1934 Kongresem schválen zákon o vzájemných obchodních dohodách Reciprocal Trade Agreements Act (RTAA). Okamžitý účinek RTTA byl malý, jelikož v polovině 30. let se svět rychle rozděloval na protichůdné tábory, které si brzy vyhlásily válku. Nicméně v letech 1934 až 1945 vyjednaly Spojené státy 32 bilaterálních dohod o snížení celních sazeb.

V meziválečném období dosahovaly v zemích s rozvinutou průmyslovou výrobou celní sazby na dovoz výrobků zpracovatelského průmyslu v průměru 40 %. (Kalínská, 2010) Po druhé světové válce se již ale začala v mezinárodním obchodu rozvíjet liberalistická obchodní politika. Jak uvádí Van den Berg (2017) Spojené státy a jejich spojenci si uvědomili, že ekonomická recese a nezaměstnanost sehrála velkou roli při umožnění fašistickým politikům dostat se k moci v Německu, Japonsku a jinde v Evropě. Rozhodli se tedy navrhnout poválečný systém, který povede k rychlé hospodářské obnově.

Ještě během druhé světové války se v roce 1944 sešli v americkém Bretton Woodsu delegáti ze všech spojeneckých zemí a vytvořili nový řád pro koordinaci mezinárodních finančních vztahů v podobě Světové banky (World Bank - WB) a Mezinárodního měnového fondu (International Monetary Fund - IMF). V oblasti světového obchodu byla navržena Mezinárodní obchodní organizaci (International Trade Organization - ITO). Tento systém měla vytvořit Hospodářská a sociální rada zřízená Organizací spojených národů (OSN). Na návrh Spojených států přijala Hospodářská a sociální rada rezoluci a v únoru 1946 ustanovila přípravný výbor. Ten se poprvé sešel v Londýně v říjnu 1946, aby pracoval na chartě mezinárodní organizace pro obchod. Pod jejím dohledem by OSN regulovalo spolupráci mezi státy v oblasti světového obchodu. V roce 1947 na konferenci OSN byla přijata Havanská charta, která vytvořila základy Mezinárodní obchodní organizaci (International Trade Organization - ITO). Zakládací listina ITO obsahovala i komplexní a dalekosáhlé mezinárodní předpisy. Tyto předpisy šly daleko za rámec pouhého konceptu volného obchodu, a proto se setkaly s rázným zamítnutím ze strany Senátu Spojených států amerických. Kvůli nedostatku americké podpory iniciativa vedená původně USA nakonec selhala. (Stoll, Schorkopf, 2006) Havanská charta byla sice podepsána 54 státy již v roce 1947, nicméně následně neprošla ratifikačními procesy na národní úrovni ve všech zúčastněných zemí. (Kalínská, 2010)

Na konferenci v Bretton Woods byly na základě jednání jmenovány 3 organizace. ITO měla pomoci liberalizovat obchod, na svou dobu byla ovšem moc ambiciózní a po válce byla považována za hrozbu pro národní suverenitu. Další organizací byla Světová banka (WB) a Mezinárodní měnový fond (IMF), které obě fungují dodnes. (Van den Berg, 2017)

Souběžně s jednáním o vzniku ITO probíhala i oboustranná jednání s cílem odstranit cla ve vzájemném obchodě. A tak i přes neúspěch Havanské charty byla podepsána jiná dohoda. Jak popisují Stoll, Schorkopf (2006) v rámci přípravného úsilí se státy účastnily konference s podporou prozatímní komise a samostatně jednaly o recipročním snížení cel. V průběhu těchto jednání se státy dohodly na několika obecných pravidlech. Pro rychlé uvedení těchto dohod v platnost byl značný zájem, jelikož to bylo považováno za prostředek k překonání ekonomické krize nejen v USA a dosažení přechodu válečných ekonomik na volný trh. Vzhledem k tomu, že nebyla nutná ratifikace Kongresem USA, mohla vláda USA uzavřít dohodu sama při výkonu své dočasné vyjednávací pravomoci ohledně snížení cel. Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade - GATT), která na tomto základě nabyla účinnosti, byla přijatá jako provizorium na přechodnou dobu. Po neúspěšném pokusu o založení ITO se GATT stala trvalou institucí.

3.1.4.1 GATT (General Agreement on Tariffs and Trade)

V roce 1947 skupina 23 zemí, která nechtěla čekat na zavedení ITO, zahájila obchodní jednání podle prozatímního souboru pravidel, které se staly známé jako Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT). ITO ale nebyla nikdy založena, jelikož narazila na tvrdou politickou opozici, zejména v USA, takže tato prozatímní dohoda nakonec řídila světový obchod dalších 48 let. (Krugman a kol., 2018) V roce 1947 podepsalo GATT 23 zemí a v roce 1951 podepsalo dalších 13. To zahrnovalo téměř všechny hlavní tržní ekonomiky (Van den Berg, 2017). Dohoda GATT vstoupila v platnost na začátku roku 1948. (Kalínská, 2010)

Oficiálně nebyla GATT nikdy organizací, ale pouze dohodou a země účastníci se této dohody byly označeny jako „smluvní strany“ a ne jako členové. V praxi si GATT udržoval stálý sekretariát v Ženevě. V roce 1995 byla založena Světová obchodní organizace (World Trade Organization – WTO), která konečně tvořila formální organizaci, o níž se

diskutovalo o 50 let dříve. Pravidla GATT však zůstávají stále v platnosti a základní logistika systému zůstává stejná. (Krugman a kol., 2018)

Pravidla GATT se ukázala jako odolná a dnes stále slouží jako základ mezinárodního obchodního režimu, který formálně dodržuje více než 150 zemí po celém světě. Tato pravidla zní:

- Země se zavazují, že nikdy nezvýší svá cla nad původní úroveň z roku 1947.
- Země mohou nabídnout snížení celních limitů jako ústupky, aby přiměly ostatní země ke snížení svých cel.
- Signatáři dávají všem ostatním signatářům status doložky nejvyšších výhod.
- Země nediskriminují mezi zahraničním a domácím zbožím a službami, jakmile vstoupí do jejich země.
- Země by měly používat cla spíše než kvóty nebo jiné, méně viditelné necelní překážky, kdykoliv je to možné. (Van den Berg, 2017)

Pákou používanou k pokroku vpřed byly poněkud stylizované procesy známé jako obchodní kola. V každém obchodním kole se sešla velká skupina zemí, aby vyjednala snížení cel a další opatření k liberalizaci obchodu. (Krugman a kol., 2018)

- 1. Kolo – Ženeva, Švýcarsko 1947:
 - účastnilo se 23 zemí,
 - jednalo se o celních sazbách;
- 2. Kolo – Annency, Francie 1949:
 - účastnilo se 13 zemí,
 - jednalo se o celních sazbách;
- 3. Kolo – Torquay, Velká Británie 1951:
 - účastnilo se 38 zemí,
 - jednalo se o celních sazbách;
- 4. Kolo – Ženeva, Švýcarsko 1956:
 - účastnilo se 26 zemí,
 - jednalo se o celních sazbách;
- Dillonovo kolo, Ženeva, Švýcarsko 1960 – 1961:
 - účastnilo se 26 zemí,
 - jednalo se o celních sazbách;

- Kennedyho kolo, Ženeva, Švýcarsko 1964 – 1967:
 - účastnilo se 62 zemí,
 - jednalo se o celních sazbách a antidumpingových opatřeních;
- Tokijské kolo, Ženeva, Švýcarsko 1973 – 1979:
 - účastnilo se 102 států,
 - jednalo se o celních sazbách a netarifních opatření;
- Uruguayské kolo, Ženeva, Švýcarsko 1986 – 1994:
 - účastnilo se 123 států,
 - jednalo se o celních sazbách, netarifních opatření, duševním vlastnictví, řešení obchodních sporů, službách, zemědělství a vzniku WTO. (Kalínská, 2010)

V listopadu 2001 se delegáti 142 členských států WTO dohodli na zahájení dalšího kola jednání řešení problémů, které zůstaly z Uruguayského kola. Setkání se konalo v Doha v hlavním městě Kataru. Vyjednávání měla být dokončena do 1. ledna 2005, ale v roce 2010 se toto kolo téměř úplně zastavilo. (Van den Berg, 2017)

Prvních pět kol mělo podobu paralelních bilaterálních jednání. Každá země vyjednávala po páru s několika zeměmi najednou o snížení celních tarifů. Schopnost uzavírat rozsáhlejší dohody spolu s celosvětovým hospodářským zotavením z války, pomohla k výraznému snížení cel. (Krugman a kol., 2018)

V praxi se nejlépe osvědčil přístup, kdy všechny země vyjednávaly společné procentuální snížení celních sazeb a ne společnou celní úroveň. Pokud by například britská valorická celní sazba na automobily byla 30 % a sazba USA by byl 10 % a země by jednaly o snížení celní sazby například o 50 %. Britská cla by pak klesla na 15 % a americká sazba na 5 %. Tímto způsobem bylo zajištěno, že všechny země dělají srovnatelné ústupky a žádná země, není schopna zvýšit cla. (Van den Berg, 2017)

Kennedyho kolo zahrnovalo plošné snížení cel o 50 % ze strany hlavních průmyslových zemí, s výjimkou určitých průmyslových odvětví. Jednání spíše řešila jaká průmyslová odvětví vyjmout, než velikost snížení. Celkově toto kolo snížilo průměrné celní tarify o 35 %. V Tokijském kole se snižovaly celní sazby ještě složitějším způsobem než v Kennedyho kole. Kromě toho byly zavedeny nové kodexy, které zahrnovaly problematiku netarifních překážek. Uruguayské kolo začalo v roce 1986 setkáním v pobřežním letovisku Punta del Este v Uruguayi, účastníci se pak odebrali do Ženevy, kde

se konala velmi dlouhá a nudná jednání. Stejně jako ostatní kola i to Uruguayské snížilo celní sazby po celém světě, důležitější ale než toto snížení byly kroky k liberalizaci obchodu v zemědělství a oděvnictví. Důležitou částí byl i nový soubor pravidel týkajících se vládních zakázek. (Krugman a kol., 2018) GATT procházela krizí, jelikož její předpisy již nebyly v souladu s realitou světového obchodu, zejména vzhledem k rostoucí úloze obchodu se službami, vznikly nesouhlasné tiché nebo explicitní dohody mezi jednotlivými členskými státy, jejím neefektivním mechanismem řešení sporů založeným na konsensu a jednostrannými obchodními sankcemi. V průběhu osmiletého jednání v Uruguayském kole byl nakonec na základě GATT vytvořen v podstatě nový, konsolidovaný a rozšířený systém světového obchodního řádu. (Stoll, Schorkopf, 2006)

3.1.4.2 WTO (World Trade Organization)

Závěrečný akt Uruguayského kola, jehož jednání začala v prosinci 1993 v Marrakéši a který byl podepsán 15. Dubna 1994, obsahuje nejméně 46 dohod a 25 rezolucí. Nejvýznamnější je Dohoda o založení Světové obchodní organizace (WTO Agreement), ke které jsou ostatní dohody připojeny. Dohoda nabyla účinnosti 1. ledna 1995 po 76 ratifikacích a Světová obchodní organizace (WTO) vznikla ve stejný den. (Stoll, Schorkopf, 2006)

WTO je instituce, která se zabývá pravidly vzájemných obchodních vztahů mezi svými členskými státy. Jejím úkolem je podpora rozvoje mnohostranného mezinárodního obchodního systému v rámci světové ekonomiky. (Svatoš a kol., 2009) Stěžejní mnohostranné dohody v rámci WTO se týkají obchodu se zbožím, službami a právy k duševnímu vlastnictví. V oblasti obchodu se zbožím zahrnují zejména GATT a další dohody týkající se zemědělských výrobků, pravidel původu zboží, uplatňování antidumpingových opatření, subvencí a vyrovnávacích opatření, technických bariér obchodu, dovozních licencí apod. (Kalínská, 2010) WTO působí také jako fórum pro jednání o obchodních pravidlech a řeší spory mezi členskými státy. (Svatoš a kol., 2009)

WTO tedy na rozdíl od GATT není jen prozatímní dohodou, ale plnohodnotnou mezinárodní organizací. Aktualizovaná verze původního textu GATT je začleněna do pravidel WTO, ovšem vztahuje se pouze na obchod se zbožím. WTO zahrnuje i pravidla pro obchod se službami (General Agreement on Trade in Services - GATS). (Krugman a kol., 2018) Právy k duševnímu vlastnictví se zabývá Dohoda o obchodních aspektech práv

k duševnímu vlastnictví (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights – TRIPS). (Kalínská, 2010)

GATT byla smlouva, která předepisovala pravidla chování v rámci obchodních záležitostí, nebyla to ale organizace, která by mohla sloužit jako arbitr nebo soudce v případě sporů. Bez oficiálního vynucovacího mechanismu mohli jednotlivé země porušitelům dohody odpovědět akorát uvalením vlastních obchodních omezení. WTO byla zřízena, aby rozhodovala o kauzách v poměrně krátkých časových rámcích. (Van den Berg, 2017)

WTO je založena na následujících principech:

- obchod bez diskriminace – stejné zacházení pro všechny členy bez rozdílu mezi domácími a zahraničními dodavateli,
- uvolňování obchodu – liberalizace, k té má docházet postupně a na základě jednání,
- předvídatelnost – změny v obchodních vztazích by měly probíhat na základě právní závaznosti a transparentnosti,
- spravedlivá hospodářská soutěž – nutné odstranění praktik narušujících mezinárodní obchod,
- rozvojový princip – podpora ekonomických reforem a celkového rozvoje pro méně vyspělé členské státy. (Svatoš a kol., 2009)

3.1.4.3 AOA (Agreement on Agriculture)

Zpočátku byla GATT uplatňována i na zemědělské odvětví, ovšem nedostatečným způsobem a tak signatáři toto odvětví vyňaly z působnosti zásad stanovených ve všeobecné dohodě. Členskými státy bylo umožněno používat vývozní dotace na zemědělské suroviny a za určitých podmínek zavést dovozní omezení. (Evropský parlament, 2022) Při vyjednávání v Uruguayském kole byl učiněn pokus tento nedostatek napravit. S Dohodou o zemědělství (Agreement on Agriculture – AoA) a Dohodou o textilu a oděvech (Agreement on Textiles and Clothing - ATC) byl vytvořen právní rámec, který umožňoval postupnou integraci tohoto zboží do obecných pravidel GATT. (Stoll, Schorkopf, 2006)

Dohodou o zemědělství jsou upravovány vnitrostátní podpůrné systémy v zemědělství. Dlouhodobým cílem této dohody je vytvořit spravedlivý a tržně orientovaný

system obchodování se zemědělskými produkty. (Evropský parlament, 2022) Dohoda obsahuje zvláštní ustanovení pro obchod se zemědělskými produkty, které mají přednost před ustanoveními jiných dohod. AoA je založena na třech principech:

- Přístup na trh – cílem této oblasti je zlepšení přístupu na trh:
 - tarifkace – členové mají povinnost transformovat všechna netarifní opatření ve vztahu k dovozu zemědělských produktů na cla;
 - celkové snížení cel – v průměru o 36 % pro průmyslové státy a o 24 % pro rozvojové státy;
 - minimální dovozní množství – konkrétní množství každého druhu zemědělského produktu, které se má minimálně dovážet do každého člena WTO. 5 % vnitrostátní spotřeby výrobku musí pocházet z dovozu;
 - zvláštní ochranné opatření – použití dodatečných tarifů při překročení stanoveného dovozního množství nebo při poklesu ceny zboží pod stanovenou cenu. (Stoll, Schorkopf, 2006)
- Domácí podpora – snaha o snížení podpory domácích exportérů, která je rozdělena do různých kategorií podle toho, do jaké míry může narušit zemědělské trhy.
 - Oranžová kategorie (Amber Box) – do této skupiny patří nejškodlivější druhy podpor, jejichž součet vztažený k celkové výrobě se nazývá agregovaná míra podpor (AMS). Zahrnuje podporu formou cen a podpory vázané na výrobu, na něž se nevztahuje výjimka z povinného snižování. Počáteční úroveň těchto podpor měla být snížena celkem o 20 % u vyspělých zemí. (MPO, 2018) Kromě toho mohou členské státy uplatňovat ustanovení „de minimis“. To umožňuje členským státům WTO z AMS vyjmout podporu, jejíž výše je za sledovaný rok nižší než 5 % hodnoty dotčeného produktu nebo celkové zemědělské výroby. (Evropský parlament, 2022)
 - Modrá kategorie (Blue Box) – podpory vyjmuté z omezení, které sice podporují výrobu, ale současně obsahují mechanismy bránící jejímu nárůstu. (MPO, 2018) Jedná se např. o přímé podpory vypočtené podle rozlohy a fixních výnosů nebo podle počtu dobytka.

- Zelená kategorie (Green Box) – zahrnuje dvě skupiny podpor. V první skupině jsou zahrnuty programy související s veřejnými službami, do druhé skupiny patří přímé platby zemědělcům, u kterých došlo k pozastavení produkce. Veškeré programy podpory spadající do této kategorie je považována za kompatibilní s WTO a je zcela vyňata ze snižování. (Evropský parlament, 2022)
- Vývozní subvence – snaží se odstranit vývozní dotace a podobně působící opatření.
 - v rámci Uruguayského kola bylo pro vyspělé země dohodnuto postupné snížení z výchozí úrovně o 21 % u podporovaného množství a o 36 % u použitelné částky.
 - Rozvojová agenda z Doha (Doha Development Agenda – DDA) požadovala úplné zrušení nejen vývozních subvencí, ale i ostatních forem podpory vývozu. (MPO, 2018)

Dohoda o zemědělství obsahuje řadu zvláštních pravidel pro rozvojové země. (Stoll, Schorkopf, 2006)

3.2 Agrární sektor

Významnou částí zahraničního obchodu je agrární obchod. Dle Smutky a kol. (2010) představuje vedle samotné agrární produkce obchod s touto produkcí velmi výrazný fenomén ovlivňující současný vývoj světové ekonomiky a společnosti. Agrární obchod představuje možnosti jak rozšířit nabídku celé řady produktů v jednotlivých státech světa a jak země mohou udat část své produkce v zahraničí. Pro některé země představuje agrární obchod jednu z možností, jak v dostatečné míře zásobovat vlastní trh. Ne všechny státy světa jsou schopny uspokojit svou zemědělskou produkcí vzrůstající poptávku po zemědělských a potravinářských produktech a také ne každý stát je schopen prostřednictvím svých zdrojů zajistit plnou paletu nabídky všech produktů jednotlivých klimatických pásem.

Bez ohledu na vyspělost ekonomiky země má agrární obchod v současnosti nezastupitelnou roli v každé z nich. Bez kvalitně fungujícího agrárního trhu si v současné době nelze představit žádnou fungující ekonomiku. Ovšem postavení světového obchodu

se zemědělskými a potravinářskými komoditami v rámci světového agrárního sektoru představuje pouze zlomek skutečné vyprodukované agrární produkce. (Smutka a kol., 2011)

Zemědělská výroba patří od prvopočátku k neoddelitelným a základním prvkům vývoje lidské společnosti a pokládá se za příčinu revolučních novinek ve vývoji společnosti v době neolitu. Tehdy započaté úmyslné pěstování rostlin vedlo k tak zásadním změnám, jako byl přechod od sběru a lovu k domestikaci rostlin a zvířat a zároveň rozvoji nových technik (řemesel) a následně ke vzniku stabilních sídlišť a „prvních civilizací“. (Boháčková, Landová, 2014) Ačkoliv je podíl zemědělství na světovém HDP relativně zanedbatelný, jeho role jako základního pilíře rozvoje moderní civilizace je nepopiratelná. (Smutka a kol., 2011)

Vlivy zemědělství na vývoj celé společnosti lze rozdělit na vlivy s přímým a nepřímým dopadem. Produkce potravin, zdroj příjmů a zaměstnanost patří mezi vlivy s dopadem přímým. Naopak mezi vlivy s dopadem nepřímým lze zařadit schopnost zemědělství zajistit dostatek disponibilní pracovní síly pro potřeby dalších odvětví lidské činnosti. Zemědělství také představuje významného odběratele produktů z celé řady odvětví světového hospodářství, rovněž zajišťuje surovinovou základnu pro celou řadu navazujících zpracovatelských odvětví. (Smutka a kol., 2010)

Mezinárodní agrární trh je dočasně i dlouhodobě pod vlivem řady významných faktorů. Největší nepříznivý vliv na tento segment trhu má a pravděpodobně bude mít kumulace tendencí, trendů a jevů spojených s růstem světové populace, změnami životního prostředí a klimatickými změnami, celosvětovým úbytkem zemědělské půdy, dynamizací procesu urbanizace, úbytkem zdrojů pitné vody ve světě, růstem spotřeby potravin a změnami spotřebitelských zvyklostí, vývojem cen energetických a dalších surovin na světových trzích, měnovými výkyvy, vzrůstající disharmonií mezinárodních vztahů apod. (Smutka a kol., 2011)

Jak uvádí Svatoš a kol. (2018) charakter agrárního zahraničního obchodu je utvářen specifiky agrárního sektoru. Mezi nejvýznamnější specifika patří:

- časové zpoždění, nízká nabídková pružnost u většiny výrobků a nízká cenová i důchodová poptávková pružnost,
- v čase celkem stabilní poptávka po potravinách, na rozdíl od cyklické, periodické a sezónní zemědělské produkce,

- omezená a nákladově náročná skladovatelnost většiny zemědělských a potravinářských výrobků,
- klimatické podmínky mohou upravovat působení tržních signálů – při nízkých cenách může příznivé počasí zachovat převahu nabídky nad poptávkou po delší období, než odpovídá požadavkům utváření tržní rovnováhy,
- za výrobu nekontaminovaných potravin odpovídající kvalitním požadavkům na zdravou výživu mají zemědělstí producenti jen dílčí odpovědnost,
- nízká nákladová pružnost zemědělských podniků vyplývající z jejich všeobecně nepříznivé ekonomické situace a závislosti na cenové úrovni, kvalitě a časové dostupnosti průmyslových vstupů,
- pro řadu zemí klíčová otázka potravinové bezpečnosti,
- v posledních letech stále často upřednostňované mimoprodukční funkce zemědělství, které velmi významně ovlivňují i obchod s agrárními produkty.

Agrární trhy se mohou rozdělit na následující typy:

- naturální trh – nakupující i prodávající se tentýž subjekt,
- trh surovino–potravinářský – prodávající je zemědělský producent a nakupující je konečný spotřebitel,
- trh zemědělských výrobků – prodávající je zemědělský producent a nakupující jsou potravinářské podniky, nákupní organizace nebo zprostředkovatelé,
- trh potravinářských výrobků - prodávající jsou potravinářské podniky a nakupující jsou obchodní podniky, které následně prodávají produkty konečnému spotřebiteli.

Svatoš a kol. (2012) popisuje agrární sektor jako část ekonomického systému a agrární politiku jako část politického systému. Mezi oběma částmi existují velmi úzké vzájemné vztahy. Přijatá agrárně-politická opatření se často nedotýkají pouze agrárního sektoru, ale mají též nežádoucí účinky i na další hospodářská odvětví. Agrární politika představuje mimořádně komplexní celek, který je mnohostranně propojen s jinými oblastmi hospodářství i politiky a je ho velmi obtížné beze zbytku vymezit. Rovněž platí,

že řada opatření učiněných mimo agrární sektor působí nepřímo či záměrně na plnění agrárně-politických programů.

3.3 Společná zemědělská politika

Vytvoření společné trhu pro zemědělské výrobky bylo komplikovanější než v případě výrobků průmyslových. Společná zemědělská politika (SPZ) byla obsažena již v Římské smlouvě, kterou Německo, Francie, Itálie a země Beneluxu podepsaly 25. července 1957. Hlavním záměrem členů Evropského hospodářského společenství bylo rozvíjet zemědělskou výrobu, aby si zajistili potravinou soběstačnost a odlehčili deficitům svých obchodních bilancí. Evropské zemědělství bylo velmi rozdílné a v mnoha oblastech se vhodně doplňovalo. Každá země měla komparativní výhodu, díky které si mohla zajistit místo na trhu. Obilniny, kterých bylo ve Francii přebytek, našli odbytiště v Německu, Itálie byla v těch letech jediným středozezemním státem s typickým jižním zemědělstvím a Nizozemí se specializovalo na maso a masné výrobky za nízké ceny. Členové se též shodovali na modernizaci zemědělství. Přesto že společné cíle byly jasné už od počátků, vyřešení způsobu jejich realizace byl větší oříšek. I přes opravdovou snahu státu se dohodnout, trval maratón jednání až do ledna 1962, kdy bylo dohody skutečně dosaženo. (BussinessInfo, 2009)

V roce 1962 byla zavedena SZP s následujícími cíli:

- zvýšit produktivitu zemědělství,
- zajistit pro zemědělce odpovídající životní úroveň,
- zajistit plynulé zásobování,
- stabilizovat trhy,
- vytvořit bezpečný dodavatelský řetězec nabízející rozumné ceny,
- harmonizovat pravidla hospodářské soutěže všech zemí.

Pro dosažení těchto cílů byl zaveden systém cenové a tržní podpory. Tento ekonomický systém poskytoval zemědělcům záruku na cenu za jejich produkty, zavedl tarify za vnější produkty a státní zásahy pro případ poklesu tržních cen. Zemědělci dostávali podporu na základě celkové úrovně produkce. (Evropská rada, 2022a)

V roce 1993 vznikla na základě Smlouvy o Evropské unii, která je známá jako Maastrichtská smlouva, Evropská unie a nahradila tak dosavadní Evropské společenství.

Jedná se o politické a ekonomické nadnárodní uskupení, které si klade za cíl zlepšit spolupráci v Evropě. Má částečně pravomoci mezinárodní organizace, ale také jednoho státu. Od roku 2013 ji tvořilo 28 evropských států (EU 28), dokud v roce 2019 nevystoupilo Spojené království. (MVCR, 2022) Ovšem ještě před vznikem Evropské unie byla v roce 1992 přijata první rozsáhlá reforma SZP, ve které se SZP posunula od systému podpory trhu k systému přímé podpory příjmů zemědělců a zahrnovala i jejich nové povinnosti v oblasti ochrany životního prostředí a pobídky ke zlepšování kvality potravin. V roce 1999 provedla Evropská unie v rámci nového programu Agenda 2000 reformu vytvořením druhého pilíře SZP věnovaného rozvoji venkova, který měl zvýšit konkurenceschopnost zemědělství a zajistit ve venkovských oblastech alternativní zdroje příjmů a silnější sociální soudržnost. Reforma z roku 2013 se pokusila reagovat na nové požadavky společnosti zavedením:

- ekologizace plateb – snaha dosáhnout větší udržitelnosti zemědělství,
- spravedlivějšího rozdělování podpory – s omezením rozpočtu pro velké zemědělské podniky,
- dodatečné podpory pro menší zemědělské podniky – prostřednictvím lepšího zacílení podpory příjmů,
- pobídek pro mladé lidi – s cílem vzbudit v nich zájem o kariéru v zemědělství. (Evropská rada, 2022a)

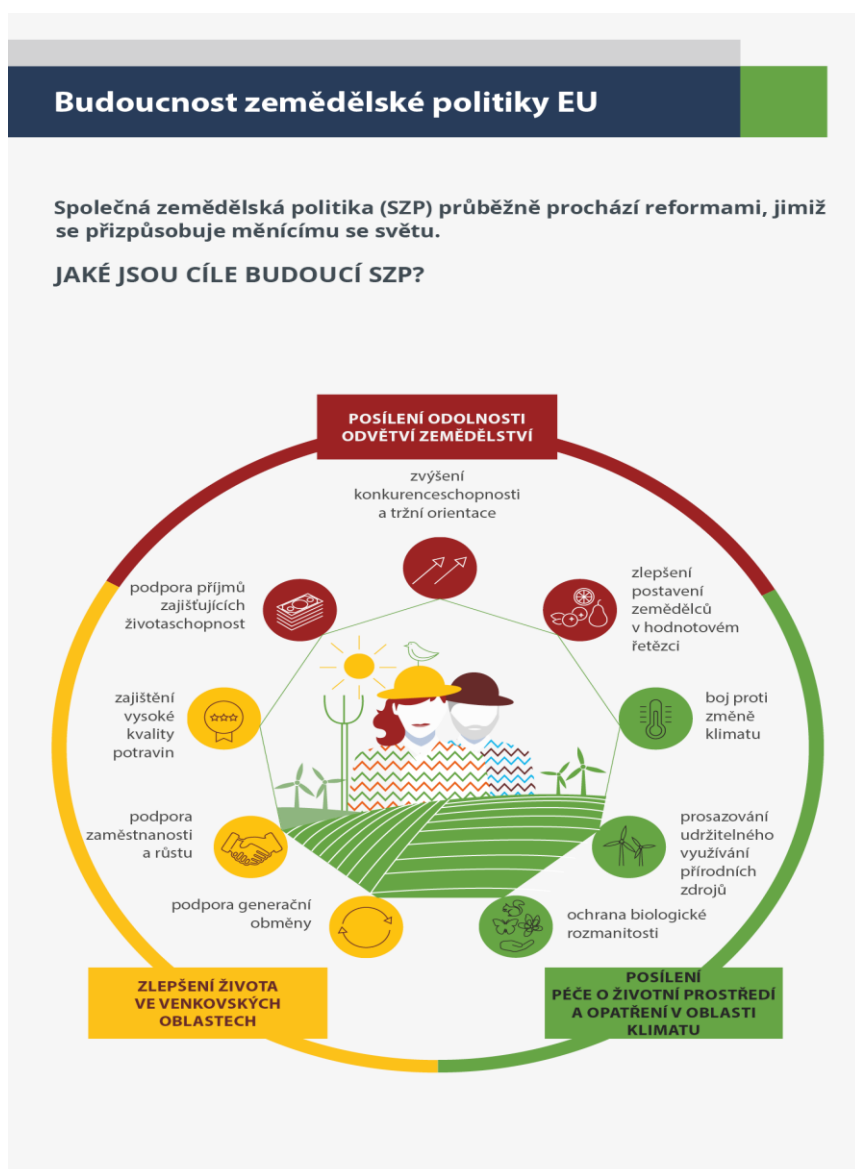
V roce 2022 se jednalo o schválení nových strategických plánů SZP na období 2023–2027. Cílem nové SZP je:

- posílit přínos zemědělství k cílům EU v oblasti životního prostředí a klimatu,
- poskytovat cílenější podporu menším zemědělským podnikům,
- umožnit členským státům větší flexibilitu při přizpůsobování opatření místním podmínkám. (Evropská rada, 2022b)

Je patrné, že Evropská unie a její Společná zemědělská politika se za poslední období nezaměřuje jen na nasycení společnosti a zajištění její prosperity jako při počátečních jednání Evropského společenství, ale také na vyřešení aktuálních otázek, kterými jsou změna klimatu, dobré životní podmínky zvířat, bezpečnost potravin a udržitelné využívání přírodních zdrojů. Z hlediska EU jsou také více preferovány menší zemědělské podniky spolu s větší diverzifikací plodin a zachováním trvalých travních porostů. Tento problém se týká i zemědělství ČR, kde je stále patrné hospodaření ve druhé polovině minulého

století, ve kterém se soukromí zemědělci spojili v Jednotná zemědělská družstva (JZD). Kde ve snaze zjednodušit obdělávání pozemků došlo k likvidaci mezí, alejí a remízků. Následné pěstování několika málo plodin na velkých plochách přineslo potřebu masivního využití umělých hnojiv a pesticidů a také zrychlený odtok vody a její horší kvalita, zesílení eroze a celková degradace půd. Postupující změna klimatu tyto problémy jen prohloubí.

Obrázek 3: Budoucí cíle SZP

Rada Evropské unie
Generální sekretariát

© Evropská unie 2018.
Reprodukce povolena s uvedením zdroje

Zdroj: Evropská rada, 2022b

4 Vlastní práce

Následující část práce bude zaměřena na zahraniční obchod v praxi. V první kapitole se rozdělí český agrární zahraniční obchod podle území pro přehled, se kterými seskupeními a následně i zeměmi konkrétně Česká republika nejvíce obchodovala. Následně se práce zaměří na komodity, se kterými se v rámci agrárního zahraničního obchodu obchodovalo, a bude specifikován jejich vývoj ve sledovaném období. V další kapitole budou vypočteny indexy obchodní bilance a komparativní výhody jednotlivých agrárních agregací a na jejich základě následně sestaveny produktové mapy. Na závěr této části se práce zaměří na jednotkové ceny jednotlivých agregací.

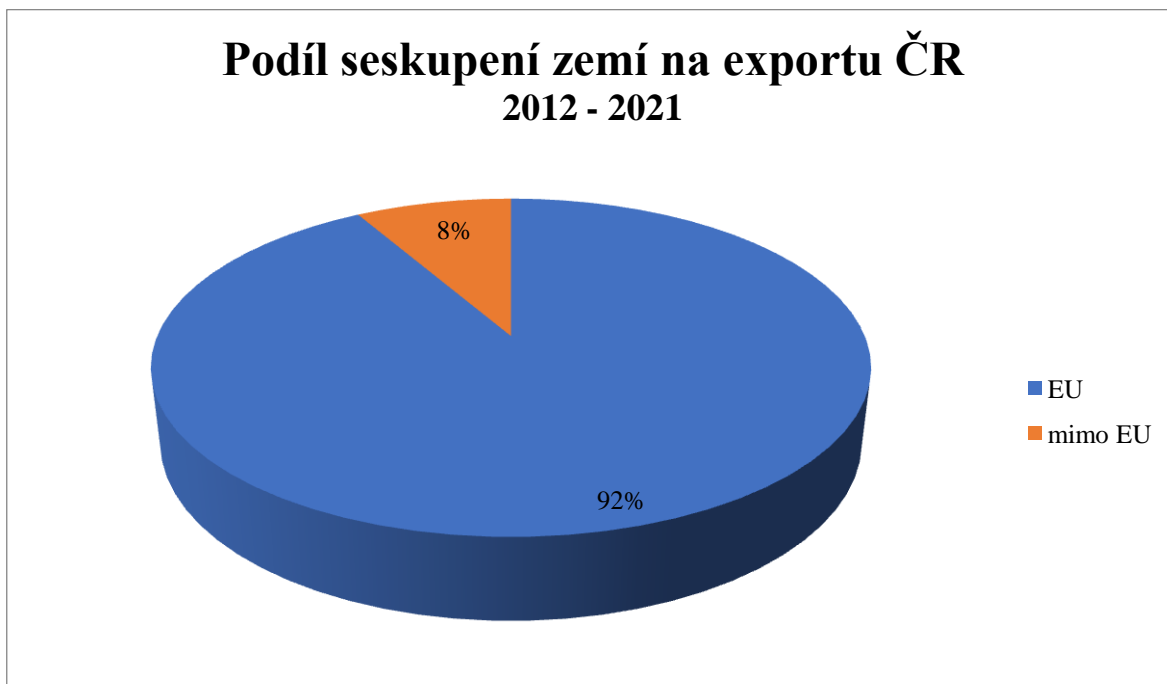
4.1 Analýza teritoriální struktury obchodu

Z pohledu území bychom mohli český agrární zahraniční obchod rozdělit na dvě hlavní oblasti. První oblastí je Evropská unie (EU) a druhá oblast znázorňuje celý svět bez EU. V oblasti EU jsou všechny země, které jsou členy Evropské unie jako Česká republika. Do roku 2019 mezi tyto země patřilo i Spojené království.

Dne 31. ledna 2020 vystoupilo po 47 letech Spojené království z Evropské unie. V souladu s dohodou o vystoupení se tak oficiálně stalo třetí zemí. EU a Spojené království se dohodly na tzv. přechodném období, které trvalo 31. prosinec 2020. V tomto období se na Spojené království stále vztahovaly předpisy EU. Od 1. ledna 2021 vstoupila v platnost nová Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a UK. Tvoří ji dohoda o volném obchodu, rámec pro vymáhání práva a justiční spolupráci v trestních a občanských věcech a dohoda o správě (Brexitinfo, 2023)

Druhá oblast pak zobrazuje tzv. třetí země, což jsou všechny země mimo rámec EU. I když první oblast obsahuje mnohem méně zemí než druhá oblast, její vliv na český agrární obchod je výrazně větší než u druhé oblasti. Patrný rozdíl v obchodních tocích mezi těmito oblastmi můžeme vidět v grafech níže.

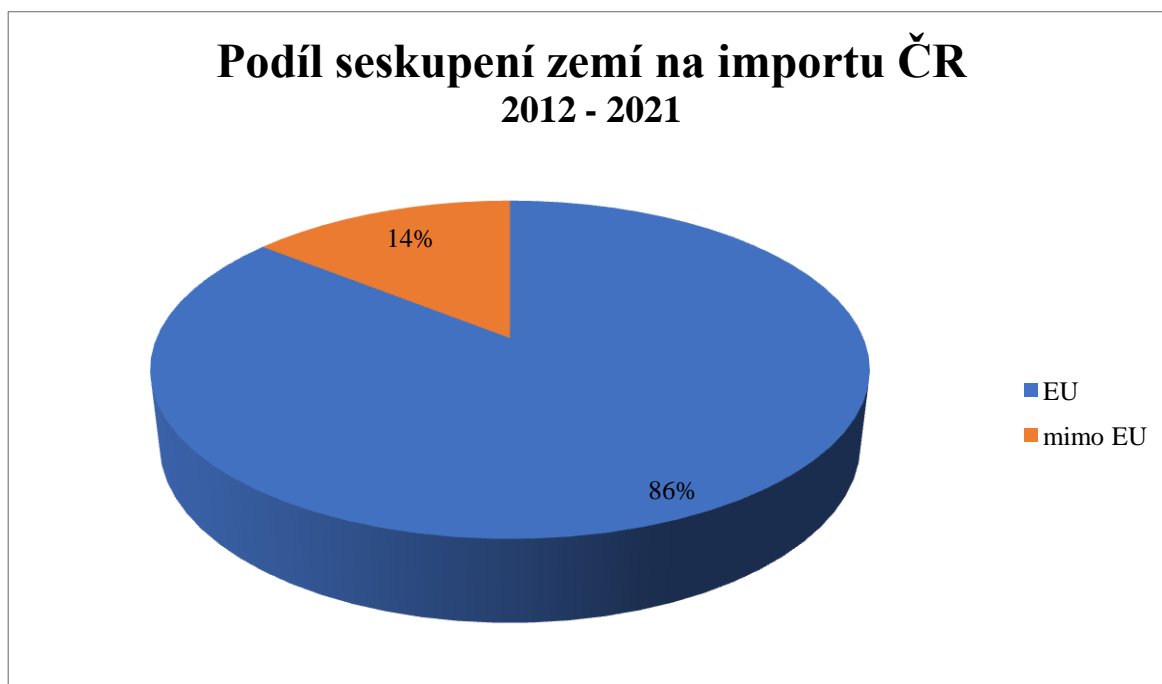
Obrázek 4: Export ČR za období 2012 - 2021

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Grafy znázorňující podíl zemí na exportu České republiky by pro každý rok sledovaného období vypadaly téměř totožně jako souhrnný graf výše. Export do třetích zemí měl největší podíl na celkovém exportu agrárního zboží ČR 8,9 % v roce 2019. Export do zemí EU měl za sledované období největší podíl 91,9 % v roce 2012. Podíl exportu do třetích zemí za celé sledované období neklesl pod hodnotu 8 %, ale ani nepřekročil hodnotu 9 %.

Obrázek 5: Import ČR za období 2012 - 2021

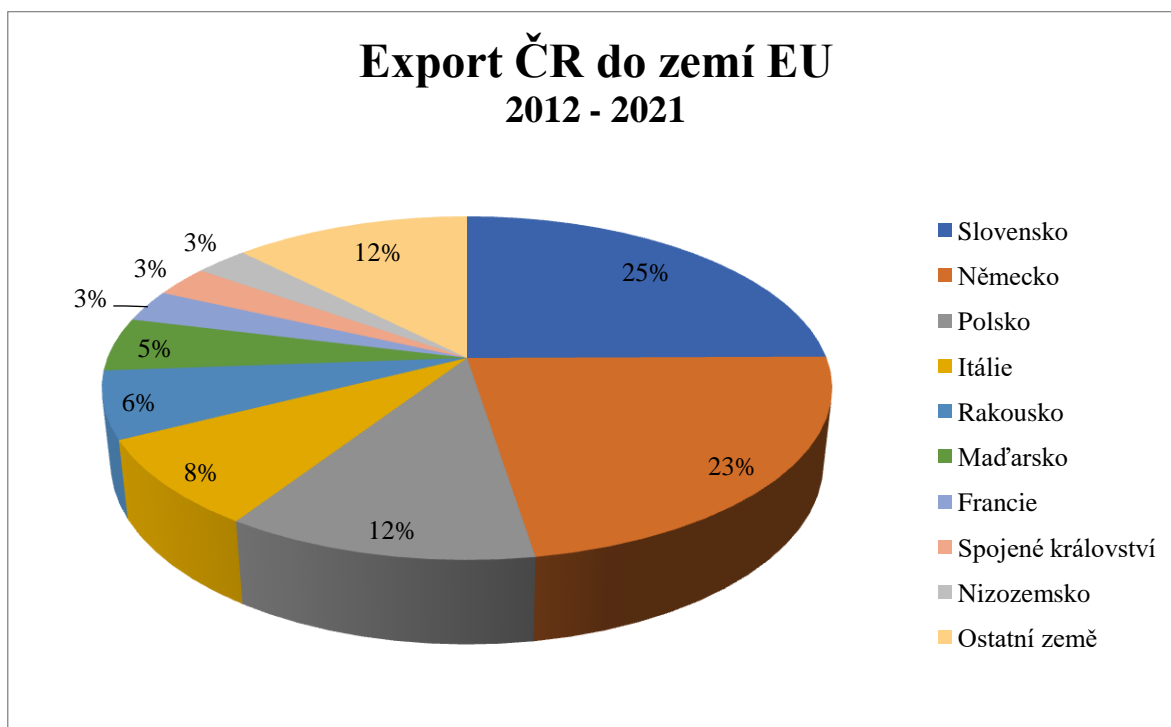

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Jak je vidět na grafu výše, import ze třetích zemí měl o něco větší podílové zastoupení na celkovém importu do ČR, než to bylo u exportu. Podíl importu ze zemí EU byl ale stále markantní. I v tomto případě se podíly těchto dvou oblastí držely v jednotlivých letech sledovaného období na podobných hodnotách. Nejnižší podíl u importu ze třetích zemí byl 13,81 % v roce 2017. Nejnižší podíl importu ze zemí EU byl 85,1 % v roce 2021.

Jak již bylo zmíněno, země EU měli na agrární zahraniční obchod ČR znatelně větší vliv než třetí země. Největší obchodní partneři České republiky byli Německo, Slovensko a Polsko, kterých obrat agrárního zahraničního obchodu s Českou republikou v příhraničním pojetí tvořil za celé sledované období téměř 57 % celkového agrárního zahraničního obchodu. V následujících grafech jsou vidět další jednotlivé země z oblasti EU, se kterými ČR obchoduje nejvíce.

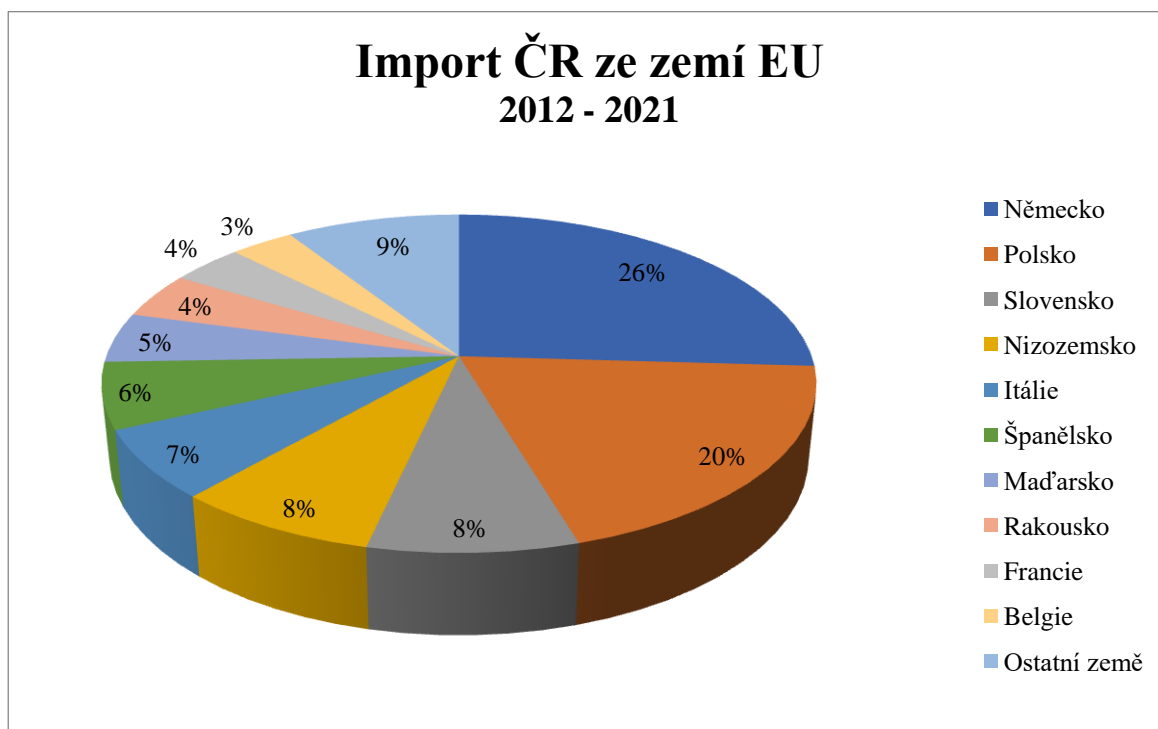
Obrázek 6: Export ze zemí EU v období 2012 - 2021

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

V průběhu let sledovaného období zůstaly na pozicích hlavních exportních zemí ČR převážně země, které jsou vidět na grafu výše. Země, do kterých měla ČR nižší export než 3 % z celkového exportu ČR, jsou v sekci Ostatní země. Největší hodnota exportu byla se sousedními zeměmi ČR. Zajímavé je, že výše hodnoty exportu do Itálie byla ještě vyšší než se sousedním Rakouskem. V některých letech sledovaného období se Francie, Spojené království a Nizozemsko promíchalo s Rumunskem a Belgií.

Obrázek 7: Import ze zemí EU v období 2012 - 2021

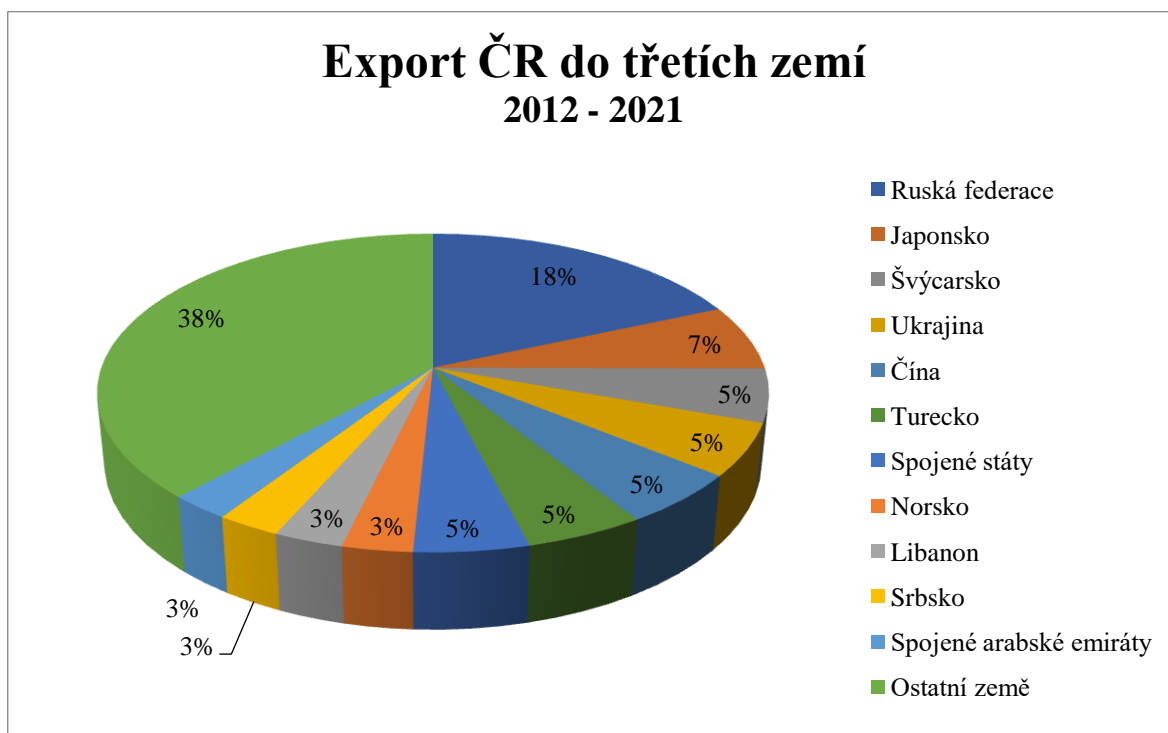

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Země, které jsou vidět na grafu, zůstali mezi 10 největšími importéry do ČR i v jednotlivých letech sledovaného období. Největší podíl měly opět sousední země kromě Rakouska, před které se ve vyšší hodnoty importu dostaly ještě Nizozemsko, Itálie, Španělsko a od roku 2014 i Maďarsko. V letech 2016 – 2019 Španělsko převýšilo Itálii.

Země mimo EU měli v agrárním zahraničním obchodu, co se hodnoty týká, výrazně nižší zastoupení než země EU, to ale neznamená, že vývozy do těchto zemí či dovozy z těchto zemí nejsou pro ČR důležité. Jaké země z této oblasti měly nejvyšší podíl na exportu a importu do ČR je opět vidět v grafech níže.

Obrázek 8: Export do třetích zemí v období 2012 - 2021

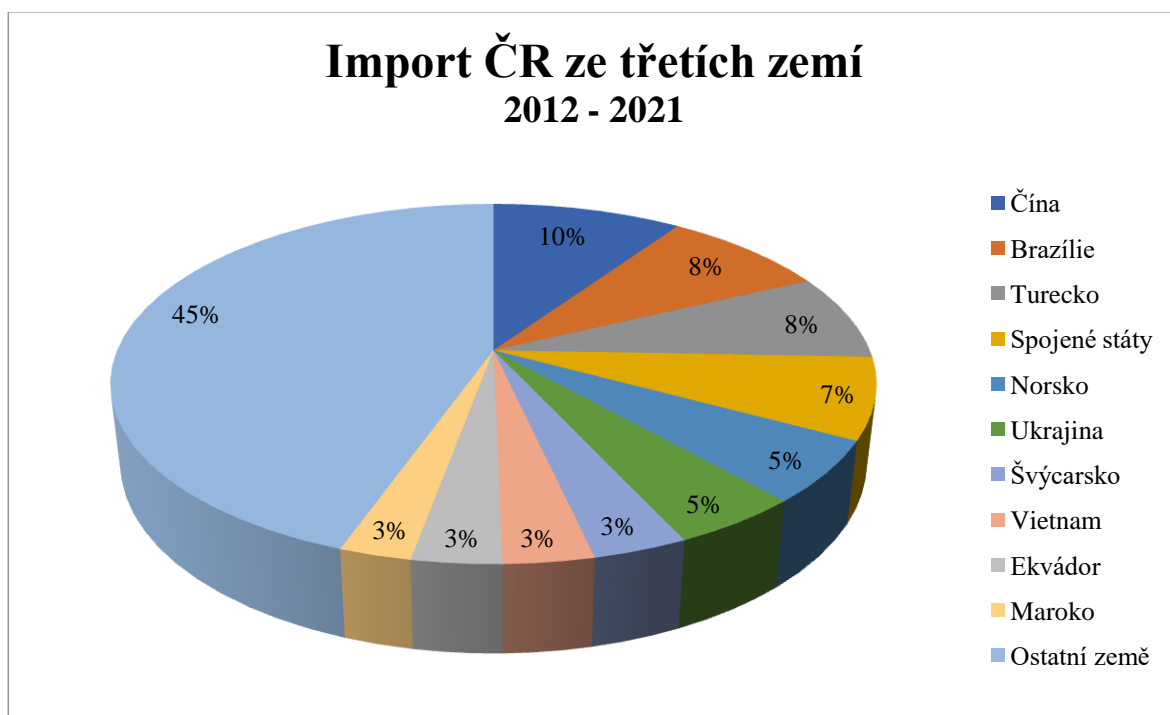
Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

U exportu do třetích zemí byla během sledovaného období trochu větší variabilita než u zemí EU. Turecko, Norsko, Libanon, Srbsko, a Spojené arabské emiráty zobrazené na grafu výše v některých letech v oblasti exportu ČR převýšily země jako Saúdská Arábie, Bangladéš, Irák, Izrael, Jihoafrická republika, Thajsko, Kuba. Do Iráku byl dokonce v roce 2015 druhý nejvyšší export a v roce 2016 třetí nejvyšší, bylo to způsobené nárůstem exportu cigaret. Ostatní země uvedené na grafu výše sice měnily v průběhu let své postavení, ale stále se drží na těchto předních pozicích. Výjimkou byla Ruská federace.

Ruská federace byla po celé sledované období na první pozici z pohledu exportu ČR do třetích zemí. Dokonce i po embargu, které Ruská federace uvalila od srpna 2014 na dovoz hovězího, vepřového i drůbežího masa a masných výrobků, ryb, korýšů, měkkýšů, mléka a mléčných výrobků, ovoce a zeleniny, sladového výtažku a potravinových přípravků ze zemí EU (Ministerstvo zemědělství ČR, 2023). V roce 2015 sice podíl vývozu do Ruské federace poklesl o více jak 5 %, pak ale začal opět stoupat a v roce 2020 měl podíl na celkovém exportu do třetích zemí dokonce více jak 21 %. Propad nebyl tak velký, jelikož značnou část exportu již v předchozích letech tvořila vejce, která nebyla

omezena, ubyl hlavně vývoz mléčných produktů a vývoz piva, to ovšem od následujícího roku začalo opět stoupat. Rostl i export přípravků používaných k výživě zvířat. V červnu 2021 ale Ruská federace zakázala dovoz krmiv z ČR. Tento zákaz se promítl do vývozu již v posledním sledovaném roce, když od srpna 2021 byl export této komodity v podstatě nulový.

Obrázek 9: Import ze třetích zemí v období 2012 - 2021

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Ve sledovaném období byla na pozici největšího importéra agrárního zboží do ČR první 4 roky Brazílie, pak Čína a v posledním sledovaném roce Ukrajina. I podíly importu ostatních zemí, které jsou na grafu výše, se během sledovaného období hodně měnily. V některých letech Maroko, Ekvádor a na počátku sledovaného období i Ukrajina dovážely do ČR méně než Kanada, Kolumbie, Mexiko a Kostarika. Poslední 2 zmiňované země předhony v roce 2016 i Švýcarsko, jehož import v tomto roce klesl.

4.2 Analýza komoditní struktury

Předchozí kapitola byla věnována zemím, se kterými ČR s agrárním zbožím nejvíce obchoduje. Nyní bude agrární obchod rozebrán z hlediska obchodovaných komodit. Pro tento rozbor ponecháme hlavní teritoriální rozdělení na oblast zemí EU a třetí země. Obchodované komodity budou rozděleny do 24 agregací dle systému vytvořeného WCO. U každé komoditní agregace bude uveden vývoj exportu a importu za deset let. Na základě zjištěných dat bude vypočítán bazický a řetězový index, který nebude uveden v tabulkách níže, ale v přílohách.

4.2.1 HS 01 Živá zvířata

Tabulka 4: Pohyb zboží přes hranice HS 01

HS 01	Živá zvířata					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	325 191	126 411	198 780	30 165	1 940	28 225
2013	348 827	100 898	247 929	25 810	1 946	23 864
2014	357 750	96 876	260 874	30 613	1 965	28 648
2015	312 080	77 147	234 933	52 679	1 485	51 194
2016	319 681	79 006	240 675	56 269	1 087	55 182
2017	323 317	69 095	254 222	51 146	774	50 372
2018	349 061	65 130	283 931	43 803	3 128	40 675
2019	304 124	48 725	255 399	72 555	1 281	71 274
2020	301 288	56 407	244 881	47 983	579	47 404
2021	330 210	61 242	268 968	59 361	803	58 558

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

V rámci první agregace za celé sledované období vykazovala ČR kladný čistý export. Jinak řečeno výrazně převažovala hodnota exportu živých zvířat z ČR nad hodnotou importu do ČR. V roce 2012 v rámci EU převýšil export hodnotu importu více jak 2,5krát a v roce 2021 byl více jak 5krát vyšší. Se třetími zeměmi byl tento rozdíl ještě patrnější. V roce 2012 byla hodnota exportu 15,5krát vyšší než importu a v roce 2020 dokonce skoro 83krát. Z těchto údajů je patrné, že rozdíl mezi dovozem a vývozem měl v časové řadě

tendenci růst. Pro lepší porovnání se přepočítaly hodnoty uvedené v tabulce výše na indexy. Nejprve se zaměříme na bazický index, který byl počítán k roku 2012.

Bazický index u importu do ČR v rámci EU nepřekročil hodnotu 1. To znamená, že hodnota dováženého zboží byla v následujících letech vždy nižší než v počátečním roce 2012. Nejnižší hodnota indexu byla 0,3854 v roce 2019. V rámci exportu index osciloval okolo 1. Nevyšší hodnota nabyla 1,1001 v roce 2014 a nejnižší 0,9265 v roce 2020. Zatímco index vývozu byl spíše konstantní, index dovozu má tendenci klesat. Důsledkem byl pak stále rostoucí rozdíl mezi hodnotami vývozu a dovozu. U zahraničního obchodu se zeměmi mimo hranice EU byly hodnoty bazického indexu více variabilní. U importovaného zboží překročil index hodnotu 1 v roce 2013, 2014 a 2018. Exportované zboží nepřevýšilo hodnotu roku 2012 pouze v roce 2013 a v roce 2019 dosáhl bazický index dokonce hodnoty 2,4053. To znamená, že hodnota exportu narostla více jak dvojnásobně oproti roku 2012.

I řetězový index pro export v rámci EU se pohyboval okolo 1, i když s většími odchylkami. Na nejnižší hodnotu 0,8713 klesl index v roce 2019. Částka za export v roce 2019 byla nižší než v roce 2018. Takto export nepřekročil hodnotu z předešlého roku ještě v roce 2015 a 2020. V roce 2021 byl nárůst hodnoty exportu oproti předešlému roku nejvyšší. Index nabyl hodnoty 1,0960. Import z EU přesáhl hodnotu předešlého roku v letech 2016, 2020 a 2021. Nejvyšší hodnota indexu 1,1577 byla v roce 2020. Nejnižší hodnotu 0,7481 index dosáhl v roce 2019. U exportu mimo hranice EU byly největší rozdíly mezi lety 2019 a 2020. Kdy v roce 2019 dosáhl index hodnoty 1,6564 a následně další rok se propadl na nejnižší hodnotu 0,6613. Větší meziroční nárůst částky vývozu byl za sledované období jen v roce 2015, kdy index nabyl hodnoty 1,7208. Největší rozdíl u importu byl mezi roky 2018 a 2019. V tomto případě dosáhl index v roce 2018 nejvyšší hodnoty 4,0413 a v následujícím roce nejnižší 0,4095. Reálná hodnota dovozu v roce 2018 tak značně vybočovala z časové řady.

4.2.2 HS 02 Maso a jedlé droby

Tabulka 5: Pohyb zboží přes hranice HS 02

HS 02	Maso a jedlé droby					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	313 524	1 054 621	-741 097	7 691	122 310	-114 619
2013	320 909	1 097 725	-776 816	7 283	99 435	-92 152
2014	320 230	1 120 443	-800 213	7 350	92 632	-85 282
2015	256 864	943 383	-686 519	5 804	102 200	-96 396
2016	240 548	1 012 995	-772 447	6 428	70 797	-64 369
2017	214 114	1 154 507	-940 393	7 101	52 171	-45 070
2018	211 704	1 232 522	-1 020 818	6 129	57 969	-51 840
2019	196 566	1 257 899	-1 061 333	4 241	59 421	-55 180
2020	199 584	1 191 419	-991 835	2 168	44 116	-41 948
2021	211 498	1 238 257	-1 026 759	2 744	59 126	-56 382

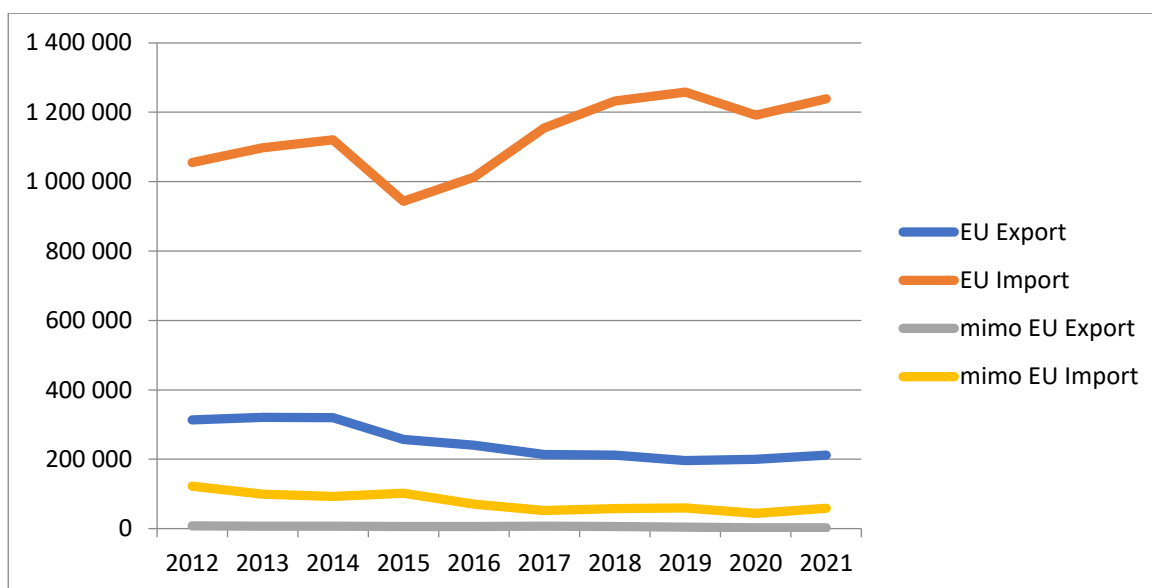
Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Opačná situace byla u druhé agregace Maso a jedlé droby, u které byla za celé sledované období obchodní bilance záporná. V této agregaci naopak převažoval import do ČR nad exportem a to jak v rámci obchodu s EU, tak se třetími zeměmi. Import do ČR v rámci EU dosahoval dokonce nejvyšších hodnot ze všech sledovaných toků v rámci agrárního obchodu za celé sledované období. A v roce 2016 byl i obrat této agregace s EU nejvyšší v rámci agrárního obchodu. Větší poměrový rozdíl byl ale mezi exportem a importem v zemích mimo EU. V roce 2021 byl import ze třetích zemí více jak 21krát vyšší než export, zatímco import ze zemí EU převýšil export jen 6krát.

Bazický index u obchodu se třetími zeměmi nepřekročil za celé sledované období 1. I když rozdíl mezi importem a exportem měl tendenci růst, hodnota exportu i importu nepřekročila hodnotu z roku 2012. Do roku 2020 měl větší tendenci klesat spíše import než export, jelikož bazický index exportu byl kromě roku 2016 větší než importu. V roce 2020, kdy byl propad největší, u exportu dosáhl index pouhých 0,2819 a importu 0,3607, se situace obrátila. Řetězový index u importu i exportu byl více variabilní. Největší propad mezi jednotlivými roky byl u importu v roce 2016 a 2017 a u exportu v roce 2019 a 2020, kdy klesl na 0,5112, tedy na poloviční hodnotu roku 2019. U importu byl nejnižší index 0,6927 v roce 2016.

U zemí EU nepřekročil bazický index u importu hodnotu 1 pouze v roce 2015 a 2016 a naopak u exportu překročil hodnotu 1 pouze v roce 2013 a 2014. To znamená, že zatímco import překročil hodnotu z prvního roku sledovaného období, export byl spíše pod touto hodnotou. Podle řetězového indexu u zemí EU hodnota importu nerostla oproti předešlému roku pouze v roce 2015, kdy index byl 0,842 a v roce 2020, kdy dosahoval hodnoty 0,9471. U exportu naopak rostla jen v roce 2013, 2020 a 2021 a nejvyšší řetězový index byl 1,0597 v roce 2021. Nejnižší byl 0,8021 v roce 2015. Z těchto údajů je patrné, že hodnota importu ze zemí EU měla rostoucí tendenci, ale hodnota vývozu do zemí EU měla tendenci spíše klesat. Tím narůstá rozdíl mezi importem a exportem.

Obrázek 10: Graf obchodu ČR s HS 02

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

4.2.3 HS 03 Ryby a korýši, měkkýši a jiní vodní bezobratlí

Tabulka 6: Pohyb zboží přes hranice HS 03

HS 03	Ryby a korýši, měkkýši a jiní					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	98 894	53 219	45 675	1 589	99 805	-98 216
2013	116 068	76 882	39 186	3 584	111 932	-108 348
2014	134 988	85 938	49 050	1 837	117 890	-116 053
2015	121 890	78 153	43 737	1 263	113 426	-112 163
2016	158 025	92 237	65 788	1 398	128 953	-127 555
2017	176 607	114 735	61 872	1 634	137 099	-135 465
2018	157 456	121 397	36 059	1 625	140 715	-139 090
2019	153 474	116 884	36 590	2 030	136 765	-134 735
2020	166 788	108 258	58 530	1 950	141 714	-139 764
2021	197 730	114 541	83 189	2 284	200 903	-198 619

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

U této agregace byl ještě znatelnější rozdíl mezi obchodem se zeměmi EU a se třetími zeměmi. Zatímco bilance této agregace pro obchod se zeměmi EU byla kladná. Se třetími zeměmi byla obchodní bilance záporná a hodnoty importovaného zboží byly dokonce za celé sledované období vyšší než u zemí EU. Import ze třetích zemí byl několikrát větší než export do této oblasti. V roce 2016 byl dokonce 92krát větší. Tento import tvořila převážně rybí filé a chlazené ryby. Od roku 2015 začal do popředí vystupovat i import korýšů, který byl v roce 2021 skoro 6krát větší než v roce 2012. Export byl tvořen především živými a chlazenými rybami a rybím filé.

Bazický index pro import se zeměmi EU neklesl pod úroveň 1 a od roku 2017 dokonce překračuje hodnotu 2. To znamená, že hodnota importu narůstala dvojnásobně hodnoty oproti roku 2012. I když byl čistý export po celé sledované období kladný, bazický index hodnotu 2 nepřekročil, ale v posledním sledovaném roce se jí s hodnotou 1,9994 velmi přiblížil. Řetězové indexy obou přeshraničních toků se pohyboval okolo 1. Největší meziroční nárůst byl naměřen u importu v roce 2013, kdy hodnota řetězového indexu byla 1,444. Největší meziroční propad byl naopak u exportu v roce 2018 s hodnotou řetězového indexu 0,8916. Hodnota exportovaného zboží v roce 2018 dosahovala téměř 90 % hodnoty z roku 2017.

Podle bazického indexu import ze třetích zemí za celé sledované období neklesl pod hodnotu z roku 2012. V roce 2021 byla hodnota importu dokonce dvojnásobná. Dvojnásobná hodnota exportu byla už v roce 2013, což byl i největší meziroční růst za sledované období. V roce 2015 a 2016 nepřekročil export rok 2012. Meziroční růst byl nejnižší u exportu v roce 2014 a 2015, kdy v prvním zmiňovaném roce byla hodnota indexu pouhých 0,5123. Takže i když se v roce 2013 export navýšil dvojnásobně oproti roku 2012, v následujícím roce klesl na téměř polovinu roku 2013 a v dalším roce znovu výrazně poklesl.

4.2.4 HS 04 Mléko, vejce, med, výrobky jedlé živočišného původu

Tabulka 7: Pohyb zboží přes hranice HS 04

HS 04	Mléko, vejce, med, výrobky jedlé živočišného původu					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	732 270	675 128	57 142	134 479	8 749	125 730
2013	825 137	722 446	102 691	151 806	7 945	143 861
2014	861 569	759 254	102 315	170 705	10 178	160 527
2015	654 793	599 503	55 290	118 027	9 715	108 312
2016	612 382	605 580	6 802	105 130	4 124	101 006
2017	744 154	698 443	45 711	121 860	6 806	115 054
2018	803 855	735 711	68 144	121 266	7 199	114 067
2019	761 373	726 123	35 250	129 331	6 528	122 803
2020	791 584	731 750	59 834	125 063	7 305	117 758
2021	895 045	868 448	26 597	159 471	12 140	147 331

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

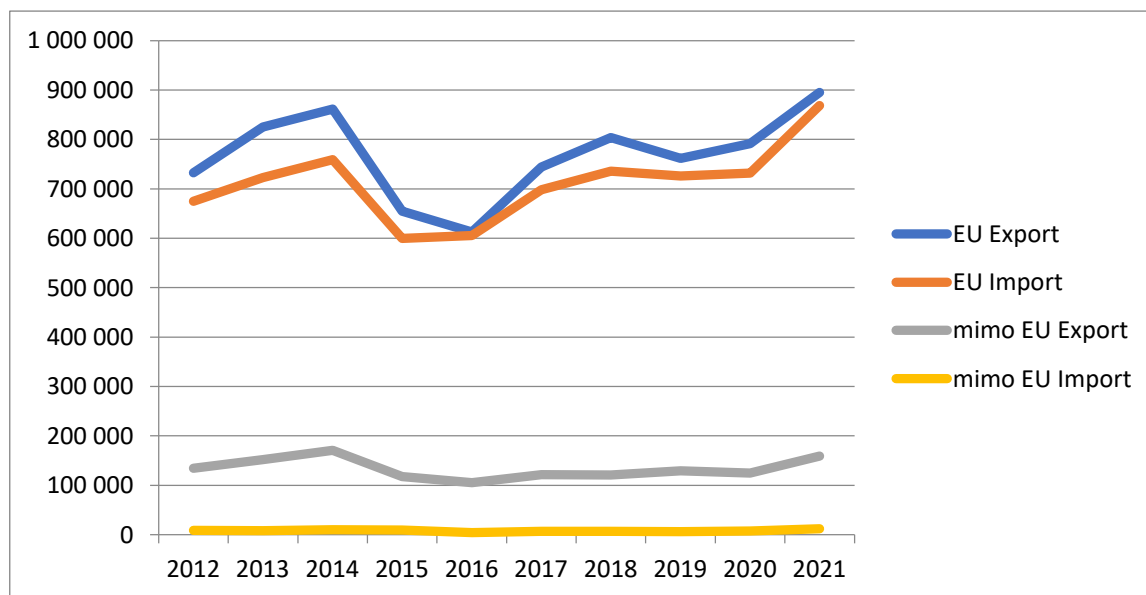
Obchodní bilance byla u tohoto zboží kladná u obchodu s EU i mimo ní po celé sledované období. U obchodu se třetími zeměmi byla dokonce nejvyšší v rámci agrárního obchodu se třetími zeměmi po celé sledované období. To bylo způsobeno vysokým exportem, který kromě roku 2020 u této agregace dosahoval nejvyšších hodnot za export do třetích zemí za celé sledované období a v letech 2012 – 2014 byla hodnota exportu do zemí EU, dokonce nejvyšší z celého exportu v rámci zahraničního agrárního obchodu. Tento export tvořilo zejména mléko a mléčné produkty, u exportu do třetích zemí dosahovaly vysoké hodnoty i vejce. Obchodovaná hodnota v rámci EU dosahuje největších

hodnot agrárního obchodu kromě roku 2016 a 2021 po celé sledované období. U zemí mimo EU byl mnohem větší poměrový rozdíl mezi importem a exportem.

Import i export s EU klesl pod hodnotu roku 2012 pouze v letech 2015 a 2016. Největší propad mezi jednotlivými obdobími byl u obou v roce 2015, kdy hodnoty dosahovaly tříčtvrtě hodnoty předešlého roku, v roce 2016 export ještě trochu propadl, ale import lehce navýšil. V následujících letech měly oba toky opět spíše rostoucí tendenci. Nejvyšší řetězový index byl 1,2152 u exportu v roce 2017.

U obchodu se třetími zeměmi byl největší propad v roce 2016, kdy hodnota importu byla dokonce pod polovinou hodnoty z roku 2012, export dosahoval tři čtvrtiny hodnoty exportu 2012. Největší nárůst oproti základnímu období byl u importu v roce 2021 s bazickým indexem 1,3876 a u exportu v roce 2014 s bazickým indexem 1,2694. Import měl největší propad v roce 2016 s indexem 0,4245 i mezi jednotlivými roky, u exportu to bylo pak v roce 2015 s indexem 0,6914. Nejvyšší řetězový index byl u importu 1,6619 v roce 2021 a u exportu 1,2751 v témže roce. I když největších extrémů dosahoval index importu ze třetích zemí, vzhledem k nízkým měl spíše stagnující tendenci, viz graf níže.

Obrázek 11: Graf obchodu ČR s HS 04

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

4.2.5 HS 05 Výrobky živočišného původu jinde neuvedené ani nezahrnuté

Tabulka 8: Pohyb zboží přes hranice HS 05

HS 05	Výrobky živočišného původu jinde nezahrnuté					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	45 067	64 094	-19 027	3 189	24 670	-21 481
2013	52 343	70 392	-18 049	3 662	26 530	-22 868
2014	60 491	72 849	-12 358	5 265	32 902	-27 637
2015	49 063	62 071	-13 008	9 483	22 024	-12 541
2016	35 511	54 715	-19 204	5 981	25 067	-19 086
2017	39 649	60 496	-20 847	11 788	24 097	-12 309
2018	44 857	63 196	-18 339	13 290	28 714	-15 424
2019	41 443	61 671	-20 228	13 082	27 939	-14 857
2020	38 488	61 103	-22 615	13 097	30 409	-17 312
2021	48 289	80 357	-32 068	9 724	30 614	-20 890

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

V této agregaci měly největší zastoupení z hlediska obchodované hodnoty různě opracované zvířecí vnitřnosti, jako jsou střeva, měchýře a žaludky. V Evropské unii se v rámci této agregace kromě zmiňované položky ještě nejvíce obchodovalo s jinými výrobky živočišného původu, jako jsou šlachy, odřezky a mrtvá zvířata, nezpůsobilá k lidskému požívání. Do České republiky se ze států mimo Evropskou unii nejvíce dovážely zvířecí vnitřnosti a ptačí kůže a peří, které bylo hlavní položkou i importů spolu se želvovinou, kosticemi, rohy, parohy apod. Import do ČR je vyšší než export do celého světa za celé sledované období.

Bazický index vykazoval nejvyšší hodnoty u exportu mimo země EU, kde v roce 2018 byl dokonce 4,1675. To znamená, že v roce 2018 byl export 4 krát vyšší než v roce 2012, ale vzhledem k nízké hodnotě základního období, byla i tak tato hodnota nejnižší ze všech sledovaných toků. U těch hodnoty bazického indexu nepřekročily 2. U importu mimo EU klesly pod hodnotu základního období v roce 2015 a 2017. U importu i exportu v rámci států EU klesl index pod hodnotu 1 ve více letech. Nejnižší hodnota bazického indexu byla u exportu do EU v roce 2016, kdy dosáhla 0,7880.

Řetězový index se u všech sledovaných položek pohybuje kolem 1. Největší meziroční propad byl u exportu mimo země EU a to v roce 2016, kdy byl řetězový index

pouze 0,6307. Ovšem největší hodnota řetězového indexu byla hned v roce 2017 u stejné položky, kdy hodnota indexu dosáhla 1,9709. Skutečná hodnota v roce 2017 tak převýšila i hodnotu z roku 2015.

4.2.6 HS 06 Živé rostliny a výrobky květinářské

Tabulka 9: Pohyb zboží přes hranice HS 06

HS 06	Živé rostliny a květinářské výrobky					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	25 996	167 850	-141 854	232	14 882	-14 650
2013	49 796	171 665	-121 869	641	13 571	-12 930
2014	39 684	175 035	-135 351	511	14 286	-13 775
2015	29 586	164 107	-134 521	414	13 524	-13 110
2016	27 374	169 942	-142 568	666	13 178	-12 512
2017	30 534	178 809	-148 275	581	15 891	-15 310
2018	34 458	205 107	-170 649	613	18 020	-17 407
2019	31 455	223 422	-191 967	716	18 185	-17 469
2020	38 059	220 589	-182 530	887	17 899	-17 012
2021	46 335	272 344	-226 009	993	23 819	-22 826

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

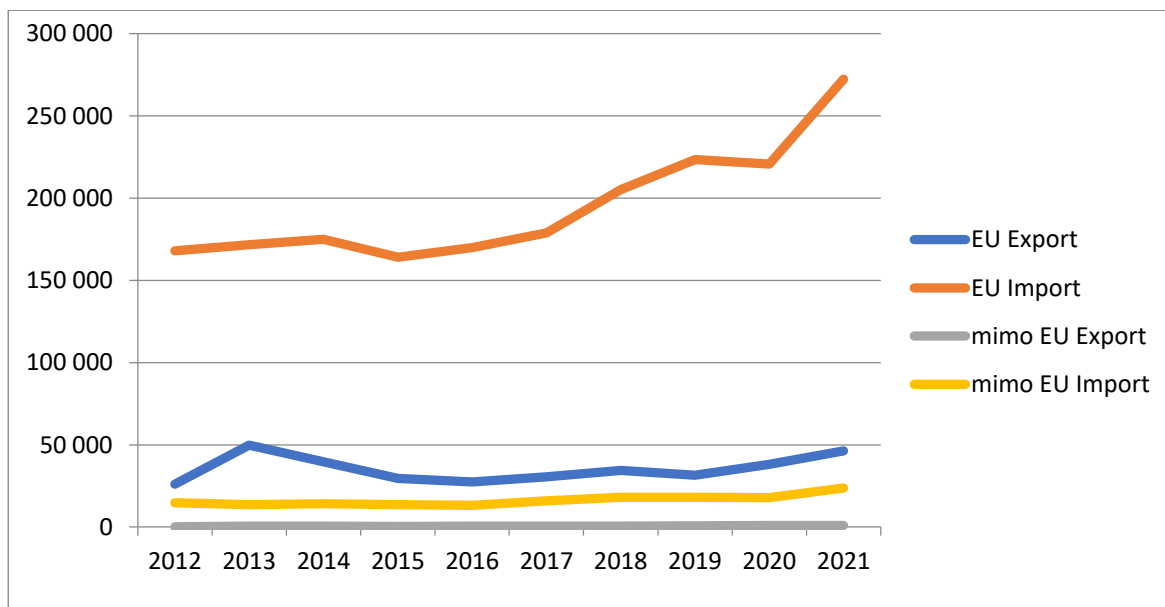
Tato agregace dosahovala druhé nejnižší hodnoty zahraničního toku v rámci agrárního obchodu kromě roku 2016, 2018, 2020 a 2021, kdy byla na třetím místě. Konkrétně šlo o export do zemí mimo EU. Záporné saldo po celé sledované období vycházelo ale i u obchodu se zeměmi EU. Bazické indexy sice vykazovaly vyšší hodnoty u exportu než u importu, obzvláště u exportu do zemí mimo EU. Ale z důvodu nízkých reálných hodnot vykazuje export spíše stagnující tendenci, viz graf níže.

Nejvyšší hodnota bazického indexu byla u exportu mimo EU, když dosáhla 4,2802 v roce 2021 a nejnižší 1,7845 v roce 2015. U exportu v rámci EU byla nejvyšší hodnota indexu 1,9155 v roce 2013 a nejnižší 1,0530 v roce 2016. Zatímco u exportu hodnota bazického indexu neklesla pod hranici 1. U importu do EU klesla pod tuto hodnotu v roce 2015 a u importu do států mimo EU klesla pod hranici základního období v roce 2013, 2014, 2015 a 2016.

Řetězový index byl nejvyšší opět u exportu do zemí mimo EU. V roce 2013 dosáhl 2,7629. Jiný řetězový index u této agregace 2 nepřekročil a v některých letech klesl i pod

hodnotu 1. Největší meziroční propad byl v roce 2015 u exportu do zemí EU, kdy řetězový index vykazoval nejnižší hodnoty 0,7455.

obrázek 12: Graf obchodu ČR s HS 07

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.7 HS 07 Jedlá zelenina, rostliny, kořeny, hlízy

Tabulka 10: Pohyb zboží přes hranice HS 07

HS 07	Jedlá zelenina, rostliny, kořeny, hlízy					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	130 718	453 081	-322 363	3 053	64 407	-61 354
2013	135 888	537 266	-401 378	2 266	59 627	-57 361
2014	127 672	507 231	-379 559	1 546	59 834	-58 288
2015	119 438	467 458	-348 020	1 824	61 462	-59 638
2016	135 109	508 805	-373 696	2 756	71 098	-68 342
2017	126 533	521 766	-395 233	2 547	76 164	-73 617
2018	120 670	569 474	-448 804	2 197	68 922	-66 725
2019	125 017	590 723	-465 706	1 437	78 420	-76 983
2020	124 645	564 723	-440 078	1 167	85 178	-84 011
2021	159 762	616 147	-456 385	2 043	98 586	-96 543

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

U této agregace bylo opět z pohledu ČR záporné saldo obchodní bilance pro celý svět po celé sledované období a import ze zemí mimo EU byl několikrát větší než export. V roce 2012 to bylo 21krát a v roce 2020 dokonce 73 krát. V tomto importu měla největší zastoupení rajčata, která se podílela spolu s paprikami i na importu z EU. V prvních letech sledovaného období se nejvíce vyvážely do zemí EU brambory a rajčata, v roce 2015 je ale hodnotově začaly překračovat luštěniny, které se nejvíce vyvážely i mimo země EU po celé sledované období.

Zvětšující se rozdíl mezi importem a exportem dokazují hodnoty, kterých dosahoval bazický index. Podle něj export do zemí mimo EU nepřekročil hodnotu základního období za celé sledované období a dokonce v letech 2019 a 2020 nedosahoval ani poloviny této hodnoty. Import v této oblasti nepřekročil základní období jen v roce 2013, 2014 a 2015 a i v těchto období neklesl pod 90 % hodnoty z roku 2012. Vývoj exportu do zemí v EU je na tom o něco lépe a hodnotu základního období překročil v letech 2013, 2016 a 2021 a v dalších letech neklesl pod 90 % hodnoty základního období. Nejlépe je na tom import ze zemí EU, který neklesl pod hodnotu ze základního období za celé sledované období. Nejnižší bazický index byl u něj 1,0317 v roce 2015 a nejvyšší 1,3599 v roce 2021.

Meziroční přírůstek byl u všech sledovaných hodnot více variabilní, pohyboval se pod i nad hodnotou 1, hodnotu 2 ale index nepřekročil. Největší meziroční přírůstek byl u exportu mimo země EU v roce 2021, kdy index nabyl hodnoty 1,7506. Vzhledem ale k velikému propadu předešlých let, který znázornil bazický i řetězový index, byla hodnota i v roce 2021 nízká. Řetězový index byl u této agregace nejnižší u exportu mimo EU, kdy v roce 2019 byl 0,6541.

4.2.8 HS 08 Jedlé ovoce a ořechy, kůra citrusových plodů, melounů

Tabulka 11: Pohyb zboží přes hranice HS 08

HS 08	Jedlé ovoce a ořechy, kůra citrusových plodů, melounů					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	158 722	379 901	-221 179	921	261 337	-260 416
2013	198 947	417 165	-218 218	730	291 251	-290 521
2014	182 191	402 016	-219 825	1 405	292 842	-291 437
2015	192 027	395 281	-203 254	438	293 827	-293 389
2016	182 267	411 053	-228 786	445	323 168	-322 723
2017	177 101	477 580	-300 479	867	326 702	-325 835
2018	165 666	496 953	-331 287	345	346 715	-346 370
2019	157 918	465 600	-307 682	1 055	341 463	-340 408
2020	173 483	546 259	-372 776	834	357 526	-356 692
2021	204 474	566 145	-361 671	1 050	420 716	-419 666

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

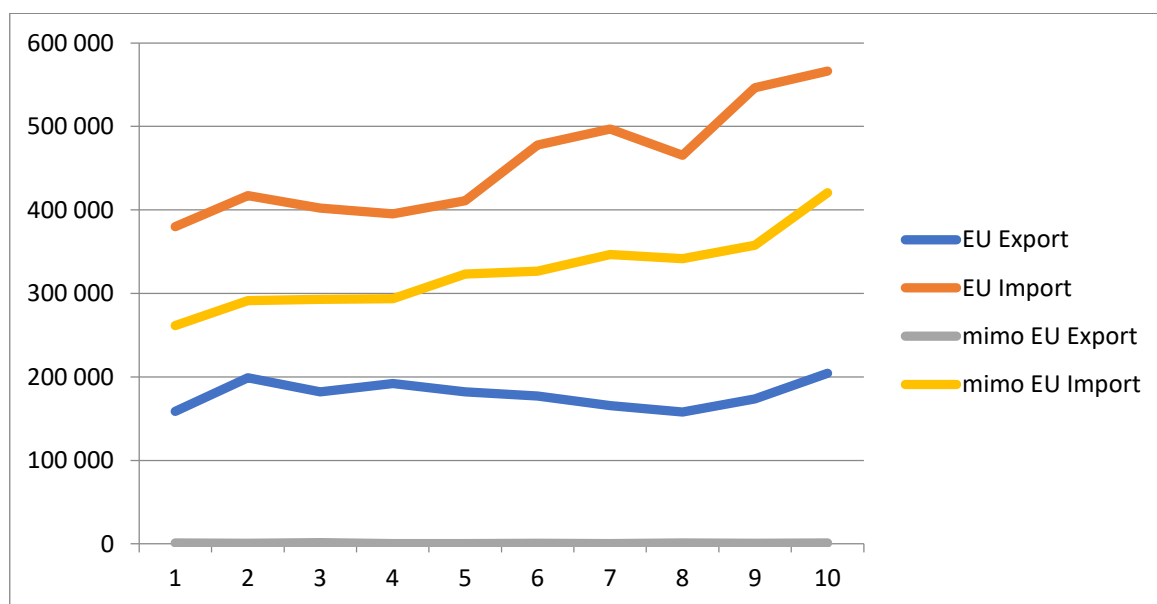
Největší nepoměr mezi exportem a importem byl u této agregace, konkrétně u exportu a importu mimo státy EU. V roce 2018 byl export dokonce tisíckrát menší než import. Import ze třetích zemí a obrat obchodu s těmito zeměmi byl největší z celého agrárního obchodu v rámci této oblasti. Tato agregace tedy dosahovala nejvyšších hodnot v oblasti mimo EU. Po celé sledované období se ze zemí EU nejvíce dovážely citrusové plody a ze třetích zemí banány. Z ČR se do zemí EU překvapivě nejvíce vyvážely banány a ořišky. I když import a export do zemí EU dosahoval vyšších hodnot než tyto toky mimo EU. Záporné saldo, které je u obou oblastí, dosahovalo kromě roku 2020 v absolutní hodnotě vyšších částek u obchodu mimo EU za celé sledované období.

Import u obou oblastí za celé sledované období neklesl pod hodnotu základního období 2012, ale ani ji 2krát nepřevýšil. Export nepřekročil hodnotu základního období jen v roce 2019, v tomto roce byla hodnota bazické indexu 0,9949, tedy téměř dosáhl hodnoty základního období. Oproti tomu export do zemí mimo EU přesáhl hodnotu základního období pouze v roce 2014, 2019 a 2021. V roce 2018 byl index dokonce pouhých 0,3746.

Sice nepatrný, ale pravidelný každoroční přírůstek vykazoval podle řetězového indexu import mimo území EU. Pouze v roce 2019 byl import menší než v předešlém roce 2018, kdy dosáhl 98 % hodnoty předešlého roku. U ostatních sledovaných hodnot byla

větší nepravidelnost. Největší kolísání bylo u exportu mimo EU, kde index dosahoval nejnižších, ale i nejvyšších hodnot. V roce 2015 to byla hodnota 0,3117 a v roce 2017 byl nejvyšší index 1,9483. Přesto že index vykazoval takovou extrémnost, vzhledem k nízkým reálným hodnotám exportu i změny reálných hodnot nebyly tak velké jako u zbylých toků.

Obrázek 13: Graf obchodu ČR s HS 08

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

4.2.9 HS 09 Káva, čaj, maté a koření

Tabulka 12: Pohyb zboží přes hranice HS 09

HS 09	Káva, čaj, maté a koření					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	138 620	148 868	-10 248	3 367	91 136	-87 769
2013	132 686	158 456	-25 770	5 226	80 117	-74 891
2014	252 659	281 677	-29 018	4 851	82 242	-77 391
2015	474 542	455 597	18 945	5 232	111 139	-105 907
2016	312 859	323 150	-10 291	5 556	76 609	-71 053
2017	202 208	250 164	-47 956	4 218	76 477	-72 259
2018	191 494	245 869	-54 375	5 968	77 951	-71 983
2019	192 562	272 673	-80 111	8 327	69 815	-61 488
2020	201 622	279 355	-77 733	6 996	63 374	-56 378
2021	218 655	305 471	-86 816	4 919	69 612	-64 693

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

I když i u této skupiny zboží bylo saldo téměř po celé období záporné, není mezi importem a exportem tak velký poměrový rozdíl. Zvláště u toků v rámci EU si byly hodnoty dost blízké. Dokonce v roce 2015 export překonal import a čistý export do zemí EU byl kladný. V rámci této agregace ČR celosvětově nejvíce obchodovala s kávou.

Hodnoty bazického indexu téměř neklesaly pod úroveň 1. Výjimkou byl import ze zemí mimo EU, který kromě roku 2015 nepřevýšil základní období. A rok 2013 u exportu do zemí EU, ve kterém byl index 0,9572. V roce 2015 pak ale u tohoto toku index vyšplhal na 3,4233, tedy na více jak trojnásobek hodnoty exportu do zemí EU z roku 2012. V tomtéž roce vyšplhal i import v rámci EU na trojnásobek hodnoty základního období. Mimo hranice EU byla nejvyšší hodnota indexu 2,4731 u exportu v roce 2019 a nejnižší 0,6954 u importu v roce 2020.

Meziroční přírůstek u této agregace nepřekročil dvojnásobek hodnoty předešlého roku, nejvíce se takovému nárůstu přiblížil export do zemí EU v roce 2014 s indexem 1,9042 a napravil tak sníženou hodnotu předešlého roku. V dalším roce opět výrazně navýšil hodnotu s indexem 1,8782. V dalších letech, kdy hodnota indexu v roce 2016 byla 0,6593, začal ale výrazně klesat a navyšovat se opět začal až v roce 2019, ale už v klidnějším tempu než v roce 2014 a 2015. U zbylých toků se meziroční přírůstek po

jednom nebo více období střídal s poklesem. Nejnižší index byl 0,6893 u importu mimo v roce 2016 a nejvyšší 1,7776 u importu do EU v roce 2014.

4.2.10 HS 10 Obiloviny

Tabulka 13: Pohyb zboží přes hranice HS 10

HS 10	Obiloviny					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	717 337	156 244	561 093	16 672	15 485	1 187
2013	658 889	145 106	513 783	10 055	23 372	-13 317
2014	747 020	138 892	608 128	7 811	31 452	-23 641
2015	669 167	116 399	552 768	5 563	28 734	-23 171
2016	659 594	115 233	544 361	8 006	29 316	-21 310
2017	663 618	117 270	546 348	9 484	30 099	-20 615
2018	570 773	133 049	437 724	4 864	44 961	-40 097
2019	509 640	153 971	355 669	4 482	35 519	-31 037
2020	693 812	149 225	544 587	5 839	38 165	-32 326
2021	886 624	179 804	706 820	5 078	31 671	-26 593

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Na první pohled byl patrný rozdíl u této agregace mezi obchodem v rámci EU a mimo EU. Zatímco v rámci EU vykazovala obchodní bilance nejvyšší kladné hodnoty v rámci celého zahraničního obchodu s agrárním zbožím po celé sledované období, saldo obchodní bilance se třetími zeměmi bylo kromě prvního sledovaného roku záporné. Nejvíce se do zemí EU vyvážela pšenice, která několikanásobně převyšovala ostatní hodnoty vývozu. U obchodu se třetími zeměmi vývoz pšenice mezi roky 2012 a 2013 extrémně klesl. Ze třetích zemí se nejvíce dovážela rýže, ta měla značné zastoupení i v importu ze zemí EU, kde je na druhém místě za dovozem kukuřice.

Vývoj ovšem nebyl tak pozitivní, jak by se mohlo zdát. Hodnotu z roku 2012 překročil export do EU jen v roce 2014 a mimo EU tuto hodnotu nepřekročil. Zatímco import ze zemí EU hodnotu základního období také nepřekročil, ze třetích zemí se import oproti základnímu období v některých letech navýšil i dvakrát a v roce 2018 téměř třikrát.

Meziroční nárůst byl nejvyšší též u importu ze třetích zemí konkrétně v roce 2013, kdy byl řetězový index 1,5093. Největší pokles mezi jednotlivými roky byl v roce 2018 u

exportu do třetích zemí, kde hodnota exportu dosahovala sotva poloviny hodnoty exportu předchozího roku. Index byl 0,5129.

4.2.11 HS 11 Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek

Tabulka 14: Pohyb zboží přes hranice HS 11

HS 11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	149 797	71 470	78 327	37 104	1 787	35 317
2013	160 766	89 099	71 667	26 451	2 540	23 911
2014	165 241	82 230	83 011	25 642	6 242	19 400
2015	124 082	71 582	52 500	26 118	6 813	19 305
2016	128 978	83 245	45 733	29 118	6 575	22 543
2017	124 370	86 048	38 322	28 275	9 804	18 471
2018	135 853	85 029	50 824	34 155	9 508	24 647
2019	127 927	93 467	34 460	29 208	11 330	17 878
2020	123 671	96 641	27 030	21 631	8 528	13 103
2021	152 699	113 425	39 274	20 628	10 327	10 301

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

U této agregace vycházelo kladné saldo po celé sledované období u obou oblastí. Největší podíl na tomto obchodě měl vývoz sladu. Ten se na vývozu do třetích zemí v rámci této agregace podílel nejméně 70 % v roce 2020 a nejvíce 89 % v roce 2012 a v rámci EU to bylo nejméně 50 % v roce 2020 a nejvíce 72% v roce 2013.

Bazický index dosahoval nejvyšších hodnot u importu mimo EU. Za celé sledované období neklesl import pod hodnotu roku 2012. V roce 2013 byl index pro import ze třetích 1,4214, což byla nejnižší hodnota. Nejvyšší hodnota nabyla dokonce 6,3402 v roce 2019. Zatímco export v této oblasti hodnotu základního období nepřekročil ani v jednom ze sledovaných let. V rámci EU import též neklesl pod úroveň roku 2012, ale nejvyšší hodnota, jakou index dosáhl, byla 1,5870. Export v této oblasti překročil hodnotu základního období jen v roce 2013, 2014 a 2021 a nejvyšší hodnota byla 1,1031 v roce 2014. Nejnižší index byl u exportu do zemí EU 0,8256 v roce 2020.

Největší nárůst oproti předchozímu roku byl u importu ze zemí mimo EU v roce 2014. Řetězový index nabył hodnoty 2,4575, to znamená, že import byl dvakrát větší než

v roce 2013. Hodnota klesla oproti předchozímu roku jen v roce 2016, 2018 a 2020. Největších propadů mezi obdobími ale dosahoval export v této oblasti, který hodnotu předchozího roku překročil v roce 2015, 2016 a 2018. A nejvyšší řetězový index byl 1,2080 v roce 2018 a nejnižší 0,7129 v roce 2013. Řetězový index u toků v rámci EU byl nejvyšší u importu v 2014, kdy nabyl hodnoty 1,2467. A nejnižší byl 0,7509 u exportu v roce 2015. Jinak se u této oblasti střídal nárůst s poklesem po jednom či více letech.

4.2.12 HS 12 Semena a plody i olejnaté, průmyslové nebo léčivé rostliny, sláma a píce

Tabulka 15: Pohyb zboží přes hranice HS 12

HS 12	Semena a plody i olejnaté, průmyslové nebo léčivé rostliny, sláma a píce					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	395 970	238 776	157 194	47 630	28 987	18 643
2013	425 137	238 164	186 973	50 674	34 107	16 567
2014	355 530	221 798	133 732	59 540	36 918	22 622
2015	350 149	205 317	144 832	48 918	31 327	17 591
2016	240 011	210 248	29 763	47 976	33 253	14 723
2017	254 728	286 159	-31 431	60 096	34 388	25 708
2018	294 347	343 084	-48 737	64 158	36 421	27 737
2019	347 193	323 854	23 339	54 050	39 197	14 853
2020	331 294	351 879	-20 585	59 717	47 397	12 320
2021	411 073	428 227	-17 154	59 551	64 481	-4 930

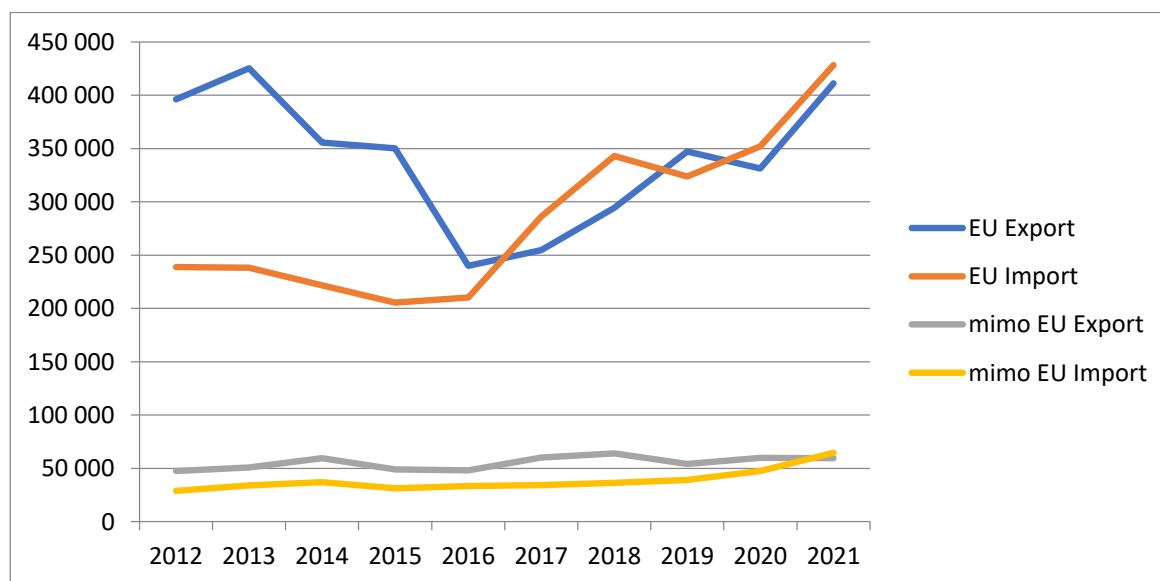
Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Již z tabulky je patrné, že situace se pro ČR v obchodu s EU v průběhu let spíše zhoršovala. Z kladného salda, které i dosahovalo poměrně vysokých částek, se v průběhu let stalo saldo záporné. Rapidní pokles hodnoty bilance obchodu se zeměmi EU byl v roce 2016 a následně i v roce 2017. Příčinou byl pokles exportu, který způsobil propad hodnoty vývozu semen řepky olejky téměř na polovinu v roce 2016 a naopak více jak dvojnásobný nárůst jejího dovozu v roce 2017. U obchodu se třetími zeměmi bylo záporné saldo až v posledním sledovaném roce 2021, když výrazně vzrostl import. Velký podíl na tomto nárůstu měl opět zvýšený dovoz semen řepky olejky. Tento zajímavý vývoj je vidět na grafu níže.

Zatímco u obchodu se třetími zeměmi neklesla hodnota importu a ani exportu pod hodnotu základního období. Export do zemí EU převýšil hodnotu z roku 2012 jen v roce 2013 a 2021. V roce 2016 dosahoval jen 60 % hodnoty prvního roku sledování. Import z této oblasti nepřesáhl hodnotu roku 2012 jen v první polovině sledovaného období. Od roku 2017 byla již hodnota vždy vyšší.

Největší meziroční pokles byl u exportu do zemí EU v roce 2016, kdy řetězový index byl 0,6855. Největší meziroční růst byl v roce 2017 u importu ze zemí EU, kdy řetězový index nabyl hodnoty 1,3611. Těsně za ním byl s hodnotou 1,3604 řetězový index pro import ze třetích zemí. Indexy tak ukazují důvody vývoje obchodní bilance zmíněné v prvním odstavci této kapitoly.

Obrázek 14: Graf obchodu ČR s HS 12

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

4.2.13 HS 13 Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky

Tabulka 16: Pohyb zboží přes hranice HS 13

HS 13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	26 798	21 286	5 512	24 577	25 711	-1 134
2013	30 296	18 788	11 508	27 203	24 859	2 344
2014	36 675	21 440	15 235	29 868	27 380	2 488
2015	31 560	15 778	15 782	27 155	23 685	3 470
2016	31 454	15 428	16 026	30 599	25 507	5 092
2017	31 688	19 186	12 502	29 649	25 906	3 743
2018	31 295	22 583	8 712	27 895	21 713	6 182
2019	29 579	20 918	8 661	33 046	24 342	8 704
2020	32 653	22 017	10 636	27 494	25 303	2 191
2021	36 066	26 282	9 784	30 240	26 835	3 405

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

V této skupině zboží byly hodnoty toků v rámci zemí EU a mimo EU velmi podobné. V některých letech dokonce jednotlivé hodnoty toků mimo rámec zemí EU překročili hodnoty v oblasti EU. V rámci exportu to bylo ale jen v roce 2019, což je patrné i z obchodní bilance, jejíž hodnota byla kromě zmiňovaného roku u obchodu se zeměmi EU vyšší. Kromě prvního roku v oblasti mimo EU byla obchodní bilance této agregace po celé sledované období kladná.

Export neklesl pod hodnotu prvního roku sledovaného období ani v oblasti EU ani mimo EU. Nejvyšší hodnota bazického indexu u exportu do zemí EU byla 1,3686 v roce 2014 a u exportu do třetích zemí 1,3446 v roce 2019. Import ze zemí EU překročil hodnotu základního období jen v roce 2014, 2018, 2020 a 2021 a nejvyšší hodnota bazického indexu u této položky byla 1,2347 v roce 2021. U importu ze třetích zemí byla hodnota vyšší jen v roce 2014, 2017 a 2021, v tomto případě byla nejvyšší hodnota indexu 1,0649. Nejnižší hodnota bazického indexu ze všech sledovaných toků byla u importu ze zemí EU 0,7248 v roce 2016.

U importu ze zemí EU byl mezi jednotlivými roky největší propad, ale i největší meziroční nárůst. V roce 2015 byl nejnižší řetězový index 0,7359 a nejvyšší 1,2436 v roce 2017.

4.2.14 HS 14 Rostlinné pletací materiály, rostlinné produkty, jinde neuvedené a nezahrnuté

Tabulka 17: Pohyb zboží přes hranice HS 14

HS 14	Rostlinné pletací materiály, rostlinné produkty, jinde nezahrnuté					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	2 587	4 732	-2 145	30	1 261	-1 231
2013	1 536	3 850	-2 314	69	1 238	-1 169
2014	2 226	3 155	-929	31	2 714	-2 683
2015	3 707	2 677	1 030	22	1 279	-1 257
2016	3 720	2 320	1 400	70	1 049	-979
2017	3 525	2 457	1 068	13	805	-792
2018	2 391	4 593	-2 202	16	959	-943
2019	3 728	4 279	-551	32	1 342	-1 310
2020	4 924	3 056	1 868	29	1 270	-1 241
2021	5 353	2 009	3 344	43	1 177	-1 134

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Obrat této skupiny zboží byl v každém roce sledovaného období na posledním místě z hlediska obchodované hodnoty ve srovnání se všemi agregacemi zahraničního agrárního obchodu po celém světě. Jinak řečeno v rámci této agregace se obchoduje s nejmenšími částkami. Nejnižší obrat byl u obchodu mimo EU, ale hned za ním byl obrat obchodu v rámci EU. Úplně nejnižších hodnot ze všech sledovaných toků zahraničního agrárního obchodu pak konkrétně dosahoval export do třetích zemí. Obchodní bilance byla tak logicky u tohoto obchodu záporná za celé sledované období a byl i velký poměrový rozdíl mezi importem a exportem. V roce 2014 byl import více jak 87krát větší než export v této oblasti. V rámci EU se obchodní bilance střídavě přesouvala ze záporných hodnot do kladných.

Z pohledu růstu oproti základnímu období dosahoval největších hodnot export do třetích zemí, když v roce 2016 narostl více jak dvakrát. Nejmenší hodnoty v porovnání se základním obdobím dosáhl v roce 2021 import ze zemí EU, když bazický index byl pouze 0,4246.

Export mimo EU dosáhl více jak dvojnásobné hodnoty i v nárůstu mezi jednotlivými roky. Konkrétně v roce 2013, 2019 a v roce 2016 byl export dokonce třikrát

větší než v předešlém roce. U exportu mimo EU byl i největší meziroční propad v rámci této agregace, kdy v roce 2017 hodnota řetězového indexu byla pouhých 0,1857. V roce 2014 navýšil dvakrát svou hodnotu oproti předešlému roku i import ze zemí mimo EU, ale v dalších letech už spíš jen klesal. Největší propad byl hned v následujícím roce, kdy hodnota indexu byla 0,4713. Import ze zemí EU nemá mezi roky tak veliké propady, nejnižší hodnota řetězového indexu byla 0,6574 v roce 2021, ale mezi roky rostla jeho hodnota pouze v roce 2017 a 2018 a nejvyšší řetězový index dosáhl hodnoty 1,8694. Naproti tomu export do zemí EU nerostl jen v roce 2013, kdy byla i jeho hodnota nejnižší 0,5937, dále v roce 2017 a 2018.

4.2.15 Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje, pokrmové vosky

Tabulka 18: Pohyb zboží přes hranice HS 15

HS 15	Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje, pokrmové vosky					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	476 862	344 745	132 117	2 486	13 013	-10 527
2013	476 795	415 878	60 917	2 674	18 958	-16 284
2014	508 740	432 575	76 165	1 299	27 818	-26 519
2015	509 906	422 697	87 209	737	19 403	-18 666
2016	563 117	491 387	71 730	1 042	17 103	-16 061
2017	429 074	397 307	31 767	1 294	19 518	-18 224
2018	379 541	325 379	54 162	1 168	19 619	-18 451
2019	394 078	309 307	84 771	1 421	37 700	-36 279
2020	396 041	314 865	81 176	2 338	35 342	-33 004
2021	516 820	452 351	64 469	7 583	43 538	-35 955

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

U této agregace opět hodnoty toků v rámci zemí EU dosahovaly mnohem vyšších částek než hodnoty toků mimo rámec EU. U obchodu v rámci EU bylo saldo kladné a u obchodu mimo EU bylo záporné. Nejvíce se z ČR do zemí EU vyvážel řepkový olej, ovšem v letech 2013 – 2017 měl výrazné zastoupení i v dovozu z těchto zemí. Na pozici ČR jako čistého exportéra, to ale nemělo vliv. U importu ze třetích zemí do ČR převažoval slunečnicový olej, ale v roce 2019 a 2021 výrazně narostl i dovoz nepoživatelných tuků a olejů.

Bazický index dosahoval největších hodnot u importu ze třetích zemí. Nejvyšší byl 3,3457 v roce 2021 a nejnižší 1,3143 v roce 2016. Za celé sledované období tak hodnota importu v této oblasti neklesla pod hodnotu roku 2012. Export mimo EU měl nejvyšší bazický index 3,0503 v roce 2021 a nejnižší 0,2965 v roce 2015 a na rozdíl od importu hodnotu základního období překonal jen v roce 2013 a 2021. Import ze zemí EU nepřekonal hodnotu svého základního období v roce 2018, 2019 a 2020, ale nejnižší hodnota indexu byla 0,8972. U exportu v EU byla nejnižší hodnota indexu 0,7959 v roce 2018 a nejvyšší 1,1809 v roce 2016.

Z pohledu meziročního růstu export v EU nerostl mezi roky 2017, 2018 a v roce 2013 měl téměř totožnou hodnotu s rokem 2012. Import z této oblasti klesl oproti předchozímu roku v roce 2015, 2017, 2018 a 2019. Do třetích zemí klesl export v roce 2014, 2015 a 2018. V roce 2014 byl meziroční propad největší a to i v rámci agregace, řetězový index byl jen 0,4858. U tohoto exportu je i největší řetězový index 3,2434. Import ze zemí mimo EU klesl v roce 2015, 2016 a 2020. Nejnižší hodnota indexu byla 0,6975 v roce 2015.

4.2.16 HS 16 Přípravky z masa, ryb, korýšů, měkkýšů, jiných vodních bezobratlých a hmyzu

Tabulka 19: Pohyb zboží přes hranice HS 16

HS 16	Přípravky z masa, ryb, korýšů, měkkýšů, jiných vodních bezobratlých a hmyzu					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	220 708	202 621	18 087	5 876	55 637	-49 761
2013	246 297	214 291	32 006	8 059	60 003	-51 944
2014	256 443	215 030	41 413	8 581	62 806	-54 225
2015	221 507	184 573	36 934	5 804	42 909	-37 105
2016	227 401	189 738	37 663	5 166	35 459	-30 293
2017	232 259	228 877	3 382	4 644	39 299	-34 655
2018	247 767	258 713	-10 946	5 453	38 761	-33 308
2019	251 520	267 287	-15 767	4 289	43 812	-39 523
2020	264 811	285 418	-20 607	3 482	36 905	-33 423
2021	282 413	311 985	-29 572	3 650	37 221	-33 571

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

V rámci zemí EU se u této agregace nejvíce obchodovalo s masovými konzervami, salámy a rybími konzervami. Tento obchod vykazoval z počátku sledovaného období kladné saldo. V roce 2017 se hodnota salda výrazně klesla a od roku 2018 bylo dokonce záporné. Záporné saldo bylo u obchodu se zeměmi mimo EU po celé sledované období. Nejvíce se ze třetích zemí do ČR dovážely masové a hlavně rybí konzervy. Dovoz masových konzerv od roku 2015 klesal. Na vývozu měly ale největší podíl za celé sledované období.

V rámci porovnání hodnoty se základním obdobím na tom byl nejlépe export do zemí EU, který za celé sledované období neklesl pod hodnotu roku 2012. Jeho nejvyšší hodnota bazického indexu byla 1,2796 v roce 2021. Import v rámci EU nepřekročil hodnotu svého základního období jen v roce 2015 a 2016 a i v těchto letech neklesl pod hodnotu 90 % importu z roku 2012. Nejvyšší hodnota 1,5397 bazického indexu byla i u importu v roce 2021. Toky mimo rámec EU překročily hodnoty svého základního jen v letech 2013 a 2014. Nejvyšší i nejnižší hodnota v této oblasti byla u exportu. V roce 2014 byl nejvyšší index 1,4603. Nejnižších hodnot bazického indexu byla 0,5912 v roce 2020.

Mezi jednotlivými roky klesl import i export u zemí EU jen v roce 2015, oba propady byli o méně jak 15 % hodnoty předchozího roku. Největší nárůst v rámci této oblasti měl import, když v roce 2017 byl řetězový index 1,2063 a v následujícím roce 1,1304. Jedná se o nejvyšší indexy v rámci agregace. To vysvětluje snížení kladné hodnoty salda v roce 2017 a následné záporné hodnoty salda v roce 2018. Hodnota importu rostla více než hodnota exportu. U obchodu se třetími zeměmi se střídá nárůst s poklesem po roce nebo po více letech.

4.2.17 HS 17 Cukr a cukrovinky

Tabulka 20: Pohyb zboží přes hranice HS 17

HS 17	Cukr a cukrovinky					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	415 841	320 474	95 367	80 702	17 965	62 737
2013	382 164	284 681	97 483	74 003	21 267	52 736
2014	339 642	279 503	60 139	67 478	24 810	42 668
2015	296 284	251 172	45 112	64 233	16 807	47 426
2016	292 510	232 169	60 341	83 313	22 864	60 449
2017	294 133	234 515	59 618	76 251	23 944	52 307
2018	318 843	206 496	112 347	32 128	27 421	4 707
2019	312 323	197 480	114 843	28 868	36 697	-7 829
2020	304 050	205 541	98 509	24 438	35 871	-11 433
2021	368 601	223 625	144 976	32 542	45 238	-12 696

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

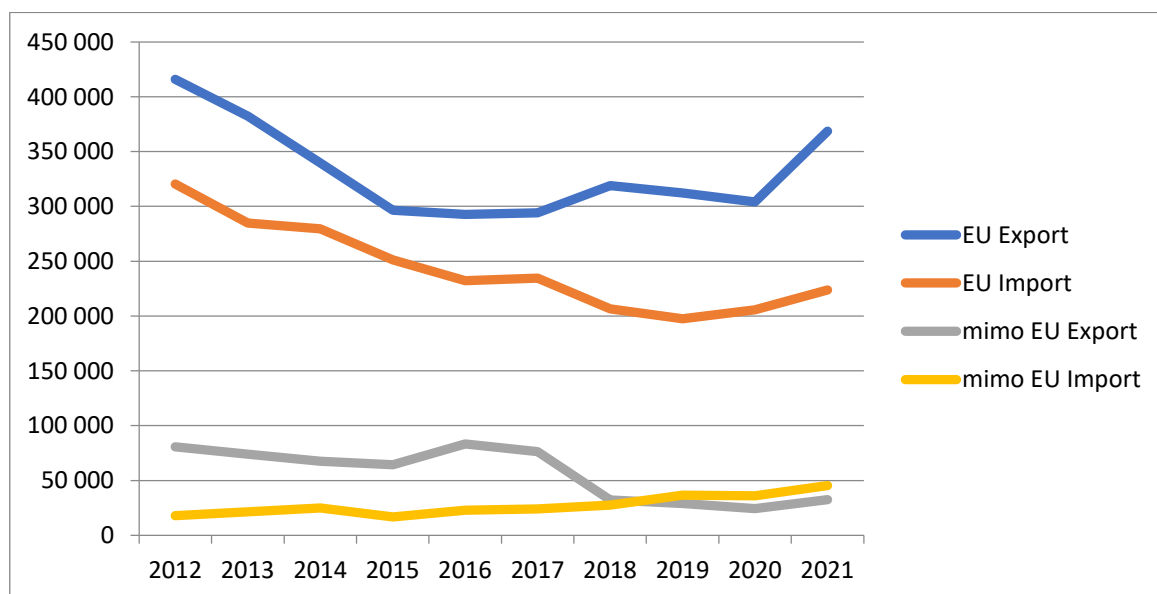
Obchodní bilance této agregace dosahovala z pohledu ČR vysokých kladných hodnot v rámci EU po celé sledované období, u obchodu se zeměmi mimo EU v roce 2018 kladné saldo výrazně snížilo svou hodnotu a v roce 2019 už je dokonce záporné. Příčinou bylo extrémní snížení hodnoty vývozu cukru do třetích zemí. Z hodnoty 51 miliónu USD v roce 2017, na 6 miliónů USD v roce 2018 a následně 316 tisíc USD v roce 2019. I když u obchodu se zeměmi EU zůstalo saldo obchodní bilance kladné, začal též vývoz cukru takto výrazně klesat už v roce 2013, v roce 2018 a 2021 opět trochu narostl, ale na hodnotu 244 miliónů USD z roku 2012 se za celé sledované období již nedostal. Vývoj je vidět v grafu níže.

Jak velký vliv, má tato položka na celou agregaci, bylo vidět u bazického indexu, podle kterého export do EU za celé sledované období nepřesáhl hodnotu roku 2012. Nejvyšší hodnota indexu byla hodnota 0,9190 v roce 2013. Hodnota importu též nepřekonal hodnota základního období a index byl nejvyšší v roce 2013, kdy nabyl hodnoty 0,8883. Nejlepší hodnoty v porovnání se základním obdobím vycházeli u importu ze třetích zemí, který nepřekonal hodnotu roku 2012 jen v roce 2015 s hodnotou indexu 0,9355. V roce 2019 a 2021 byla hodnota dokonce více jak dvojnásobná oproti roku 2012. Na rozdíl od toho export do třetích zemí překonal hodnotu základního období pouze v roce

2016, kdy byl index 1,0324. Nejnižší hodnoty exportu byly v roce 2020, když byl bazický index 0,3028.

I v růstu hodnoty mezi jednotlivými obdobími vycházel nejlépe import ze třetích zemí, ten se mezi jednotlivými roky propadl jen v roce 2015 a 2020. Naproti tomu export do těchto zemí překročil hodnotu předešlého roku jen v roce 2016 a 2021. V roce 2018 měl hodnotu řetězového indexu 0,4213, což byla nejnižší hodnota řetězového indexu v celé agregaci. Toky v rámci EU jsou na tom s růstem dosti podobně, ale nemají mezi roky až tak výrazné propady. Export mezi jednotlivými roky narostl v roce 2017 a v již zmiňovaných letech 2018 a 2021. U importu byl nepatrný nárůst v porovnání s předchozím rokem v roce 2017, 2020 a 2021

Obrázek 15: Graf obchodu ČR s HS 17

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

4.2.18 HS 18 Kakao a kakaové přípravky

Tabulka 21: Pohyb zboží přes hranice HS 18

HS 18	Kakao a kakaové přípravky					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	251 847	384 693	-132 846	10 864	9 988	876
2013	282 692	416 820	-134 128	10 935	10 200	735
2014	308 099	452 086	-143 987	13 241	11 775	1 466
2015	334 960	452 615	-117 655	12 023	9 278	2 745
2016	360 294	493 582	-133 288	10 449	9 344	1 105
2017	275 181	418 355	-143 174	10 602	10 301	301
2018	279 541	431 844	-152 303	12 953	13 455	-502
2019	280 282	450 313	-170 031	20 569	13 894	6 675
2020	293 403	450 175	-156 772	20 609	13 534	7 075
2021	324 967	516 839	-191 872	22 971	17 739	5 232

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

V této agregaci se jednoznačně nejvíce obchodovalo s čokoládou, ta měla značný podíl na importu ale i exportu z ČR. Konkrétně na exportu do třetích zemí měla čokoláda 98% – 99% zastoupení, u exportu do zemí EU to bylo v rozmezí 93 – 97 %. U importu byl tento podíl o něco menší ovšem stále dost významný. U importu ze zemí EU to bylo v rozmezí 81 – 84 % a mimo EU 82 – 89 %. Zatímco v rámci EU bylo saldo tohoto obchodu záporné po celé sledované období, u obchodu se třetími zeměmi bylo kromě roku 2018 saldo kladné.

Obchod v rámci EU nespadal pod hodnotu roku 2012 za celé sledované období. Největší nárůst oproti hodnotě základního roku byl u exportu v roce 2016, kdy bazický index byl 1,4306. U toků mimo rámec EU klesl export pod hodnotu roku 2012 v roce 2016 a 2017, nejnižší index byl 0,9618 v prvním zmíněném roce. V roce 2021 byla hodnota exportu oproti roku 2012 dvojnásobná. Import nepřekročil hodnotu základního období v roce 2015 a 2016, nejnižší index byl 0,9289 v roce 2015. Nejvyšší byl opět v roce 2021, kdy se index vyšplhal na 1,7760.

Z pohledu meziročních přírůstků na tom byl lépe obchod v rámci EU, kde se toky oproti předešlému roku propadly v roce 2017 a u importu byl ještě velmi nepatrný propad v roce 2020. Řetězový index byl v tomto případě 0,9997. Obchod mimo státy EU na tom

nebyl ale o moc hůře, u exportu byl propad v roce 2015 a následně i 2016, kdy byla hodnota za sledované období nejnižší. U importu byl pak propad též v roce 2015, ve kterém byla hodnota importu za sledované období nejnižší, a v roce 2020.

4.2.19 HS 19 Přípravky z obilovin, mouky, škrobu, mléka; jemné pečivo

Tabulka 22: Pohyb zboží přes hranice HS 19

HS 19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu, mléka; jemné pečivo					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	393 067	568 576	-175 509	25 595	19 444	6 151
2013	471 296	616 823	-145 527	37 998	21 252	16 746
2014	494 045	609 275	-115 230	37 486	17 868	19 618
2015	469 234	529 604	-60 370	28 041	15 380	12 661
2016	536 957	549 192	-12 235	31 240	13 670	17 570
2017	569 477	606 269	-36 792	39 275	16 139	23 136
2018	637 656	669 887	-32 231	45 610	19 048	26 562
2019	667 148	703 082	-35 934	47 813	24 599	23 214
2020	703 455	728 178	-24 723	51 265	27 467	23 798
2021	797 596	813 330	-15 734	67 934	34 307	33 627

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Saldo obchodní bilance u této agregace v průběhu sledovaného období rostlo. U obchodu se zeměmi EU zůstávalo saldo sice stále záporné, ale jeho hodnota se ve většině let stále zvyšovala. U obchodu se třetími zeměmi bylo saldo kladné po celé období a jeho hodnota měla v průběhu sledovaného období též tendenci růst.

Bazický index exportu do obou oblastí neklesl pod hodnotu 1 a v roce 2021 u obou oblastí překročil hodnotu 2. U exportu do třetích zemí tuto hodnotu překročil i v roce 2020. Oproti tomu import ze zemí v rámci EU nepřekročil svou hodnotu roku 2012 v roce 2015 a 2016 a na dvojnásobnou hodnotu se nedostal za celé sledované období. Import ze třetích zemí nepřekročil hodnotu základního období od roku 2014 do roku 2018.

Mezi jednotlivými roky se export do EU propadl pouze v roce 2015, kdy byl řetězový index 0,9498. Hodnota export mimo EU spadla v roce 2014 a následně 2015, kdy byla hodnota ve sledovaném období nejnižší. Z pohledu meziročního růstu na tom není špatně ani import ze zemí EU. Klesl též v roce 2014 a 2015. Import ze třetích zemí klesal

od roku 2014 a teprve od roku 2017 začal růst. Nejvyšší hodnota řetězového indexu u tohoto toku byla 1,2914 v roce 2019.

4.2.20 HS 20 Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin

Tabulka 23: Pohyb zboží přes hranice HS 20

HS 20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	129 889	268 156	-138 267	6 745	58 846	-52 101
2013	142 748	288 909	-146 161	8 299	59 028	-50 729
2014	145 631	293 269	-147 638	8 949	66 125	-57 176
2015	125 327	266 465	-141 138	6 695	61 877	-55 182
2016	142 386	289 001	-146 615	5 581	55 321	-49 740
2017	152 139	327 915	-175 776	5 997	61 485	-55 488
2018	175 219	351 684	-176 465	5 683	59 818	-54 135
2019	167 340	359 039	-191 699	6 263	57 273	-51 010
2020	191 555	398 281	-206 726	6 263	62 697	-56 434
2021	209 979	434 881	-224 902	7 320	70 268	-62 948

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

U této agregace bylo záporné saldo obchodní bilance ČR s celým světem po celé sledované období. U obchodu se zeměmi EU měla absolutní hodnota salda tendenci růst, u obchodu se zeměmi mimo EU spíše stagnovala.

U obchodu se zeměmi EU hodnota exportu a importu klesla pod hodnotu z roku 2012 v roce 2015. U importu byl bazický index 0,9937 a u exportu 0,9649. Nejvyšší index u tohoto obchodu byl u importu. V roce 2021 vyšplhal na hodnotu 1,6217. Export do zemí mimo EU překonal základní období jen v roce 2013, 2014 a 2021 a nejvyšší hodnota byla 1,3268 v roce 2014 a nejnižší 0,8274 v roce 2016. Naopak import ze třetích zemí nepřekonal základní období jen v roce 2016 a 2019. Nejnižší hodnota indexu byla 0,9401 a nejvyšší 1,1941 v roce 2021. Již z indexů je patrné, že hodnota obchodních toků se třetími zeměmi se měnila jen lehce.

Import ze zemí EU mezi jednotlivými roky nerostl jen v roce 2015, kdy hodnota řetězového indexu byla 0,9086. Export do zemí EU se též propadl v roce 2015 s řetězovým indexem 0,8606, to byla hodnota indexu i tohoto exportu nejnižší, další meziroční propad

byl v roce 2019. Export i import se zeměmi mimo EU se mezi jednotlivými roky propadl v roce 2015, 2016 a 2018 a u importu byl propad i v následujícím roce 2019. Nejvyšší řetězový index byl u obchodu se třetími zeměmi 1,2304 v roce 2013 u exportu a nejnižší 0,7481 též u exportu v roce 2015.

4.2.21 HS 21 Přípravky potravinové různé

tabulka 24: Pohyb zboží přes hranice HS 21

HS 21	Přípravky potravinové různé					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	512 335	570 057	-57 722	45 092	119 535	-74 443
2013	560 636	593 234	-32 598	52 886	130 947	-78 061
2014	560 864	589 617	-28 753	49 156	135 753	-86 597
2015	484 314	508 034	-23 720	41 924	116 826	-74 902
2016	509 920	523 286	-13 366	44 447	119 918	-75 471
2017	579 202	578 695	507	60 897	131 329	-70 432
2018	660 386	647 565	12 821	74 928	143 116	-68 188
2019	674 007	663 228	10 779	87 126	159 159	-72 033
2020	746 537	693 749	52 788	83 497	171 961	-88 464
2021	928 382	809 796	118 586	83 825	208 511	-124 686

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Zatímco u obchodu se zeměmi mimo EU převyšoval import export po celé sledované období, u obchodu se zeměmi EU se saldo v roce 2017 přehouplo do kladných hodnot a zůstalo kladné do konce sledovaného období. V roce 2021 byl dokonce export do zemí EU nejvyšší ze všech exportních toků v rámci agrárního obchodu. A i to přispělo k tomu, že se v posledním sledovaném roce obchodovalo s největšími částkami právě v této agregaci.

Podle bazického indexu nepřekonal export ani import v rámci EU svou hodnotu z roku 2012 v roce 2015 a 2016. Nejnižší hodnota bazického indexu byla u importu. V roce 2015 byl index 0,8912. Nejvyšší hodnoty dosáhl index u exportu. V roce 2021 byl 1,8121, export tak vyrostl o 80 % oproti exportu v roce 2012. I export do třetích zemí nepřesáhl svou hodnotu základního období v roce 2015 a 2016, nejnižší hodnota indexu byla 0,9297 a nejvyšší 1,9322 v roce 2019. Import klesl pod rok 2012 jen v roce 2015 a to jen o necelá 3 %. Nejvíce od roku 2012 narostl v roce 2021, když byl bazický index 1,7444.

Téměř po celé sledované období rostl export do zemí EU a import ze třetích zemí, jejich hodnota klesla akorát v roce 2015, když oba dosahovali 86 % své hodnoty z předchozího roku 2014. Největší nárůst mezi jednotlivými roky byl opět u obou zmiňovaných toků v roce 2021, kdy export do EU narostl o 24 % oproti roku 2020 a import ze třetích zemí o 21 %. U zbývajících toků klesla hodnota v roce 2014, 2015 a u exportu do třetích zemí ještě v roce 2020. U tohoto exportu byl i největší propad v roce 2015, když klesl o 15 % oproti roku 2014.

4.2.22 HS 22 Nápoje, lihoviny a ocet

Tabulka 25: Pohyb zboží přes hranice HS 22

HS 22	Nápoje, lihoviny a ocet					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	467 618	497 649	-30 031	74 156	78 236	-4 080
2013	562 664	557 179	5 485	86 859	79 434	7 425
2014	603 741	568 425	35 316	92 857	110 577	-17 720
2015	567 137	521 623	45 514	82 409	106 739	-24 330
2016	577 259	536 160	41 099	78 801	94 668	-15 867
2017	593 949	619 211	-25 262	85 670	102 863	-17 193
2018	629 871	706 038	-76 167	102 375	124 330	-21 955
2019	655 812	722 957	-67 145	98 156	132 272	-34 116
2020	628 251	640 471	-12 220	101 770	152 938	-51 168
2021	731 635	757 135	-25 500	123 799	194 299	-70 500

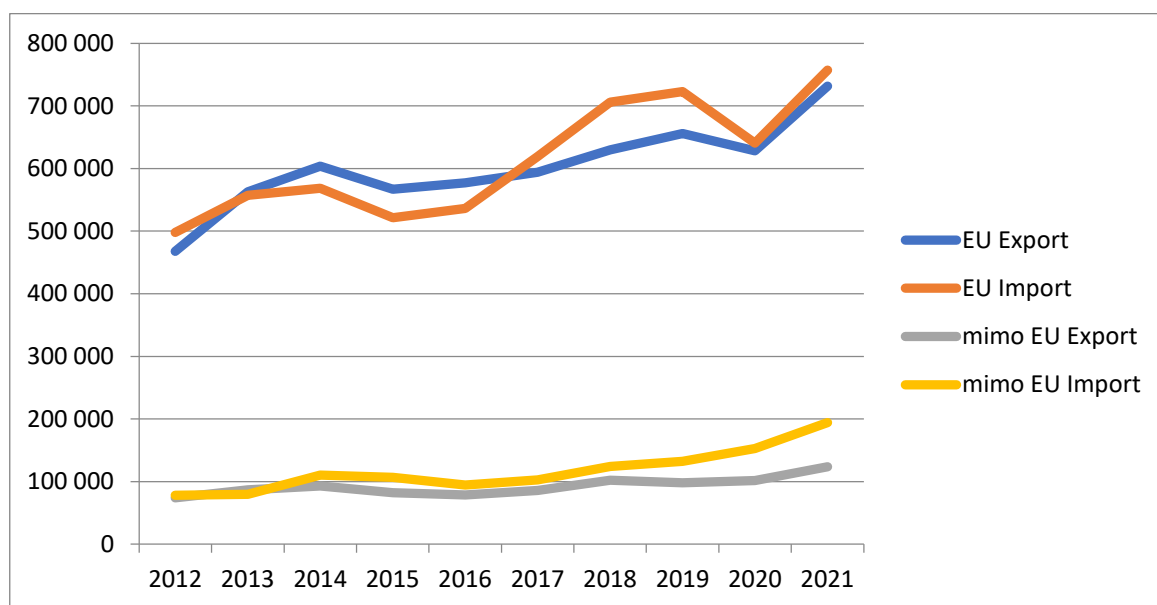
Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Není překvapením, že z této skupiny zboží ČR nejvíce vyváželo pivo, ale velké zastoupení měly i slazené nealkoholické nápoje. Ovšem kladné saldo obchodní bilance bylo u obchodu se třetími zeměmi jen v roce 2013 a u obchodu se zeměmi EU v období od 2013 – 2016. Do ČR se ze zemí EU nejvíce dováželo víno, slazené nealkoholické nápoje a destiláty do 80 % alkoholu. U importu ze třetích zemí převažovalo též víno, destiláty do 80 % alkoholu a slazené nealkoholické nápoje, ale v období 2014 – 2015 a 2019 – 2021 vystoupily do popředí ještě destiláty nad 80 % alkoholu. Hodnota tohoto importu ve většině případů převažovala hodnotu exportu, jak znázorňuje záporné saldo.

Zajímavé je, že ani jeden ze sledovaných toků neklesl pod svou hodnotu z roku 2012 za celé sledované období. To je první agregace, u které tento jev můžeme zaznamenat. Nejnižší bazický index byl 1,0153 v roce 2013 u importu ze třetích zemí a u tohoto toku byla i nejvyšší hodnota bazického indexu 2,4835 v posledním sledovaném roce 2021. Jiná hodnota ze sledovaných toků oproti svému základnímu roku dvojnásobně nenarostla.

Mezi jednotlivými roky ale už nějaké ty propady byly. U obchodních toků v rámci zemí EU hodnota klesla v roce 2015 a 2020. Větší propady byly vždy u importu a nejnižší hodnotu 0,8859 měl řetězový index v roce 2020. Nejvyšší hodnotu 1,2033 měl řetězový index u exportu v roce 2013. Obchodní toky mimo oblast EU se propadly v roce 2015, 2016 a export ještě v roce 2019. Nejnižší i nejvyšší hodnota řetězového indexu byla u importu 0,8869 v roce 2016 a 1,3921 v roce 2014.

Obrázek 16: Graf obchodu ČR s HS 22

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

4.2.23 HS 23 Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, připravené krmivo

Tabulka 26: Pohyb zboží přes hranice HS 23

HS 23	Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, připravené krmivo					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	347 804	456 276	-108 472	35 702	72 607	-36 905
2013	420 818	550 215	-129 397	62 148	68 071	-5 923
2014	452 821	544 188	-91 367	85 997	74 454	11 543
2015	422 399	486 882	-64 483	71 226	72 926	-1 700
2016	442 411	457 030	-14 619	80 835	68 431	12 404
2017	520 029	534 494	-14 465	90 070	68 234	21 836
2018	611 030	589 623	21 407	108 782	72 246	36 536
2019	632 020	599 899	32 121	113 068	77 343	35 725
2020	747 534	655 197	92 337	140 559	93 355	47 204
2021	875 146	769 449	105 697	148 486	104 366	44 120

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

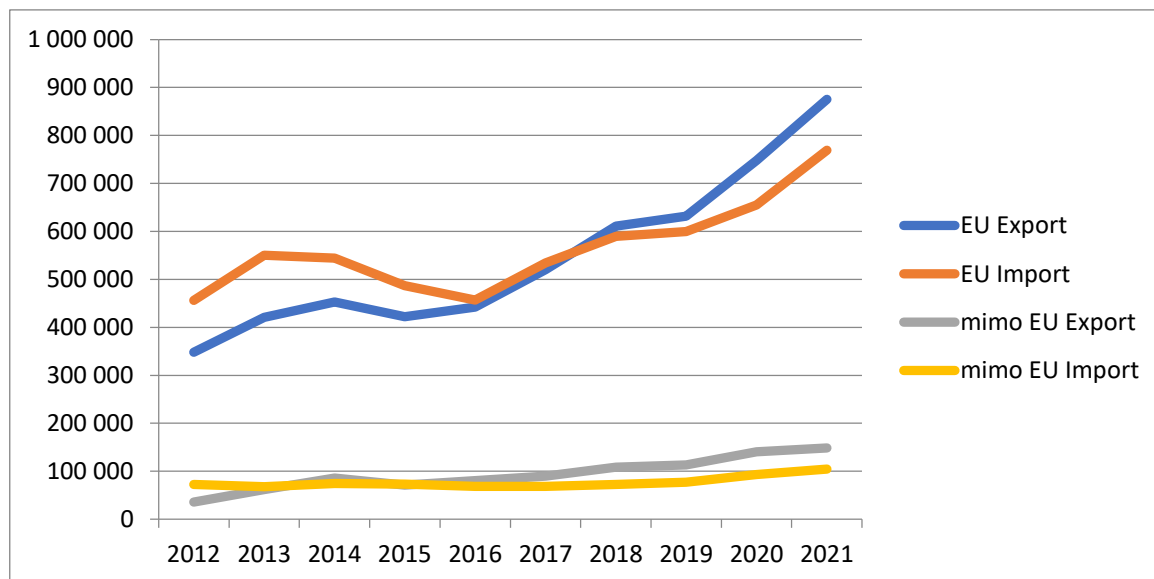
V průběhu sledovaného období se obchodní bilance této agregace z pohledu ČR zlepšovala, viz graf níže. Zvláště patrné to bylo u obchodu se zeměmi EU, kde se v roce 2018 saldo přehouplo ze záporné hodnoty do kladné. Největší podíl zvláště u exportu mělo v této agregaci krmivo pro zvířata. U exportu do zemí EU byl jeho podíl od 57 – 74 %, ale u exportu do třetích zemí byl tento podíl mezi 97 – 99 %. V roce 2020 byla hodnota exportu této skupiny zboží do třetích zemí nejvyšší v rámci této oblasti.

Svou hodnotu ze základního období nepřekročil akorát import ze třetích zemí v roce 2013 a pak ještě 3 roky po sobě od 2016 do 2018. Nejnížší hodnota byla 0,9375 v roce 2013. Bazický index pro import ze zemí EU byl od 1,0017 do 1,6864. U exportu jsou změny výraznější. V rámci EU byla nejnížší hodnota bazického indexu 1,2099 v roce 2013 a nejvyšší 2,5162 v roce 2021. Za sledované období tak export svou hodnotu více jak zdvojnásobil. Export do třetích zemí je ještě zajímavější. U něj nejnížší hodnota byla též v roce 2013 a to 1,7407 a nejvyšší v roce 2021, to ale dosahovala 4,1590. Hodnota exportu je tak na konci sledovaného období čtyřnásobná oproti prvnímu roku.

Růstem mezi jednotlivými roky je na tom opět lépe export. Ten klesl v obou sledovaných oblastech jen v roce 2015. U zemí EU na 93 % hodnoty předchozího roku a u třetích zemí na 82 %. Import ze zemí EU klesal tři roky po sobě a to v letech 2014 - 2016.

Největší propad mezi jednotlivými roky byl v roce 2015, kdy byl řetězový index 0,8947. Import ze třetích zemí klesl hned v roce 2013, pak lehce navýšil a od roku 2015 do roku 2017 opět lehce klesal. Nejnižší index byl 0,9375 v roce 2013.

Obrázek 17: Graf obchodu ČR s HS 23

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

4.2.24 HS 24 Tabák a vyrobené tabákové náhražky

Tabulka 27: Pohyb zboží přes hranice HS 24

HS 24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky					
	EU			mimo EU		
Rok	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
2012	491 483	322 682	168 801	16 883	71 865	-54 982
2013	513 847	333 494	180 353	29 491	60 150	-30 659
2014	642 634	257 264	385 370	17 788	62 687	-44 899
2015	685 715	338 199	347 516	62 630	33 139	29 491
2016	814 974	402 843	412 131	55 758	43 849	11 909
2017	941 543	461 980	479 563	6 161	62 731	-56 570
2018	793 604	504 871	288 733	4 771	65 467	-60 696
2019	845 385	559 053	286 332	6 965	51 070	-44 105
2020	1 007 677	497 721	509 956	5 241	59 699	-54 458
2021	751 182	625 004	126 178	5 060	47 183	-42 123

Zdroj: Český statistický úřad, 2023

Export do zemí EU v této agregaci dosahoval v rámci sledovaného období v některých letech nejvyšších hodnot za export agrárního zboží z ČR. Konkrétně to bylo v letech 2015 – 2017 a 2019 – 2020. Hodnotu importu ze zemí EU ale překonávala v rámci celého období, a proto bylo saldo obchodní bilance se zeměmi EU kladné. U zemí mimo EU překonal export hodnotu importu pouze v roce 2015 a 2016, ovšem v jiných letech import zřetelně převyšuje export do této oblasti.

Přítom import ze třetích zemí za celé sledované období nepřekonal hodnotu prvního sledovaného roku. Export v této oblasti na počátku období vypadal slibně, v letech 2015 a 2016 překonal svou hodnotu základního období dokonce více jak trojnásobně, ale od roku 2017 už byl bazický index až do konce sledovaného období pod hodnotou 1. Nejnižší hodnota byla v roce 2018 pouhých 0,2826, což je více jak třiapůlkrát nižší než v roce 2012. Export do zemí EU neklesl pod hodnotu základního období ani v jednom roce a v roce 2020 byl dokonce dvojnásobný. Import do EU poklesl akorát v roce 2014, kdy byla hodnota bazického indexu 0,7973.

V růstu mezi jednotlivými roky opět vybočuje export do třetích zemí, když v roce 2015 byl více jak třiapůlkrát vyšší než v roce 2014. Druhý extrém byl v roce 2017, když řetězový index byl pouhých 0,1105. Kromě roku 2015 navýšil svou hodnotu oproti předchozímu roku ještě v roce 2013 a 2019. Import v této oblasti střídavě rostl a klesal. Pouze v období od roku 2016 do 2018 rostl několik let po sobě. Naproti tomu obchod s EU vykazuje častější přírůstky. Import se mezi jednotlivými roky propadl pouze v roce 2014 a 2020. Největší propad byl v roce 2014, když řetězový index dosahoval hodnoty 0,7973. Export klesl v roce 2018 a 2021. To vysvětluje, proč tyto roky nedosahoval nejvyšších hodnot v rámci exportu agrárního zboží. Největší propad byl v roce 2021, kdy byl řetězový index 0,7455.

4.3 Analýza produktových map

Pro hlubší analýzu vývoje obchodu s výše zmíněnými komoditními agregacemi budou v této kapitole sestaveny produktové mapy na základě výpočtů indexů obchodní bilance a komparativní výhody. Trade balance index a Lafayův index bude vypočítán u každé agregace zvlášť pro jednotlivé roky sledovaného období. Každé územní oblasti bude

věnována jedna podkapitola, ve které budou uvedeny produktové mapy pro první a poslední rok. Produktové mapy pro ostatní roky obou oblastí budou v příloze.

4.3.1 Obchod s Evropskou unií

Nejdříve u analýzy produktových map bude zkoumán obchod ČR se zeměmi Evropské unie. Obrat obchodu s agrárním zbožím v rámci těchto zemí tvořil ve sledovaném období přes 88 % celkového zahraničního obchodního obratu.

Tabulka 28: Produktová mapa obchodu s EU v roce 2012 (v tis. USD)

B 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 09	138 620	1,99%	148 868	1,97%	HS 01	325 191	4,67%	126 411	1,67%
HS 22	467 618	6,71%	497 649	6,59%	HS 03	98 894	1,42%	53 219	0,70%
					HS 04	732 270	10,51%	675 128	8,94%
					HS 10	717 337	10,29%	156 244	2,07%
					HS 11	149 797	2,15%	71 470	0,95%
					HS 12	395 970	5,68%	238 776	3,16%
					HS 13	26 798	0,38%	21 286	0,28%
					HS 15	476 862	6,84%	344 745	4,57%
					HS 16	220 708	3,17%	202 621	2,68%
					HS 17	415 841	5,97%	320 474	4,24%
					HS 24	491 483	7,05%	322 682	4,27%
Celkem	606 238	8,70%	646 517	8,56%	Celkem	4 051 151	58,13%	2 533 056	33,54%
D 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	313 524	4,50%	1 054 621	13,97%					
HS 05	45 067	0,65%	64 094	0,85%					
HS 06	25 996	0,37%	167 850	2,22%					
HS 07	130 718	1,88%	453 081	6,00%					
HS 08	158 722	2,28%	379 901	5,03%					
HS 14	2 587	0,04%	4 732	0,06%					
HS 18	251 847	3,61%	384 693	5,09%					
HS 19	393 067	5,64%	568 576	7,53%					
HS 20	129 889	1,86%	268 156	3,55%					
HS 21	512 335	7,35%	570 057	7,55%					
HS 23	347 804	4,99%	456 276	6,04%					
Celkem	2 311 556	33,17%	4 372 037	57,90%	Celkem	0	0 %	0	0 %

Zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování, 2023

Žádná ze sledovaných agregací nedosahovala extrémů intervalu **Trade Balance Indexu** (TBI). ČR vybrané skupiny zboží dovážela i vyvážela současně. V případech, kdy je index TBI kladný je ČR čistý exportér, tedy více danou skupinu zboží vyváží a v případě záporné hodnoty TBI je to naopak.

Kladná hodnota **Lafayova indexu** (LFI) u obchodu v rámci zemí EU byla za celé sledované období u agregace **HS 01** Živá zvířata, **HS 03** Ryby, korýši, měkkýši a jiní vodní bezobratlí, **HS 04** Mléko, vejce, med, **HS 10** Obiloviny, **HS 11** Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, lepek, **HS 13** Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy, **HS 15** Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje, pokrmové vosky, **HS 17** Cukr a cukrovinky, **HS 24** Tabák a vyrobené tabákové náhražky.

Nejvyšší kladné hodnoty Lafayova indexu a tím nejvyšší specializace ČR se zeměmi EU dosahuje u obchodu s **Obilovinami**. Nejnižší hodnota LFI v rámci této agregace a oblasti je 2,3890 v roce 2019 a nejvyšší **4,1055** v roce 2012. Podobných hodnot dosahuje i agregace **Tabák** v období 2014 – 2020, kde nejvyšší hodnota LFI byla **3,3717** v roce 2017 a nejnižší 2,2458 v roce 2018. Již v předchozí kapitole bylo zmíněno, že agregace Obilí dosahovala po celé sledované období nejvyšší kladnou obchodní bilanci a export druhé zmiňované agregace dosahoval v některých letech nejvyšších částek za export ČR.

Naopak existence komparativních výhod ČR u obchodu se zeměmi EU po celé sledované období nebyla u agregace **HS 02** Maso a jedlé droby, **HS 05** Výrobky živočišného původu jinde neuvedené ani nezahrnuté, **HS 06** Rostliny živé a výrobky květinářské, **HS 07** Jedlá zelenina, rostliny, kořeny, hlízy, **HS 08** Jedlé ovoce a ořechy, kůra citrusových plodů, melounů, **HS 18** Kakao a kakaové přípravky, **HS 20** Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

Nejnižších hodnot LFI dosahovala po celé sledované období agregace **Maso**, u které byla nejnižší hodnota LFI **-5,5583** v roce 2019, v tomto roce dosahovala nejnižší hodnoty LFI **-2,4035** i druhá nejslabší agregace **Zelenina**. Nejvyšší hodnota LFI -4,4818 byla u první zmiňované agregace v roce 2015. U druhé agregace to byla hodnota -2,0587 v roce 2013.

Výše zmíněné agregace se po celé sledované období nacházeli v produktových mapách buď v sektoru A, u nich měla ČR po celé sledované období prokázanou komparativní výhodu a byla jejich čistý exportér. Nebo sektoru D a u těchto agregací

nebyla prokázána komparativní výhoda a ČR byla jejich čistý importér, po celé sledované období. U některých agregací se to samozřejmě v průběhu sledovaného období měnilo.

Agregace **HS 09** Káva, čaj, maté a koření se ve většině let nacházela v sektoru D, ovšem v prvním roce 2012 a pak v roce 2016 byla v sektoru B, což znamená, že u ní byla sice v těchto letech prokázána komparativní výhoda, ČR ale zůstávala jako čistý importér této agregace. Kladné hodnoty LFI byli samozřejmě velmi nízké, v roce 2012 to bylo **0,0089** a 0,0119 v roce 2016 a hodnoty TBI zůstali záporné. V roce 2015 se ale tato agregace dostala dokonce do sektoru A, kdy už se ČR stala i čistým exportérem této skupiny zboží, hodnota LFI byla však stále pouhých 0,1703 a hodnota TBI 0,0204. Další proměnlivou agregací byla **HS 12** Semena a plody i olejnaté, průmyslové nebo léčivé rostliny, sláma a píce, která byla naopak převážně v sekci A. V tomto sektoru byla na počátku sledovaného období a udržela se v něm i po již zmíněném propadu exportu v roce 2016. Hodnota TBI byla v tomto roce 0,0661 a LFI 0,2489, ale po nárůstu importu v roce 2017 se rázem přemístila do sektoru D, kde byla dva roky. Nejnižší hodnota TBI byla -0,0765 v roce 2018 a LFI -0,04 v roce 2017. V roce 2019 opět výrazně narostl export a agregace se vrátila zpátky do sektoru A. TBI bylo 0,0348 a LFI 0,4437. V následujícím roce ale export opět poklesl, i když ne tak výrazně jako v roce 2016, přesto to agregaci přesunulo do sektoru B. I když u ní byla prokázána komparativní výhoda, ČR byla její čistý importér. Agregace zůstala v sektoru B i v roce 2021. Opravdu proměnlivý charakter má skupina zboží **HS 14** Rostlinné pletací materiály, rostlinné produkty, jinde neuvedené a nezahrnuté. První 3 roky sledovaného období byla v sektoru D. V roce 2015 jí postupný pokles importu od počátku sledovaného období a naopak od roku 2014 růst exportu přesunul do sektoru A. To se v roce 2017 obrátilo a tak v roce 2018 byla tato agregace opět v sektoru D. Když od roku 2019 začal opět klesat import a stoupat export, byla tato agregace v sektoru B a poslední dva roky se držela v sektoru A. Jak již bylo zmíněno obchodní bilance agregace **HS 16** Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, jiných vodních bezobratlých a hmyzu, se na počátku sledovaného období nacházela v kladných hodnotách. Byla nalezena i existence komparativní výhody a agregace byla tedy v sektoru A. Od roku 2018 začala ale agregace vykazovat záporné hodnoty TBI, i když LFI zůstával kladný. Konkrétně v roce 2018 TBI byl -0,0216 a LFI byl 0,1432. Tím se agregace ocitla v sektoru B. V roce 2021 se převýšil import nad exportem natolik, že i LFI vykazoval záporné hodnoty, konkrétně byl **-0,001** a tím se agregace přesunula do sektoru D. U agregace **HS**

19 Přípravky z obilovin, mouky, škrobu, mléka; jemné pečivo, výpočet LFI pomohl zachytit zmíněnou zvyšující se hodnotu záporného salda. Zatímco od počátku sledovaného období do roku 2015 byla tato skupina zboží v sektoru B, od roku 2016 až do konce sledovaného období se díky kladnému LFI přesunula do sektoru B, ještě výraznější zlepšení bylo u agregace **HS 21** Přípravky potravinové různé. Tato skupina zboží se na počátku sledovaného období pohybovala v sektoru D a v roce 2013 a 2016 se objevila v sektoru B, kdy byl nárůst exportu mezi jednotlivými roky jen o malinko větší než nárůst importu. V roce 2017 již export narostl natolik, že překonal import a agregace až do konce sledovaného období zůstala v sektoru A. V roce 2021 vyrostl LFI na krásných **1,0132**. **HS 22** Nápoje, lihoviny a ocet vykazovala po celé sledované období komparativní výhodu. Nejnižší hodnota LFI byla 0,0599 v roce 2012 a nejvyšší 0,4046 v roce 2016. Index TBI byl ale kladný pouze v období od roku 2013 – 2016. V tomto období byla skupina zboží v sektoru A. ČR byla čistý exportér této skupiny a měla u ní i komparativní výhodu. Mimo toto období byla tato agregace v sektoru B. Komparativní výhoda zůstala, ale import převýšil export. Postupné zlepšování ve sledovaném období vykazovala i agregace **HS 23** Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, připravené krmivo. První čtyři roky byla tato agregace v sektoru D, v roce 2016 se ale zvedl export, zatímco import stále klesal a tak index TBI zůstal v záporných hodnotách, konkrétně -0,0163, LFI přeskočil do hodnot kladných, konkrétně byl 0,0164. Tím se tato agregace dostala do sektoru B, a když v dalších letech rostl export i import současně, od roku 2018 až do konce sledovaného období byl export vyšší než import. Popisovaná agregace byla v tomto období v sektoru A.

Tabulka 29: Produktová mapa obchodu s EU v roce 2021 (v tis. USD)

B 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 12	411 073	4,29%	428 227	4,04%	HS 01	330 210	3,44%	61 242	0,58%
HS 19	797 596	8,32%	813 330	7,68%	HS 03	197 730	2,06%	114 541	1,08%
HS 22	731 635	7,63%	757 135	7,15%	HS 04	895 045	9,33%	868 448	8,20%
		0,00%		0,00%	HS 10	886 624	9,24%	179 804	1,70%
		0,00%		0,00%	HS 11	152 699	1,59%	113 425	1,07%
		0,00%		0,00%	HS 13	36 066	0,38%	26 282	0,25%
		0,00%		0,00%	HS 14	5 353	0,06%	2 009	0,02%
		0,00%		0,00%	HS 15	516 820	5,39%	452 351	4,27%
		0,00%		0,00%	HS 17	368 601	3,84%	223 625	2,11%
		0,00%		0,00%	HS 21	928 382	9,68%	809 796	7,65%
		0,00%		0,00%	HS 23	875 146	9,13%	769 449	7,27%
		0,00%		0,00%	HS 24	751 182	7,83%	625 004	5,90%
Celkem	1 940 304	20,23%	1 998 692	18,88%	Celkem	5 943 858	61,98%	4 245 976	40,11%
D 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	211 498	2,21%	1 238 257	11,70%					
HS 05	48 289	0,50%	80 357	0,76%					
HS 06	46 335	0,48%	272 344	2,57%					
HS 07	159 762	1,67%	616 147	5,82%					
HS 08	204 474	2,13%	566 145	5,35%					
HS 09	218 655	2,28%	305 471	2,89%					
HS 16	282 413	2,94%	311 985	2,95%					
HS 18	324 967	3,39%	516 839	4,88%					
HS 20	209 979	2,19%	434 881	4,11%					
Celkem	1 706 372	17,79%	4 342 426	41,02%	Celkem	0	0 %	0	0 %

Zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování, 2023

4.3.2 Obchod se třetími zeměmi

V této podkapitole bude provedena analýza produktových map v rámci obchodu se zeměmi mimo EU. Tato oblast je územně mnohem rozsáhlejší než oblast zemí EU, ale na obratu agrárního zahraničního obchodu ČR se ve sledovaném období podílela necelými 12 %.

Tabulka 30: Produktová mapa obchodu se třetími zeměmi v roce 2012 (v tis. USD)

B 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 13	24 577	4,00%	25 711	2,01%	HS 01	30 165	4,91%	1 940	0,15%
HS 22	74 156	12,06%	78 236	6,11%	HS 04	134 479	21,87%	8 749	0,68%
HS 23	35 702	5,81%	72 607	5,67%	HS 10	16 672	2,71%	15 485	1,21%
					HS 11	37 104	6,04%	1 787	0,14%
					HS 12	47 630	7,75%	28 987	2,27%
					HS 17	80 702	13,13%	17 965	1,40%
					HS 18	10 864	1,77%	9 988	0,78%
					HS 19	25 595	4,16%	19 444	1,52%
Celkem	134 435	21,87%	176 554	13,80%	Celkem	383 211	62,33%	104 345	8,15%
D 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2012	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	7 691	1,25%	122 310	9,56%					
HS 03	1 589	0,26%	99 805	7,80%					
HS 05	3 189	0,52%	24 670	1,93%					
HS 06	232	0,04%	14 882	1,16%					
HS 07	3 053	0,50%	64 407	5,03%					
HS 08	921	0,15%	261 337	20,42%					
HS 09	3 367	0,55%	91 136	7,12%					
HS 14	30	0,00%	1 261	0,10%					
HS 15	2 486	0,40%	13 013	1,02%					
HS 16	5 876	0,96%	55 637	4,35%					
HS 20	6 745	1,10%	58 846	4,60%					
HS 21	45 092	7,33%	119 535	9,34%					
HS 24	16 883	2,75%	71 865	5,62%					
Celkem	97 154	15,80%	998 704	78,05%	Celkem	0	0 %	0	0 %

Zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování, 2023

U obchodu se třetími zeměmi sice též **Trade Balance Index** nedosahoval extrémů intervalu, ale několik agregací se extrému intervalu velmi přiblížilo. Nejblíže byla agregace **HS 08** Jedlé ovoce a ořechy, kůra citrusových plodů, melounů, u které byl v roce 2018 TBI **-0,998**. Jak bylo zmíněno i v textu dříve, právě v tomto roce byl import tisíckrát větší než export. Nejdále od konce intervalu byla tato agregace v roce 2014, kdy TBI byl -0,9905.

Kladná hodnota **Lafayova indexu** po celé sledované období u obchodu se třetími zeměmi je u agregace **HS 01** Živá zvířata, **HS 04** Mléko, vejce, med, **HS 11** Mlýnské

výrobky, slad, škroby, inulin, lepek, **HS 19** Přípravky z obilovin, mouky, škrobu, mléka; jemné pečivo. Tyto agregace dosahovaly i kladné hodnoty TBI a tak po celé sledované období zůstaly v sektoru A.

Největší míra komparativních výhod byla u agregace **Mléka**, kde nejvyšší LFI byl **10,2011** v roce 2014 a nejnižší 6,7235 v roce 2016. V tomto roce dosahoval TBI nejvyšší hodnoty **0,9245** a i v jiných letech dosahovala celkem vysokých hodnot, nejvyšší hodnota obchodní bilance této agregace pro agrární obchod se třetími zeměmi byla zmíněna již dříve

Naopak záporná hodnota LFI i TBI po celé sledované období byla u agregace **HS 02** Maso a jedlé droby, **HS 03** Ryby, korýši, měkkýši a jiní vodní bezobratlí, **HS 05** Výrobky živočišného původu jinde neuvedené ani nezahrnuté, **HS 06** Rostliny živé a výrobky květinářské, **HS 07** Jedlá zelenina, rostliny, kořeny, hlízy, **HS 08** Jedlé ovoce a ořechy, kůra citrusových plodů, melounů, **HS 09** Káva, čaj, maté a koření, **HS 14** Rostlinné pletací materiály, rostlinné produkty, jinde neuvedené a nezahrnuté, **HS 15** Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje, pokrmové vosky, **HS 16** Přípravky z masa, ryb, korýšů, měkkýšů, jiných vodních bezobratlých a hmyzu, **HS 20** Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin. Tyto agregace byly po celé sledované období v sektoru D.

U několikrát výše zmíněné agregace **Ovoce a ořechy** byla zjištěna i největší míra komparativní nevýhody. Nejnižší LFI u ní byl **-11,3766** v roce 2016. To byla nejvyšší absolutní hodnota LFI pro celý agrární obchod za sledované období. Druhých nejnižších hodnot LFI dosahuje agregace Ryby. Tato skupina zboží měla nejvyšší LFI -3,3063 v prvním roce a nejnižší **-4,5808** v posledním roce sledovaného období.

Do roku 2017 vykazovala druhé nejvyšší kladné hodnoty LFI agregace **HS 17** Cukr a cukrovinky. Nejvyšší hodnota LFI byla **5,1395** v roce 2012, hodnota TBI byla 0,6358. V roce 2018, když extrémně klesl vývoz cukru, viz kapitola 4.2.17 HS 17 Cukr a cukrovinky, už ale LFI dosáhl jen hodnoty 1,1385 a TBI 0,079. V tomto období se agregace stále nacházela v sektoru A. Ovšem v následujícím roce, když export oproti předešlému roku výrazně klesl a import naopak vzrostl, se agregace kvůli záporné obchodní bilanci přesunula do sektoru B. I když u ní až do konce sledovaného období byla prokázána komparativní výhoda, index obchodní bilance zůstal záporný. Naopak od roku 2018 druhé nejvyšší hodnoty vykazovala agregace **HS 23** Zbytky a odpady z

potravinářského průmyslu, připravené krmivo. V tomto roce byla hodnota LFI 4,487 a nejvyšší hodnota LFI u této agregace byla **5,5576** v roce 2020, TBI v tomto roce bylo jen 0,2018. V sektoru A se ale nacházela jen v roce 2014 a pak od roku 2016 do konce sledovaného období. V letech 2012, 2013 a 2015 měla hodnoty LFI stále kladné, ale TBI byl záporný. V těchto letech byla v sektoru B.

Agregace **HS 10** Obiloviny byla v sektoru A jen v prvním roce sledovaného období, když mezi roky 2012 a 2013 extrémně klesl vývoz pšenice, jak bylo zmíněno v kapitole 4.2.10 HS 10 Obilí, přesunula se do sektoru D a setrvala v něm až do konce sledovaného období. Po tuto dobu měla záporný index obchodní bilance i index komparativní výhody. Agregace **HS 12** Semena a plody i olejnaté, průmyslové nebo léčivé rostliny, sláma a píce byla kromě posledního roku v sektoru A po celé sledované období. Po znatelném nárůstu importu v roce 2021, se agregace přesunula do sektoru B. I když LFI byl **1,4883**, TBI již klesl do záporné hodnoty a byl **-0,0397**. Opačná situace je u agregace **HS 13** Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy. Ta po celé sledované období měla kladnou hodnotu LFI, ale v prvním roce měla zápornou hodnotu TBI. Konkrétně v prvním roce měla hodnotu LFI 0,8717 a TBI -0,0225. V roce 2012 tak byla v sektoru B a od roku 2013 až do konce sledovaného období byla v sektoru A. Zajímavé je, že v roce 2019 byl LFI 0,8885, což není o moc více než v roce 2012 a přesto je v jiném sektoru. U agregace **HS 18** Kakao a kakaové přípravky by se podle uvedených tabulek nad i pod textem mohlo zdát, že se za sledované období v rámci produktových map nezměnila. Sice též po celé sledované období u ní byla prokázána komparativní výhoda, ale v roce 2018 překonal import do ČR export a TBI klesl z kladných hodnot do záporných. LFI zůstal kladný a tak se agregace na tento rok přesunula do sektoru B. Naopak po celé sledované období kromě roku 2013 byla v sektoru B agregace **HS 22** Nápoje, lihoviny a ocet. I když u ní po celé sledované období je prokázána komparativní výhoda a v roce 2012 je LFI dokonce **2,6076** a po celé sledované období neklesne pod hodnotu 1, TBI je kromě roku 2013 po celé sledované období záporné. Do sektoru A se tak tato agregace přesunula jen na zmíněný rok 2013.

Též u agregace **HS 21** Přípravky potravinové různé není z uvedených tabulek patrná změna a ani v kapitole jí věnované nebyla žádná patrná změna ve vývoji obchodu v průběhu sledovaného období zaznamenána. Ale i když TBI je po celé sledované období záporné, od roku 2018 do roku 2020 bylo LFI kladné a tím se na tyto roky přesunula do

sektoru B. Import byl stále vyšší než export, ale u agregace byla prokázána komparativní výhoda. Výraznější změny jsou u poslední agregace **HS 24** Tabák a vyrobené tabákové náhražky. U této agregace byla zjištěna jak komparativní výhoda, tak i komparativní nevýhoda a ČR byla též u této agregace jak čistý importér, tak exportér. V roce 2015 a 2016 byla tato agregace v sektoru A. LFI v prvním zmiňovaném roce byl dokonce **3,0126**. Ve zbylých letech sledovaného období byla ale tato agregace v sektoru D.

Tabulka 31: Produktová mapa obchodu se třetími zeměmi v roce 2021 (v tis. USD)

B 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 12	59 551	6,91%	64 481	3,48%	HS 01	59 361	6,89%	803	0,04%
HS 17	32 542	3,78%	45 238	2,44%	HS 04	159 471	18,52%	12 140	0,65%
HS 22	123 799	14,37%	194 299	10,48%	HS 11	20 628	2,39%	10 327	0,56%
		0,00%		0,00%	HS 13	30 240	3,51%	26 835	1,45%
		0,00%		0,00%	HS 18	22 971	2,67%	17 739	0,96%
		0,00%		0,00%	HS 19	67 934	7,89%	34 307	1,85%
		0,00%		0,00%	HS 23	148 486	17,24%	104 366	5,63%
Celkem	215 892	25,07%	304 018	16,40%	Celkem	509 091	59,11%	206 517	11,14%
D 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2021	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	2 744	0,32%	59 126	3,19%					
HS 03	2 284	0,27%	200 903	10,84%					
HS 05	9 724	1,13%	30 614	1,65%					
HS 06	993	0,12%	23 819	1,29%					
HS 07	2 043	0,24%	98 586	5,32%					
HS 08	1 050	0,12%	420 716	22,70%					
HS 09	4 919	0,57%	69 612	3,76%					
HS 10	5 078	0,59%	31 671	1,71%					
HS 14	43	0,00%	1 177	0,06%					
HS 15	7 583	0,88%	43 538	2,35%					
HS 16	3 650	0,42%	37 221	2,01%					
HS 20	7 320	0,85%	70 268	3,79%					
HS 21	83 825	9,73%	208 511	11,25%					
HS 24	5 060	0,59%	47 183	2,55%					
Celkem	136 316	15,83%	1 342 945	72,46%	Celkem	0	0 %	0	0 %

Zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování, 2023

4.4 Jednotkové ceny

V následujících tabulkách budou vypočteny jednotkové ceny za jednotlivé roky u každé agregace zvlášť. Pro lepší představu o vývoji jednotkových cen každé agregace je vypočteno pomocí geometrického průměru i tempo růstu za sledované období. Tabulky jsou rozděleny na export a import ze zemí EU a na export a import ze třetích zemí.

Tabulka 32: Jednotkové ceny u agrárních agregací exportovaných do zemí EU (USD/kg)

Komoditní agregace	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Tempo růstu
HS 01	2,50	2,38	2,25	1,89	1,88	2,03	2,05	1,93	1,93	2,07	-2,08%
HS 02	3,05	3,17	3,22	2,55	2,42	2,69	2,93	2,84	2,70	2,69	-1,40%
HS 03	4,46	5,26	5,59	4,83	5,61	5,81	5,78	5,52	5,83	6,66	4,57%
HS 04	0,81	0,93	0,90	0,63	0,60	0,73	0,74	0,72	0,70	0,81	-0,01%
HS 05	2,51	1,84	1,20	0,65	1,61	3,11	3,33	4,02	3,37	2,52	0,06%
HS 06	4,02	4,93	4,14	2,41	2,46	2,68	2,96	3,59	2,47	2,84	-3,77%
HS 07	0,70	0,83	0,84	0,65	0,62	0,67	0,76	0,86	0,91	0,99	3,92%
HS 08	0,74	1,13	1,04	0,78	0,90	1,08	0,95	1,07	1,20	1,47	7,95%
HS 09	7,09	6,17	6,96	7,48	7,38	7,80	6,71	6,21	6,94	8,32	1,80%
HS 10	0,27	0,28	0,24	0,19	0,17	0,18	0,21	0,21	0,20	0,25	-1,20%
HS 11	0,39	0,42	0,46	0,39	0,38	0,34	0,35	0,37	0,37	0,41	0,51%
HS 12	0,68	0,63	0,58	0,51	0,55	0,57	0,64	0,62	0,68	0,79	1,69%
HS 13	10,57	11,98	12,31	12,05	12,87	13,13	13,40	13,02	13,51	13,94	3,13%
HS 14	0,17	0,33	0,22	0,27	0,25	0,24	0,18	0,24	0,21	0,28	5,92%
HS 15	1,25	1,18	1,01	0,82	0,88	0,96	0,91	0,86	0,94	1,30	0,49%
HS 16	3,46	3,72	3,72	3,03	3,03	3,25	3,51	3,52	3,74	3,96	1,51%
HS 17	1,28	1,31	1,20	0,93	1,02	1,05	0,84	0,87	0,93	0,96	-3,12%
HS 18	4,87	5,03	5,48	5,25	5,47	4,92	5,09	5,10	5,42	5,92	2,19%
HS 19	2,32	2,44	2,51	2,24	2,10	2,12	2,29	2,22	2,28	2,45	0,60%
HS 20	1,67	1,61	1,76	1,46	1,56	1,61	1,84	1,79	1,88	2,11	2,64%
HS 21	3,03	3,49	3,33	3,16	3,29	3,73	3,99	4,03	4,33	5,04	5,82%
HS 22	0,05	0,06	0,06	0,09	0,09	0,10	0,11	0,10	0,10	0,10	6,66%
HS 23	0,41	0,49	0,48	0,40	0,40	0,45	0,50	0,51	0,53	0,66	5,23%
HS 24	15,60	18,06	18,94	18,16	19,62	19,42	17,10	20,44	19,98	20,31	2,97%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

První tabulka znázorňuje jednotkové ceny u exportu ČR do zemí EU. V tomto případě je pro ČR zajímavější, čím je jednotková cena vyšší. Nejvyšší hodnoty za celé období vykazuje agregace Tabák, u které i podle tempa růstu cena stále stoupá i když jen v průměru o 2,97 %. O něco větší tempo růstu má druhá hodnotově nejvyšší agregace Šelak, gumy, pryskyřice, které se ale z ČR vyváží nejmenší množství. Nejlépe z pohledu růstu ceny je na tom Ovoce. Naopak jednotková cena v průběhu sledovaného období nejvíce klesá u Rostlin živých a výrobků květinářských, kterých se vyváželo druhé nejmenší množství. Nejnižší cena za kilo je u Nápojů, které jsou z pohledu množství nejvíce vyváženy po celé sledované období. Na druhém místě ve velikosti množství exportu jsou Obiloviny, jejichž cena za kilo je druhá nejmenší a průměrné tempo růstu vykazuje záporné hodnoty.

Tabulka 33: Jednotkové ceny u agrárních agregací importovaných ze zemí EU (USD/kg)

Komoditní agregace	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Tempo růstu
HS 01	2,99	3,12	2,94	2,57	3,38	3,62	4,46	3,99	4,51	5,89	7,83%
HS 02	2,75	2,84	2,71	2,13	2,18	2,45	2,50	2,61	2,48	2,56	-0,79%
HS 03	2,39	4,01	4,43	3,73	4,34	5,10	5,71	5,72	5,64	5,48	9,64%
HS 04	2,12	2,42	2,27	1,78	1,72	2,30	2,42	2,32	2,26	2,49	1,80%
HS 05	1,03	0,70	0,75	0,51	0,42	0,47	0,43	0,43	0,50	0,59	-6,02%
HS 06	2,68	2,45	2,15	2,09	2,15	2,37	2,19	2,65	2,53	2,99	1,22%
HS 07	0,75	0,77	0,68	0,59	0,63	0,65	0,73	0,79	0,74	0,86	1,60%
HS 08	0,88	1,01	0,90	0,82	0,83	0,96	1,12	1,04	1,21	1,26	4,06%
HS 09	6,29	6,22	6,37	6,60	6,38	6,25	4,10	5,49	5,03	5,40	-1,67%
HS 10	0,46	0,48	0,41	0,35	0,40	0,36	0,39	0,31	0,37	0,45	-0,29%
HS 11	0,53	0,54	0,54	0,45	0,42	0,44	0,51	0,51	0,53	0,58	0,89%
HS 12	0,62	0,58	0,40	0,36	0,41	0,47	0,44	0,43	0,47	0,51	-2,29%
HS 13	9,06	11,62	10,68	9,10	8,31	9,52	8,74	10,10	10,78	11,91	3,08%
HS 14	0,16	0,16	0,28	0,04	0,31	0,15	0,18	0,15	0,20	0,22	3,43%
HS 15	1,23	1,19	1,06	0,84	0,83	0,98	0,91	0,87	0,95	1,30	0,60%
HS 16	4,17	4,53	4,50	3,64	3,46	3,77	3,67	3,93	4,13	4,38	0,55%
HS 17	0,90	0,89	0,76	0,59	0,70	0,77	0,68	0,58	0,59	0,67	-3,24%
HS 18	4,28	4,28	4,86	4,61	4,69	4,29	4,34	4,32	4,44	4,69	1,02%
HS 19	2,32	2,40	2,42	2,06	2,00	2,01	1,79	2,27	2,31	2,48	0,74%
HS 20	1,31	1,28	1,34	1,17	1,15	1,24	1,25	1,30	1,35	1,41	0,83%
HS 21	3,34	3,50	2,65	2,68	2,89	2,89	2,68	3,12	3,28	3,54	0,66%
HS 22	0,91	0,98	0,95	0,84	0,85	0,89	0,96	0,96	0,97	1,04	1,59%
HS 23	0,65	0,72	0,65	0,50	0,51	0,54	0,56	0,61	0,66	0,77	1,93%
HS 24	10,03	11,03	10,80	9,72	11,24	12,36	15,53	14,49	12,92	22,76	9,54%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2013

V druhé tabulce jsou vidět jednotkové ceny za importované zboží do ČR ze zemí EU. V tomto případě samozřejmě platí opačné pravidlo a pro ČR je z ekonomického hlediska lepší, čím je cena menší. V tomto obchodu měla nejnižší cenu za jednotku agregace Rostlinné pletací materiály. Nejvyšší jednotková cena byla opět u Tabáku, kromě roku 2013, kdy byla vyšší cena u agregace Šelak, gumy, pryskyřice, která byla ve zbylých letech cenově na druhém místě. Poslední zmíněná agregace je z hlediska množství do ČR nejméně dovážena. Největší množství se do ČR přivážela agregace Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu.

Tabulka 34: Jednotkové ceny u agrárních agregací exportovaných do třetích zemí (USD/kg)

Komoditní agregace	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Tempo růstu
HS 01	5,81	5,58	4,99	4,35	4,48	4,19	4,42	4,13	4,49	4,90	-1,88%
HS 02	4,64	5,43	5,18	3,50	3,42	3,26	2,79	2,10	1,73	1,84	-9,78%
HS 03	13,70	4,72	6,21	6,82	5,72	5,01	7,23	5,45	20,35	16,18	1,87%
HS 04	2,83	3,13	3,12	2,44	2,03	2,23	2,16	2,35	2,28	2,58	-1,01%
HS 05	1,08	0,85	1,84	4,24	3,98	5,83	13,25	17,14	6,39	7,14	23,38%
HS 06	1,39	2,22	2,47	4,03	3,02	3,62	3,17	2,12	3,23	6,07	17,77%
HS 07	0,72	0,74	1,01	0,98	0,58	0,77	1,12	1,00	0,86	0,70	-0,34%
HS 08	1,27	2,79	4,47	2,15	2,70	3,98	6,09	3,54	3,67	4,05	13,72%
HS 09	9,31	5,44	4,69	6,84	6,39	15,47	19,23	19,12	21,87	12,88	3,67%
HS 10	0,39	0,70	0,67	0,43	0,34	0,27	0,46	0,46	0,36	0,47	2,10%
HS 11	0,56	0,61	0,58	0,47	0,46	0,48	0,50	0,52	0,55	0,53	-0,56%
HS 12	3,01	3,87	4,36	3,60	3,27	3,91	5,35	5,30	5,54	5,20	6,28%
HS 13	11,89	13,88	12,82	12,41	13,50	13,36	14,02	13,93	13,17	11,92	0,03%
HS 14	1,96	4,95	5,12	3,90	3,06	2,99	2,92	2,00	1,16	2,26	1,58%
HS 15	5,15	5,92	1,61	0,97	1,65	2,49	1,05	0,75	1,64	1,82	-10,93%
HS 16	4,50	3,90	4,15	2,98	4,49	6,14	7,57	5,13	6,08	5,33	1,90%
HS 17	0,78	0,70	0,65	0,53	0,60	0,63	1,18	2,59	2,74	2,94	15,81%
HS 18	7,29	7,35	7,86	6,56	6,54	7,16	7,14	5,87	5,79	5,34	-3,39%
HS 19	3,15	3,38	3,43	2,77	2,62	3,05	3,06	2,81	2,79	2,92	-0,84%
HS 20	2,43	2,48	2,92	2,45	2,52	2,31	2,34	2,55	2,56	2,57	0,62%
HS 21	4,63	5,36	5,35	5,30	5,69	7,46	8,10	8,01	7,72	7,98	6,25%
HS 22	1,12	1,17	1,10	0,85	0,82	0,78	0,83	0,81	0,83	0,89	-2,59%
HS 23	2,14	2,40	2,37	1,79	1,84	1,89	1,85	1,90	2,14	2,21	0,38%
HS 24	12,02	10,26	9,95	29,34	25,63	16,45	21,61	9,86	6,16	6,38	-6,80%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2013

Během sledovaného období byla nejvyšší jednotková cena u více agregací na rozdíl od exportu do zemí EU. Ve většině let i zde byla nejvyšší jednotková cena u Tabáku, v prvním a posledním sledovaném roce byla nejvyšší cena u Ryb, v roce 2013 a 2014 u agregace Šelak, gummy, pryskyřice a v roce 2019 a 2020 to bylo u agregace Káva, čaj, maté a koření. Kromě roku 2013 a 2014 byla nejnižší cena u Obilovin, ve zmiňovaných letech byla nejnižší jednotková cena u agregace Mlýnské výrobky. Nejvíce se vyváží agregace Cukr a cukrovinky a od roku 2018 agregace Nápojů, obě agregace vykazovali jedny

z nejnižších jednotkových cen. Nejmenší množství se vyváželo agregace Rostlinné pletací materiály.

Tabulka 35: Jednotkové ceny u agrárních agregací importovaných ze třetích zemí (USD/kg)

Komoditní agregace	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Tempo růstu
HS 01	25,39	3,70	174,08	46,68	63,18	87,08	54,38	47,29	96,45	113,15	18,06%
HS 02	3,73	3,78	4,29	3,67	3,70	4,34	5,18	4,18	3,72	4,35	1,74%
HS 03	4,08	4,58	4,64	4,13	4,96	4,77	5,05	4,69	5,16	6,42	5,15%
HS 04	3,45	3,04	3,68	3,15	2,08	2,74	2,50	2,48	2,58	2,78	-2,37%
HS 05	9,51	8,36	7,50	7,90	3,69	5,28	7,15	7,33	7,51	8,98	-0,63%
HS 06	9,70	9,04	8,02	6,71	5,79	6,40	5,73	6,93	6,26	7,40	-2,96%
HS 07	1,33	1,34	1,32	1,29	1,24	1,36	1,28	1,11	1,30	1,60	2,04%
HS 08	1,24	1,24	1,39	1,22	1,16	1,18	1,17	1,19	1,28	1,49	2,08%
HS 09	4,00	3,61	3,99	4,35	3,55	4,22	3,71	4,05	4,59	5,54	3,67%
HS 10	1,03	0,98	0,83	0,68	0,65	0,65	0,55	0,74	0,76	0,91	-1,39%
HS 11	1,01	0,97	1,31	1,36	0,92	0,58	0,56	0,61	0,61	0,74	-3,37%
HS 12	2,44	1,83	1,97	1,88	1,49	1,48	1,50	1,35	1,34	1,43	-5,76%
HS 13	12,75	13,31	11,59	11,10	13,31	13,70	12,50	11,60	11,96	12,01	-0,66%
HS 14	0,38	0,33	0,19	0,43	0,50	1,23	1,41	1,36	0,36	1,28	14,42%
HS 15	1,62	1,31	1,08	1,03	1,16	1,22	1,16	0,89	1,14	1,64	0,14%
HS 16	3,94	4,30	4,23	3,79	3,71	3,91	4,36	4,20	4,13	4,38	1,18%
HS 17	2,26	2,12	1,92	1,59	1,25	1,32	1,33	1,28	1,20	1,24	-6,43%
HS 18	6,40	6,68	6,77	5,89	5,97	6,02	5,93	5,77	5,40	5,74	-1,22%
HS 19	2,78	2,54	2,37	2,07	1,96	1,96	2,11	2,25	2,32	2,53	-1,02%
HS 20	1,63	1,63	1,92	1,93	1,69	1,72	1,66	1,68	1,68	1,85	1,37%
HS 21	5,60	5,90	5,12	4,61	4,44	4,25	4,15	3,96	3,90	4,20	-3,15%
HS 22	1,41	1,69	1,68	1,49	1,82	2,10	2,09	1,90	1,58	1,69	2,08%
HS 23	0,78	0,99	1,10	1,07	0,87	0,82	1,04	0,99	0,97	1,35	6,22%
HS 24	5,30	5,41	4,71	4,01	4,26	4,47	4,47	4,08	4,23	4,42	-1,99%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2013

V první agregaci Živá zvířata byla nízká jednotková cena jen v roce 2013 a následně v roce 2014 extrémně vysoká. V prvním zmiňovaném roce byl důvodem velký objem dovozu levného živého vepřového dobytka z Nigérie a Nepálu. V roce 2014 měl na vysokou jednotkovou cenu největší vliv drahý dovoz živých koní ze Švýcarska. U první agregace vychází kromě roku 2013 nejvyšší jednotkové ceny po celé sledované období. To

způsoboval dovoz exotické zvěře hlavně plazů. Tato agregace se ale ze třetích zemí dováží ze všech agrárních agregací nejméně. V roce 2013 byla nejvyšší jednotková cena u agregace Šelak, gummy pryskyřice. Největší množství se dováží Ovoce.

5 Výsledky a diskuse

Cílem této práce bylo specifikovat vývoj českého agrárního zahraničního obchodu vůči Evropské unii a třetím zemím, identifikovat největší obchodní partnery ČR z obou oblastí a změny ve struktuře obchodovaných komodit, následně zjistit u jakých komoditních agregací má ČR komparativní výhodu a jaké jsou jejich jednotkové ceny.

5.1 Analýza teritoriální a komoditní struktury

Z těchto analýz jednoznačně vyplynulo, že na základě obchodované hodnoty měly v obchodu s agrárním zbožím největší zastoupení země EU. Vstup do EU jako jednu z nejvýznamnějších událostí pro český agrární trh zmiňují i autoři Smutka a kol. (2018). Dlouhodobou orientaci zejména na Evropský region považují jako slabinu českého agrárního obchodu. Během sledovaného období i někteří mimo evropské obchodní partnery překonali svou obchodní hodnotou jiné země EU. Například Čína, Ruská federace, Turecko a Spojené státy převýšily Dánsko, Bulharsko a Řecko. Ovšem před těmito zmíněnými zeměmi bylo ve výši hodnotě obchodních toků 12 jiných zemí EU, z nichž jen první tři země tvořily téměř 57 % celkového obrátu českého agrárního zahraničního obchodu. Takto obrovský obchodní obrát měla ČR se svými sousedními zeměmi Německem, Slovenskem a Polskem. Rakousko bylo v obchodované hodnotě až na šestém místě.

Z komoditního hlediska ČR nejvíce obchodovala s agregacemi Mléko, vejce, med, Maso a droby, Přípravky potravinové, Nápoje, lihoviny a ocet, Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, Tabák a vyrobené tabákové náhražky. Obrát těchto zmíněných agregací tvořil přes 52 % celkové obchodní obrátu ČR s agrárním zbožím. Nejvíce se ve sledovaném období vyvážely agregace Mléko, vejce, med, Tabák a vyrobené tabákové náhražky, Nápoje, lihoviny a ocet, Obiloviny, Přípravky potravinové, Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, tento export tvořil necelých 51 % celkového exportu ČR. Již na počátku analyzovaného období identifikovali Svatoš a Smutka (2012) kromě těchto agregací velký potenciál též v agregaci Živá zvířata, která si v této práci udržela komparativní výhodu v obchodu se zeměmi EU i třetími zeměmi. Export Obilovin a Tabáku do třetích zemí měl ale během sledovaného období klesající tendenci.

Přes rostoucí tendenci českého exportu bylo v každém roce sledovaného období saldo agrárního zahraničního obchodu záporné. Salda byla záporná, i když se obchodní bilance rozdělila teritoriálně na oblast obchodu s ostatními členy EU a se třetími zeměmi. Jak zmiňují Smutka a kol. (2018) i když míra soběstačnosti neklesá, hodnota importu do ČR neustále roste. Zdráhal a kol. (2019) uvádějí, že hodnota exportu pokrývá zhruba 90 % hodnoty importovaných zemědělských komodit a potravinářských výrobků.

5.2 Analýza produktových map

V této analýze vycházely nejvyšší hodnoty obou indexů u komoditních agregací obchodovaných se třetími zeměmi. Nejvyšší stupeň specializace měla ČR u obchodu s Mlékem, vejci, medem, naopak nejnižší u Ovoce a ořechů. Tato specializace by se dala vysvětlit i zeměpisným umístěním ČR. Její klimatické podmínky více svědčí chovu zvířat než pěstování plodin. Též je její pozice vhodná pro skladování a následný rozvoz plodin do jiných evropských zemí. Tomu by odpovídala i extrémně vysoká hodnota indexu obchodní bilance, podle které ČR u obchodu se třetími zeměmi téměř agregaci Ovoce a ořechy jen dovážela a naopak do zemí EU téměř po celé sledované období nejvíce z této agregace vyvážela banány, na jejichž pěstování nemá vhodné klimatické podmínky. ČR se tomuto extrému importu ze třetích zemí přiblížila exportem Živých zvířat do zemí mimo EU. U obchodu s Evropskou unií si byly hodnoty exportu a importu více podobné. Vzhledem k jednotnému trhu se velké množství komodit vyváželo i dováželo současně. Též Zdráhal a kol. (2019) popisují u některých agregací existenci spíše vnitro-odvětvového obchodu. Nejvyšší stupeň specializace v tomto obchodu byla zjištěna u agregace Obilovin. Nejnižší hodnota Lafayova indexu byla u Masa. Podobné výsledky uvádějí i Zdráhal a kol. (2019) při analýze českého agrárního obchodu vůči ostatním zemím světa. Jako položky s nejvyššími hodnotami LFI identifikují dle klasifikace Standard International Trade Classification (SITC) Pšenici a souřež nemleté, Tabák zpracovaný, obsahující i náhražky tabákové, Mléko a mléčné výrobky, Zvířata živá a Tuhy a oleje. Naopak položky s nejnižšími hodnotami LFI jsou Maso ostatní a vnitřnosti požitelné, Ovoce a ořechy, čerstvé, sušené, Zelenina čerstvá, chlazená, zmražená, Sýry a tvaroh, Zelenina, kořeny a hlízy upravené, konzervované.

Dle Smutky a kol. (2018) se proces restrukturalizace českého agrárního obchodu ve vztahu k tradičním partnerům (zejména evropským) blíží svému konečnému stavu, ale ve vztahu k ostatním partnerům se obchodní profil stále vyvíjí a ČR je velmi vzdálena konečnému stavu utváření komoditní struktury, jelikož v rámci sektoru D je stále exportováno příliš mnoho položek. V této práci si po celé sledované období komparativní výhodu a kladnou obchodní bilanci u obchodu se zeměmi Evropské unie udržely agregace Živá zvířata, Ryby, Mléko, vejce, med, Obiloviny, Mlýnské výrobky, Šelak, gummy, pryskyřice, Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje, Cukr a cukrovinky a Tabák a vyrobené tabákové náhražky. U obchodu se třetími zeměmi zůstaly s kladnou hodnotou obchodní bilance a komparativní výhodou jen agregace Živá zvířata, Mléko, vejce, med, Mlýnské výrobky a Přípravky z obilovin, mouky, škrobu, mléka. Autoři Smutka a kol. (2018) vidí ve všech výše zmíněných agregacích budoucnost českého agrárního obchodu kromě agregace Ryb, ve které neidentifikují jeho konkurenceschopnost.

5.3 Analýza jednotkových cen

Nejvyšší průměrná jednotková cena byla ve sledovaném období u importu Živých zvířat ze třetích zemí, důvodem byl dovoz exotických zvířat z těchto zemí převážně plazů, importované množství bylo ale nejnižší ze všech agrárních agregací ve sledovaném období. Druhá nejvyšší hodnota byla u exportu Tabáku do zemí EU.

Bylo zjištěno, že největší hodnotu exportu ČR dosahovaly komodity s nižší jednotkovou cenou. Výjimkou byla jen výše zmíněná agregace Tabák. Největší objem exportu ČR každý rok sledovaného období tvořila agregace Nápoje, lihoviny a ocet, která po celou dobu dosahovala nejnižší hodnoty jednotkové ceny. Podle Smutky a kol. (2018) je významnou slabinou českého agrárního obchodu jeho nedostatečná schopnost generovat připadanou hodnotu.

Svatoš a Smutka (2012) kromě omezeného podílu zpracovaných potravinářských výrobků na realizovaném exportu zmiňují ještě nižší cenu za kilogram českého exportu oproti cenám za kilogram českého agrárního dovozu. Nižší jednotková cena u exportu byla v této práci zjištěna jen u jedné čtvrtiny agregací v rámci obchodu se zeměmi EU. U obchodu se třetími zeměmi bylo již takových agregací deset.

6 Závěr

Na základě výsledků získaných z jednotlivých analýz je možné vidět, že teritoriální struktura českého agrárního obchodu se koncentrovala na jiné členské státy Evropské unie po celé sledované období. Většinový podíl na obchodním obratu zastávaly sousední země Německo, Slovensko a Polsko. V komoditní struktuře se držela v popředí exportu agregace Mléko, vejce, med, u které měla ČR i nejvyšší komparativní výhodu ve vztahu ke třetím zemím. Do zemí Evropské unie vedl ještě export Tabáku a vyrobených tabákových náhražek a Obilovin, poslední zmiňovaná agregace vykazovala i nejvyšší specializaci ve vztahu k zemím Evropské unie. Nejnižší míra komparativní výhody byla prokázána u agregace Maso a droby, jejichž dovoz ze zemí Evropské unie dosahoval nejvyšších hodnot ze všech obchodních toků. U obchodu se třetími zeměmi vykazovala nejnižší míru komparativní výhody agregace Ovoce.

U obchodu se třetími zeměmi během sledovaného období značně klesla hodnota vývozu Cukru, který z počátku sledovaného období vykazoval vysokou míru komparativní výhody. Naopak značně narostla hodnota vývozu Krmiv, která zpočátku sledovaného období vykazovala jen nízkou míru komparativní výhody. Nejvýraznější výkyvy exportu do zemí EU byly zaznamenány u Semen a plodů, u kterých se z prvku kladná obchodní bilance přeměnila v zápornou a již tak zůstala i po znovu zvýšeném exportu.

Z hlediska hodnoty je pro Českou republiku nejatraktivnější export Tabáku a vyrobených tabákových výrobků, jejichž jednotková cena dosahuje nejvyšších hodnot a u kterých má i ve vztahu k zemím Evropské unie vysokou komparativní výhodu.

7 Seznam použitých zdrojů

- BOHÁČKOVÁ, Ivana a LANDOVÁ, Petra. (2014) *Ekonomika agrárního sektoru*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-2525-8.
- BREXITINFO. (2021) *Co je Brexit?* [online] [cit. 2023-11-19]. Dostupné z https://www.brexitinfo.cz/cs_cz/vystoupeni-velke-britanie-z-eu/
- BUSINESSINFO. (2009) *Historie Společné zemědělské politiky*. [online] [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/historie-spolecne-zemedelske-politiky/>
- CHOWN F. John. (1994) *History of Money: From AD 800*. Routledge. ISBN 978-11-347-7577-4.
- EVROPSKÁ RADA. (2022a) *Časová osa – Historie SZP*. [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cap-introduction/timeline-history/>.
- EVROPSKÁ RADA. (2022b) *Společná zemědělská politika na období 2023-2027*. [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cap-introduction/cap-future-2020-common-agricultural-policy-2023-2027/>.
- EVROPSKÝ PARLAMENT. (2022) *Dohoda Světové obchodní organizace o zemědělství*. [online]. [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/111/dohoda-svetove-obchodni-organizace-o-zemedelstvi>.
- GLYN Davies. (2002) *A History of Money: From Ancient Times to the Present Day*. CYMRU-Contemporary German Writers Series. University of Wales Press. ISBN 978-07-083-1717-4.
- HINDLS Richard, HRONOVÁ Stanislava, SEGER Jan, FISCHER Jakub. (2007) *Statistika pro ekonomy*, osmé vydání, Professional Publishing. ISBN 978-80-869-4643-6
- KALÍNSKÁ Emílie a kolektiv. (2010) *Mezinárodní obchod v 21. Století*, Grada. ISBN 978-80-247-3396-8

- KRUGMAN Paul R; OBSTFELD Maurice; MELITZ Marc J; (2018) *International trade: theory & policy*, Pearson. ISBN 978-12-922-1635-5
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. (2018) *Zemědělství ve WTO*. [online]. [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/svetova-obchodni-organizace/zemedelstvi-ve-wto--43614/>.
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. (2022) *Evropská unie*. [online]. [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx>
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. (2023) *Přehled hlavních sankcí EU ve vztahu k Rusku a Bělorusku zaměřených na agrární oblast*. [online]. [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/ruske-sankce>
- NEUMAN Pavel, ŽANBERSKÝ Pavel, JIRÁNKOVÁ Martina. (2010) *Mezinárodní ekonomie*, Grada. ISBN 978-80-247-3276-3
- SAMUELSON, P. A. a NORDHAUS, W. D. (2013) *Ekonomie*. Praha: NS Svoboda. 19. vydání. ISBN 978-80-205-0629-0.
- SMUTKA Luboš a BELOVA Anna. (2011) *Vývoj a struktura agrárního zahraničního obchodu zemí Visegradské skupiny v posledních dvaceti letech*. Praha: Powerprint. ISBN 978-80-87415-28-3.
- SMUTKA Luboš, MAITAH Mansoor, SVATOŠ Miroslav (2018), *Changes in the Czech agrarian foreign trade competitiveness – different groups of partners' specifics*. Agric. Econ. – Czech, 64: 399-411.
- SMUTKA Luboš, SVATOŠ Miroslav, VOLOŠIN Josef, POKORNÁ Irena. (2011) *Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR v evropském a světovém kontextu*, Praha: Powerprint. ISBN 978-80-874-1522-1
- SMUTKA Luboš, STEININGER Michal, ŠKUBNA Ondřej, MIFFEK Ondřej. (2010) *Vybrané aspekty agrárního sektoru ve světě: (vývoj produkce a obchodu s agrárními komoditami)*, Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. ISBN 978-80-213-2101-4

- SOUKUP Alexandr, BURIAN Stanislav, VESELÁ Kamila, SEVEROVÁ Lucie. (2021) *Mezinárodní ekonomie*, cvičebnice, Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, ISBN 978-80-213-2205-9
- STOLL Peter Tobias, SCHORKOPF Frank. (2006) *WTO – World Economic Order, World Trade Law*, BRILL. ISBN 978-90-041-4496-5
- SVATOŠ Miroslav a kolektiv. (2009) *Agrární politika*. [Online]. Dostupné z: https://home.czu.cz/storage/1157/62470_agrarni-politika.pdf
- SVATOŠ Miroslav a kolektiv. (2018) *Ekonomika agrárního sektoru*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-2807-5
- SVATOŠ Miroslav a kolektiv. (2009) *Zahraniční obchod: Teorie a praxe*. Grada. ISBN 978-80-247-2708-0
- SVATOŠ Miroslav a SMUTKA Luboš. (2012) *Comparative advantages of the Czech agrarian foreign trade in relation to the EU and third countries*. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., LX, No. 4, pp. 363–378.
- ŠRÉDL Karel, *Ekonomie & teolog*. (2006) Edice Pontes Pragnes, svazek 43, Brno: L. Marek. ISBN 80-86263-91-6
- VAN DEN BERG, Hendrik. (2017) *International economics: a heterodox approach*. Third edition, Routledge, Taylor & Francis Group. ISBN 978-13-156-7161-1
- WIDODO, Tri. (2009) *Comparative Advantage: Theory, Empirical Measures And Case Studies*. [Online]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/6605435.pdf>
- ZDRÁHAL Ivo, DAŇKOVÁ Barbora, SOMERLÍKOVÁ Kristina, BEČVÁŘOVÁ Věra, (2019) *Proceedings of the international scientific conference “Region in the development of society 2018”*, Ivo Pavlík, pp. 683 - 692. ISBN 978-80-7509-658-6

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Dovoz a spotřeba v podmínkách volného obchodu.....	20
Obrázek 2: Dopady zavedení cla.....	25
Obrázek 3: Budoucí cíle SZP	43
Obrázek 4: Export ČR za období 2012 - 2021	45
Obrázek 5: Import ČR za období 2012 - 2021	46
Obrázek 6: Export ze zemí EU v období 2012 - 2021	47
Obrázek 7: Import ze zemí EU v období 2012 - 2021	48
Obrázek 8: Export do třetích zemí v období 2012 - 2021	49
Obrázek 9: Import ze třetích zemí v období 2012 - 2021	50
Obrázek 10: Graf obchodu ČR s HS 02	54
Obrázek 11: Graf obchodu ČR s HS 04	57
Obrázek 12: Graf obchodu ČR s HS 07	60
Obrázek 13: Graf obchodu ČR s HS 08	63
Obrázek 14: Graf obchodu ČR s HS 12	68
Obrázek 15: Graf obchodu ČR s HS 17	75
Obrázek 16: Graf obchodu ČR s HS 22	81
Obrázek 17: Graf obchodu ČR s HS 23	83

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Harmonizovaný systém dělicí agrární agregace.....	14
Tabulka 2: Produktová mapa	17
Tabulka 3: Upravená produktová mapa.....	17
Tabulka 4: Pohyb zboží přes hranice HS 01.....	51
Tabulka 5: Pohyb zboží přes hranice HS 02.....	53
Tabulka 6: Pohyb zboží přes hranice HS 03.....	55
Tabulka 7: Pohyb zboží přes hranice HS 04.....	56
Tabulka 8: Pohyb zboží přes hranice HS 05.....	58
Tabulka 9: Pohyb zboží přes hranice HS 06.....	59
Tabulka 10: Pohyb zboží přes hranice HS 07.....	60
Tabulka 11: Pohyb zboží přes hranice HS 08.....	62
Tabulka 12: Pohyb zboží přes hranice HS 09.....	64
Tabulka 13: Pohyb zboží přes hranice HS 10.....	65
Tabulka 14: Pohyb zboží přes hranice HS 11.....	66
Tabulka 15: Pohyb zboží přes hranice HS 12.....	67
Tabulka 16: Pohyb zboží přes hranice HS 13.....	69
Tabulka 17: Pohyb zboží přes hranice HS 14.....	70
Tabulka 18: Pohyb zboží přes hranice HS 15.....	71
Tabulka 19: Pohyb zboží přes hranice HS 16.....	72
Tabulka 20: Pohyb zboží přes hranice HS 17.....	74
Tabulka 21: Pohyb zboží přes hranice HS 18.....	76
Tabulka 22: Pohyb zboží přes hranice HS 19.....	77
Tabulka 23: Pohyb zboží přes hranice HS 20.....	78
Tabulka 24: Pohyb zboží přes hranice HS 21.....	79
Tabulka 25: Pohyb zboží přes hranice HS 22.....	80
Tabulka 26: Pohyb zboží přes hranice HS 23.....	82
Tabulka 27: Pohyb zboží přes hranice HS 24.....	83
Tabulka 28: Produktová mapa obchodu s EU v roce 2012 (v tis. USD).....	85
Tabulka 29: Produktová mapa obchodu s EU v roce 2021 (v tis. USD).....	89

Tabulka 30: Produktová mapa obchodu se třetími zeměmi v roce 2012 (v tis. USD)	90
Tabulka 31: Produktová mapa obchodu se třetími zeměmi v roce 2021 (v tis. USD)	93
Tabulka 32: Jednotkové ceny u agrárních agregací exportovaných do zemí EU (USD/kg)	94
Tabulka 33: Jednotkové ceny u agrárních agregací importovaných ze zemí EU (USD/kg)	96
Tabulka 34: Jednotkové ceny u agrárních agregací exportovaných do třetích zemí (USD/kg)	97
Tabulka 35: Jednotkové ceny u agrárních agregací importovaných ze třetích zemí (USD/kg)	98

8.3 Seznam použitých zkratk

AoA – Dohoda o zemědělství
ČR – Česká republika
EU – Evropská unie
GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu
HS – Harmonizovaný systém
LFI – Lafayův index
TBI - Trade Balance Index
USD – Americký dolar
WTO – Světová obchodní organizace

9 Přílohy

9.1 Bazický a řetězový index komoditních agregací pro obchod s EU28 a mimo EU (zdroj: vlastní zpracování)

HS 01	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0727	0,7982	0,8556	1,0031	1,0727	0,7982	0,8556	1,0031
2014	1,1001	0,7664	1,0149	1,0129	1,0256	0,9601	1,1861	1,0098
2015	0,9597	0,6103	1,7464	0,7655	0,8723	0,7963	1,7208	0,7557
2016	0,9831	0,6250	1,8654	0,5603	1,0244	1,0241	1,0681	0,7320
2017	0,9942	0,5466	1,6955	0,3990	1,0114	0,8746	0,9090	0,7121
2018	1,0734	0,5152	1,4521	1,6124	1,0796	0,9426	0,8564	4,0413
2019	0,9352	0,3854	2,4053	0,6603	0,8713	0,7481	1,6564	0,4095
2020	0,9265	0,4462	1,5907	0,2985	0,9907	1,1577	0,6613	0,4520
2021	1,0154	0,4845	1,9679	0,4139	1,0960	1,0857	1,2371	1,3869

HS 02	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0236	1,0409	0,9470	0,8130	1,0236	1,0409	0,9470	0,8130
2014	1,0214	1,0624	0,9557	0,7574	0,9979	1,0207	1,0092	0,9316
2015	0,8193	0,8945	0,7546	0,8356	0,8021	0,8420	0,7897	1,1033
2016	0,7672	0,9605	0,8358	0,5788	0,9365	1,0738	1,1075	0,6927
2017	0,6829	1,0947	0,9233	0,4265	0,8901	1,1397	1,1047	0,7369
2018	0,6752	1,1687	0,7969	0,4740	0,9887	1,0676	0,8631	1,1111
2019	0,6270	1,1927	0,5514	0,4858	0,9285	1,0206	0,6920	1,0250
2020	0,6366	1,1297	0,2819	0,3607	1,0154	0,9471	0,5112	0,7424
2021	0,6746	1,1741	0,3568	0,4834	1,0597	1,0393	1,2657	1,3402

HS 03	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,1737	1,4446	2,2555	1,1215	1,1737	1,4446	2,2555	1,1215
2014	1,3650	1,6148	1,1561	1,1812	1,1630	1,1178	0,5126	1,0532
2015	1,2325	1,4685	0,7948	1,1365	0,9030	0,9094	0,6875	0,9621
2016	1,5979	1,7332	0,8798	1,2920	1,2965	1,1802	1,1069	1,1369
2017	1,7858	2,1559	1,0283	1,3737	1,1176	1,2439	1,1688	1,0632
2018	1,5922	2,2811	1,0227	1,4099	0,8916	1,0581	0,9945	1,0264
2019	1,5519	2,1963	1,2775	1,3703	0,9747	0,9628	1,2492	0,9719
2020	1,6865	2,0342	1,2272	1,4199	1,0868	0,9262	0,9606	1,0362
2021	1,9994	2,1523	1,4374	2,0130	1,1855	1,0580	1,1713	1,4177

HS 04	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,1268	1,0701	1,1288	0,9081	1,1268	1,0701	1,1288	0,9081
2014	1,1766	1,1246	1,2694	1,1633	1,0442	1,0509	1,1245	1,2811
2015	0,8942	0,8880	0,8777	1,1104	0,7600	0,7896	0,6914	0,9545
2016	0,8363	0,8970	0,7818	0,4714	0,9352	1,0101	0,8907	0,4245
2017	1,0162	1,0345	0,9062	0,7779	1,2152	1,1533	1,1591	1,6503
2018	1,0978	1,0897	0,9017	0,8228	1,0802	1,0534	0,9951	1,0577
2019	1,0397	1,0755	0,9617	0,7461	0,9472	0,9870	1,0665	0,9068
2020	1,0810	1,0839	0,9300	0,8350	1,0397	1,0077	0,9670	1,1190
2021	1,2223	1,2863	1,1858	1,3876	1,1307	1,1868	1,2751	1,6619

HS 05	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,1614	1,0983	1,1483	1,0754	1,1614	1,0983	1,1483	1,0754
2014	1,3422	1,1366	1,6510	1,3337	1,1557	1,0349	1,4377	1,2402
2015	1,0887	0,9684	2,9737	0,8927	0,8111	0,8521	1,8011	0,6694
2016	0,7880	0,8537	1,8755	1,0161	0,7238	0,8815	0,6307	1,1382
2017	0,8798	0,9439	3,6965	0,9768	1,1165	1,1057	1,9709	0,9613
2018	0,9953	0,9860	4,1675	1,1639	1,1314	1,0446	1,1274	1,1916
2019	0,9196	0,9622	4,1022	1,1325	0,9239	0,9759	0,9843	0,9730
2020	0,8540	0,9533	4,1069	1,2326	0,9287	0,9908	1,0011	1,0884
2021	1,0715	1,2537	3,0492	1,2409	1,2547	1,3151	0,7425	1,0067

HS 06	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,9155	1,0227	2,7629	0,9119	1,9155	1,0227	2,7629	0,9119
2014	1,5265	1,0428	2,2026	0,9600	0,7969	1,0196	0,7972	1,0527
2015	1,1381	0,9777	1,7845	0,9087	0,7455	0,9376	0,8102	0,9467
2016	1,0530	1,0125	2,8707	0,8855	0,9252	1,0356	1,6087	0,9744
2017	1,1746	1,0653	2,5043	1,0678	1,1154	1,0522	0,8724	1,2059
2018	1,3255	1,2220	2,6422	1,2109	1,1285	1,1471	1,0551	1,1340
2019	1,2100	1,3311	3,0862	1,2219	0,9129	1,0893	1,1680	1,0092
2020	1,4640	1,3142	3,8233	1,2027	1,2100	0,9873	1,2388	0,9843
2021	1,7824	1,6225	4,2802	1,6005	1,2175	1,2346	1,1195	1,3307

HS 07	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0396	1,1858	0,7422	0,9258	1,0396	1,1858	0,7422	0,9258
2014	0,9767	1,1195	0,5064	0,9290	0,9395	0,9441	0,6823	1,0035
2015	0,9137	1,0317	0,5974	0,9543	0,9355	0,9216	1,1798	1,0272
2016	1,0336	1,1230	0,9027	1,1039	1,1312	1,0885	1,5110	1,1568
2017	0,9680	1,1516	0,8343	1,1825	0,9365	1,0255	0,9242	1,0713
2018	0,9231	1,2569	0,7196	1,0701	0,9537	1,0914	0,8626	0,9049
2019	0,9564	1,3038	0,4707	1,2176	1,0360	1,0373	0,6541	1,1378
2020	0,9535	1,2464	0,3822	1,3225	0,9970	0,9560	0,8121	1,0862
2021	1,2222	1,3599	0,6692	1,5307	1,2817	1,0911	1,7506	1,1574

HS 08	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,2534	1,0981	0,7926	1,1145	1,2534	1,0981	0,7926	1,1145
2014	1,1479	1,0582	1,5255	1,1206	0,9158	0,9637	1,9247	1,0055
2015	1,2098	1,0405	0,4756	1,1243	1,0540	0,9832	0,3117	1,0034
2016	1,1483	1,0820	0,4832	1,2366	0,9492	1,0399	1,0160	1,0999
2017	1,1158	1,2571	0,9414	1,2501	0,9717	1,1618	1,9483	1,0109
2018	1,0437	1,3081	0,3746	1,3267	0,9354	1,0406	0,3979	1,0613
2019	0,9949	1,2256	1,1455	1,3066	0,9532	0,9369	3,0580	0,9849
2020	1,0930	1,4379	0,9055	1,3681	1,0986	1,1732	0,7905	1,0470
2021	1,2883	1,4902	1,1401	1,6099	1,1786	1,0364	1,2590	1,1767

HS 09	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	0,9572	1,0644	1,5521	0,8791	0,9572	1,0644	1,5521	0,8791
2014	1,8227	1,8921	1,4407	0,9024	1,9042	1,7776	0,9282	1,0265
2015	3,4233	3,0604	1,5539	1,2195	1,8782	1,6174	1,0785	1,3514
2016	2,2570	2,1707	1,6501	0,8406	0,6593	0,7093	1,0619	0,6893
2017	1,4587	1,6804	1,2527	0,8392	0,6463	0,7741	0,7592	0,9983
2018	1,3814	1,6516	1,7725	0,8553	0,9470	0,9828	1,4149	1,0193
2019	1,3891	1,8316	2,4731	0,7661	1,0056	1,1090	1,3953	0,8956
2020	1,4545	1,8765	2,0778	0,6954	1,0470	1,0245	0,8402	0,9077
2021	1,5774	2,0520	1,4609	0,7638	1,0845	1,0935	0,7031	1,0984

HS 10	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	0,9185	0,9287	0,6031	1,5093	0,9185	0,9287	0,6031	1,5093
2014	1,0414	0,8889	0,4685	2,0311	1,1338	0,9572	0,7768	1,3457
2015	0,9328	0,7450	0,3337	1,8556	0,8958	0,8381	0,7122	0,9136
2016	0,9195	0,7375	0,4802	1,8932	0,9857	0,9900	1,4392	1,0203
2017	0,9251	0,7506	0,5689	1,9438	1,0061	1,0177	1,1846	1,0267
2018	0,7957	0,8515	0,2917	2,9035	0,8601	1,1346	0,5129	1,4938
2019	0,7105	0,9855	0,2688	2,2938	0,8929	1,1573	0,9215	0,7900
2020	0,9672	0,9551	0,3502	2,4646	1,3614	0,9692	1,3028	1,0745
2021	1,2360	1,1508	0,3046	2,0453	1,2779	1,2049	0,8697	0,8298

HS 11	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0732	1,2467	0,7129	1,4214	1,0732	1,2467	0,7129	1,4214
2014	1,1031	1,1506	0,6911	3,4930	1,0278	0,9229	0,9694	2,4575
2015	0,8283	1,0016	0,7039	3,8125	0,7509	0,8705	1,0186	1,0915
2016	0,8610	1,1648	0,7848	3,6794	1,0395	1,1629	1,1149	0,9651
2017	0,8303	1,2040	0,7620	5,4863	0,9643	1,0337	0,9710	1,4911
2018	0,9069	1,1897	0,9205	5,3206	1,0923	0,9882	1,2080	0,9698
2019	0,8540	1,3078	0,7872	6,3402	0,9417	1,0992	0,8552	1,1916
2020	0,8256	1,3522	0,5830	4,7722	0,9667	1,0340	0,7406	0,7527
2021	1,0194	1,5870	0,5560	5,7790	1,2347	1,1737	0,9536	1,2110

HS 12	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0737	0,9974	1,0639	1,1766	1,0737	0,9974	1,0639	1,1766
2014	0,8979	0,9289	1,2501	1,2736	0,8363	0,9313	1,1750	1,0824
2015	0,8843	0,8599	1,0270	1,0807	0,9849	0,9257	0,8216	0,8486
2016	0,6061	0,8805	1,0073	1,1472	0,6855	1,0240	0,9807	1,0615
2017	0,6433	1,1984	1,2617	1,1863	1,0613	1,3611	1,2526	1,0341
2018	0,7434	1,4368	1,3470	1,2565	1,1555	1,1989	1,0676	1,0591
2019	0,8768	1,3563	1,1348	1,3522	1,1795	0,9439	0,8425	1,0762
2020	0,8367	1,4737	1,2538	1,6351	0,9542	1,0865	1,1048	1,2092
2021	1,0381	1,7934	1,2503	2,2245	1,2408	1,2170	0,9972	1,3604

HS 13	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,1305	0,8826	1,1068	0,9669	1,1305	0,8826	1,1068	0,9669
2014	1,3686	1,0072	1,2153	1,0649	1,2106	1,1412	1,0980	1,1014
2015	1,1777	0,7412	1,1049	0,9212	0,8605	0,7359	0,9092	0,8650
2016	1,1737	0,7248	1,2450	0,9921	0,9966	0,9778	1,1268	1,0769
2017	1,1825	0,9013	1,2064	1,0076	1,0074	1,2436	0,9690	1,0156
2018	1,1678	1,0609	1,1350	0,8445	0,9876	1,1771	0,9408	0,8381
2019	1,1038	0,9827	1,3446	0,9468	0,9452	0,9263	1,1847	1,1211
2020	1,2185	1,0343	1,1187	0,9841	1,1039	1,0525	0,8320	1,0395
2021	1,3458	1,2347	1,2304	1,0437	1,1045	1,1937	1,0999	1,0605

HS 14	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	0,5937	0,8136	2,3000	0,9818	0,5937	0,8136	2,3000	0,9818
2014	0,8605	0,6667	1,0333	2,1523	1,4492	0,8195	0,4493	2,1922
2015	1,4329	0,5657	0,7333	1,0143	1,6653	0,8485	0,7097	0,4713
2016	1,4380	0,4903	2,3333	0,8319	1,0035	0,8666	3,1818	0,8202
2017	1,3626	0,5192	0,4333	0,6384	0,9476	1,0591	0,1857	0,7674
2018	0,9242	0,9706	0,5333	0,7605	0,6783	1,8694	1,2308	1,1913
2019	1,4411	0,9043	1,0667	1,0642	1,5592	0,9316	2,0000	1,3994
2020	1,9034	0,6458	0,9667	1,0071	1,3208	0,7142	0,9063	0,9463
2021	2,0692	0,4246	1,4333	0,9334	1,0871	0,6574	1,4828	0,9268

HS 15	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	0,9999	1,2063	1,0756	1,4569	0,9999	1,2063	1,0756	1,4569
2014	1,0668	1,2548	0,5225	2,1377	1,0670	1,0401	0,4858	1,4673
2015	1,0693	1,2261	0,2965	1,4910	1,0023	0,9772	0,5674	0,6975
2016	1,1809	1,4254	0,4191	1,3143	1,1044	1,1625	1,4138	0,8815
2017	0,8998	1,1525	0,5205	1,4999	0,7620	0,8085	1,2418	1,1412
2018	0,7959	0,9438	0,4698	1,5076	0,8846	0,8190	0,9026	1,0052
2019	0,8264	0,8972	0,5716	2,8971	1,0383	0,9506	1,2166	1,9216
2020	0,8305	0,9133	0,9405	2,7159	1,0050	1,0180	1,6453	0,9375
2021	1,0838	1,3121	3,0503	3,3457	1,3050	1,4367	3,2434	1,2319

HS 16	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,1159	1,0576	1,3715	1,0785	1,1159	1,0576	1,3715	1,0785
2014	1,1619	1,0612	1,4603	1,1289	1,0412	1,0034	1,0648	1,0467
2015	1,0036	0,9109	0,9877	0,7712	0,8638	0,8584	0,6764	0,6832
2016	1,0303	0,9364	0,8792	0,6373	1,0266	1,0280	0,8901	0,8264
2017	1,0523	1,1296	0,7903	0,7063	1,0214	1,2063	0,8990	1,1083
2018	1,1226	1,2768	0,9280	0,6967	1,0668	1,1304	1,1742	0,9863
2019	1,1396	1,3191	0,7299	0,7875	1,0151	1,0331	0,7865	1,1303
2020	1,1998	1,4086	0,5926	0,6633	1,0528	1,0678	0,8118	0,8423
2021	1,2796	1,5397	0,6212	0,6690	1,0665	1,0931	1,0482	1,0086

HS 17	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	0,9190	0,8883	0,9170	1,1838	0,9190	0,8883	0,9170	1,1838
2014	0,8168	0,8722	0,8361	1,3810	0,8887	0,9818	0,9118	1,1666
2015	0,7125	0,7838	0,7959	0,9355	0,8723	0,8986	0,9519	0,6774
2016	0,7034	0,7245	1,0324	1,2727	0,9873	0,9243	1,2970	1,3604
2017	0,7073	0,7318	0,9448	1,3328	1,0055	1,0101	0,9152	1,0472
2018	0,7667	0,6443	0,3981	1,5264	1,0840	0,8805	0,4213	1,1452
2019	0,7511	0,6162	0,3577	2,0427	0,9796	0,9563	0,8985	1,3383
2020	0,7312	0,6414	0,3028	1,9967	0,9735	1,0408	0,8465	0,9775
2021	0,8864	0,6978	0,4032	2,5181	1,2123	1,0880	1,3316	1,2611

HS 18	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,1225	1,0835	1,0065	1,0212	1,1225	1,0835	1,0065	1,0212
2014	1,2234	1,1752	1,2188	1,1789	1,0899	1,0846	1,2109	1,1544
2015	1,3300	1,1766	1,1067	0,9289	1,0872	1,0012	0,9080	0,7879
2016	1,4306	1,2831	0,9618	0,9355	1,0756	1,0905	0,8691	1,0071
2017	1,0927	1,0875	0,9759	1,0313	0,7638	0,8476	1,0146	1,1024
2018	1,1100	1,1226	1,1923	1,3471	1,0158	1,0322	1,2218	1,3062
2019	1,1129	1,1706	1,8933	1,3911	1,0027	1,0428	1,5880	1,0326
2020	1,1650	1,1702	1,8970	1,3550	1,0468	0,9997	1,0019	0,9741
2021	1,2903	1,3435	2,1144	1,7760	1,1076	1,1481	1,1146	1,3107

HS 19	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,1990	1,0849	1,4846	1,0930	1,1990	1,0849	1,4846	1,0930
2014	1,2569	1,0716	1,4646	0,9189	1,0483	0,9878	0,9865	0,8408
2015	1,1938	0,9315	1,0956	0,7910	0,9498	0,8692	0,7480	0,8608
2016	1,3661	0,9659	1,2206	0,7030	1,1443	1,0370	1,1141	0,8888
2017	1,4488	1,0663	1,5345	0,8300	1,0606	1,1039	1,2572	1,1806
2018	1,6223	1,1782	1,7820	0,9796	1,1197	1,1049	1,1613	1,1802
2019	1,6973	1,2366	1,8681	1,2651	1,0463	1,0496	1,0483	1,2914
2020	1,7897	1,2807	2,0029	1,4126	1,0544	1,0357	1,0722	1,1166
2021	2,0292	1,4305	2,6542	1,7644	1,1338	1,1169	1,3252	1,2490

HS 20	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0990	1,0774	1,2304	1,0031	1,0990	1,0774	1,2304	1,0031
2014	1,1212	1,0937	1,3268	1,1237	1,0202	1,0151	1,0783	1,1202
2015	0,9649	0,9937	0,9926	1,0515	0,8606	0,9086	0,7481	0,9358
2016	1,0962	1,0777	0,8274	0,9401	1,1361	1,0846	0,8336	0,8940
2017	1,1713	1,2229	0,8891	1,0448	1,0685	1,1347	1,0745	1,1114
2018	1,3490	1,3115	0,8426	1,0165	1,1517	1,0725	0,9476	0,9729
2019	1,2883	1,3389	0,9285	0,9733	0,9550	1,0209	1,1021	0,9575
2020	1,4748	1,4853	0,9285	1,0654	1,1447	1,1093	1,0000	1,0947
2021	1,6166	1,6217	1,0852	1,1941	1,0962	1,0919	1,1688	1,1208

HS 21	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0943	1,0407	1,1728	1,0955	1,0943	1,0407	1,1728	1,0955
2014	1,0947	1,0343	1,0901	1,1357	1,0004	0,9939	0,9295	1,0367
2015	0,9453	0,8912	0,9297	0,9773	0,8635	0,8616	0,8529	0,8606
2016	0,9953	0,9180	0,9857	1,0032	1,0529	1,0300	1,0602	1,0265
2017	1,1305	1,0152	1,3505	1,0987	1,1359	1,1059	1,3701	1,0952
2018	1,2890	1,1360	1,6617	1,1973	1,1402	1,1190	1,2304	1,0898
2019	1,3156	1,1634	1,9322	1,3315	1,0206	1,0242	1,1628	1,1121
2020	1,4571	1,2170	1,8517	1,4386	1,1076	1,0460	0,9583	1,0804
2021	1,8121	1,4206	1,8590	1,7444	1,2436	1,1673	1,0039	1,2125

HS 22	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,2033	1,1196	1,1713	1,0153	1,2033	1,1196	1,1713	1,0153
2014	1,2911	1,1422	1,2522	1,4134	1,0730	1,0202	1,0691	1,3921
2015	1,2128	1,0482	1,1113	1,3643	0,9394	0,9177	0,8875	0,9653
2016	1,2345	1,0774	1,0626	1,2100	1,0178	1,0279	0,9562	0,8869
2017	1,2702	1,2443	1,1553	1,3148	1,0289	1,1549	1,0872	1,0866
2018	1,3470	1,4187	1,3805	1,5892	1,0605	1,1402	1,1950	1,2087
2019	1,4025	1,4527	1,3236	1,6907	1,0412	1,0240	0,9588	1,0639
2020	1,3435	1,2870	1,3724	1,9548	0,9580	0,8859	1,0368	1,1562
2021	1,5646	1,5214	1,6694	2,4835	1,1646	1,1822	1,2165	1,2704

HS 23	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,2099	1,2059	1,7407	0,9375	1,2099	1,2059	1,7407	0,9375
2014	1,3019	1,1927	2,4087	1,0254	1,0760	0,9890	1,3837	1,0938
2015	1,2145	1,0671	1,9950	1,0044	0,9328	0,8947	0,8282	0,9795
2016	1,2720	1,0017	2,2642	0,9425	1,0474	0,9387	1,1349	0,9384
2017	1,4952	1,1714	2,5228	0,9398	1,1754	1,1695	1,1142	0,9971
2018	1,7568	1,2923	3,0469	0,9950	1,1750	1,1031	1,2077	1,0588
2019	1,8172	1,3148	3,1670	1,0652	1,0344	1,0174	1,0394	1,0706
2020	2,1493	1,4360	3,9370	1,2858	1,1828	1,0922	1,2431	1,2070
2021	2,5162	1,6864	4,1590	1,4374	1,1707	1,1744	1,0564	1,1179

HS 24	Bazický index				Řetězový index			
	EU		mimo EU		EU		mimo EU	
Rok	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	1,0455	1,0335	1,7468	0,8370	1,0455	1,0335	1,7468	0,8370
2014	1,3075	0,7973	1,0536	0,8723	1,2506	0,7714	0,6032	1,0422
2015	1,3952	1,0481	3,7096	0,4611	1,0670	1,3146	3,5209	0,5286
2016	1,6582	1,2484	3,3026	0,6102	1,1885	1,1911	0,8903	1,3232
2017	1,9157	1,4317	0,3649	0,8729	1,1553	1,1468	0,1105	1,4306
2018	1,6147	1,5646	0,2826	0,9110	0,8429	1,0928	0,7744	1,0436
2019	1,7201	1,7325	0,4125	0,7106	1,0652	1,1073	1,4599	0,7801
2020	2,0503	1,5425	0,3104	0,8307	1,1920	0,8903	0,7525	1,1690
2021	1,5284	1,9369	0,2997	0,6566	0,7455	1,2557	0,9655	0,7903

9.2 Produktové mapy pro obchod s EU28 (v tis. USD), (zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování)

B 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 21	560 636	7,46%	593 234	7,31%	HS 01	348 827	4,64%	100 898	1,24%
					HS 03	116 068	1,54%	76 882	0,95%
					HS 04	825 137	10,98%	722 446	8,90%
					HS 10	658 889	8,77%	145 106	1,79%
					HS 11	160 766	2,14%	89 099	1,10%
					HS 12	425 137	5,66%	238 164	2,93%
					HS 13	30 296	0,40%	18 788	0,23%
					HS 15	476 795	6,34%	415 878	5,12%
					HS 16	246 297	3,28%	214 291	2,64%
					HS 17	382 164	5,08%	284 681	3,51%
					HS 22	562 664	7,49%	557 179	6,86%
					HS 24	513 847	6,84%	333 494	4,11%
Celkem	560 636	7,46%	593 234	7,31%	Celkem	4 746 887	63,15%	3 196 906	39,37%
D 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	320 909	4,27%	1 097 725	13,52%					
HS 05	52 343	0,70%	70 392	0,87%					
HS 06	49 796	0,66%	171 665	2,11%					
HS 07	135 888	1,81%	537 266	6,62%					
HS 08	198 947	2,65%	417 165	5,14%					
HS 09	132 686	1,77%	158 456	1,95%					
HS 14	1 536	0,02%	3 850	0,05%					
HS 18	282 692	3,76%	416 820	5,13%					
HS 19	471 296	6,27%	616 823	7,60%					
HS 20	142 748	1,90%	288 909	3,56%					
HS 23	420 818	5,60%	550 215	6,78%					
Celkem	2 209 659	29,39%	4 329 286	53,32%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
					HS 01	357 750	4,50%	96 876	1,18%
					HS 03	134 988	1,70%	85 938	1,05%
					HS 04	861 569	10,83%	759 254	9,25%
					HS 10	747 020	9,39%	138 892	1,69%
					HS 11	165 241	2,08%	82 230	1,00%
					HS 12	355 530	4,47%	221 798	2,70%
					HS 13	36 675	0,46%	21 440	0,26%
					HS 15	508 740	6,39%	432 575	5,27%
					HS 16	256 443	3,22%	215 030	2,62%
					HS 17	339 642	4,27%	279 503	3,40%
					HS 22	603 741	7,59%	568 425	6,92%
					HS 24	642 634	8,08%	257 264	3,13%
Celkem	0	0,00%	0	0,00%	Celkem	5 009 973	62,97%	3 159 225	38,48%
D 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	320 230	4,02%	1 120 443	13,65%					
HS 05	60 491	0,76%	72 849	0,89%					
HS 06	39 684	0,50%	175 035	2,13%					
HS 07	127 672	1,60%	507 231	6,18%					
HS 08	182 191	2,29%	402 016	4,90%					
HS 09	252 659	3,18%	281 677	3,43%					
HS 14	2 226	0,03%	3 155	0,04%					
HS 18	308 099	3,87%	452 086	5,51%					
HS 19	494 045	6,21%	609 275	7,42%					
HS 20	145 631	1,83%	293 269	3,57%					
HS 21	560 864	7,05%	589 617	7,18%					
HS 23	452 821	5,69%	544 188	6,63%					
Celkem	2 946 613	37,03%	5 050 841	61,52%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
					HS 01	312 080	4,16%	77 147	1,01%
					HS 03	121 890	1,62%	78 153	1,03%
					HS 04	654 793	8,72%	599 503	7,87%
					HS 09	474 542	6,32%	455 597	5,98%
					HS 10	669 167	8,92%	116 399	1,53%
					HS 11	124 082	1,65%	71 582	0,94%
					HS 12	350 149	4,67%	205 317	2,70%
					HS 13	31 560	0,42%	15 778	0,21%
					HS 14	3 707	0,05%	2 677	0,04%
					HS 15	509 906	6,79%	422 697	5,55%
					HS 16	221 507	2,95%	184 573	2,42%
					HS 17	296 284	3,95%	251 172	3,30%
					HS 22	567 137	7,56%	521 623	6,85%
					HS 24	685 715	9,14%	338 199	4,44%
Celkem	0	0,00%	0	0,00%	Celkem	5 022 519	66,92%	3 340 417	43,86%
D 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	256 864	3,42%	943 383	12,39%					
HS 05	49 063	0,65%	62 071	0,81%					
HS 06	29 586	0,39%	164 107	2,15%					
HS 07	119 438	1,59%	467 458	6,14%					
HS 08	192 027	2,56%	395 281	5,19%					
HS 18	334 960	4,46%	452 615	5,94%					
HS 19	469 234	6,25%	529 604	6,95%					
HS 20	125 327	1,67%	266 465	3,50%					
HS 21	484 314	6,45%	508 034	6,67%					
HS 23	422 399	5,63%	486 882	6,39%					
Celkem	2 483 212	33,08%	4 275 900	56,14%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 09	312 859	4,14%	323 150	4,12%	HS 01	319 681	4,23%	79 006	1,01%
HS 19	536 957	7,11%	549 192	7,00%	HS 03	158 025	2,09%	92 237	1,18%
HS 21	509 920	6,75%	523 286	6,67%	HS 04	612 382	8,11%	605 580	7,72%
HS 23	442 411	5,86%	457 030	5,82%	HS 10	659 594	8,73%	115 233	1,47%
					HS 11	128 978	1,71%	83 245	1,06%
					HS 12	240 011	3,18%	210 248	2,68%
					HS 13	31 454	0,42%	15 428	0,20%
					HS 14	3 720	0,05%	2 320	0,03%
					HS 15	563 117	7,45%	491 387	6,26%
					HS 16	227 401	3,01%	189 738	2,42%
					HS 17	292 510	3,87%	232 169	2,96%
					HS 22	577 259	7,64%	536 160	6,83%
					HS 24	814 974	10,79%	402 843	5,13%
Celkem	1 802 147	23,85%	1 852 658	23,61%	Celkem	4 629 106	61,27%	3 055 594	38,93%
D 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	240 548	3,18%	1 012 995	12,91%					
HS 05	35 511	0,47%	54 715	0,70%					
HS 06	27 374	0,36%	169 942	2,17%					
HS 07	135 109	1,79%	508 805	6,48%					
HS 08	182 267	2,41%	411 053	5,24%					
HS 18	360 294	4,77%	493 582	6,29%					
HS 20	142 386	1,88%	289 001	3,68%					
Celkem	1 123 489	14,87%	2 940 093	37,46%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 19	569 477	7,40%	606 269	7,18%	HS 01	323 317	4,20%	69 095	0,82%
HS 22	593 949	7,71%	619 211	7,33%	HS 03	176 607	2,29%	114 735	1,36%
HS 23	520 029	6,75%	534 494	6,33%	HS 04	744 154	9,67%	698 443	8,27%
					HS 10	663 618	8,62%	117 270	1,39%
					HS 11	124 370	1,62%	86 048	1,02%
					HS 13	31 688	0,41%	19 186	0,23%
					HS 14	3 525	0,05%	2 457	0,03%
					HS 15	429 074	5,57%	397 307	4,71%
					HS 16	232 259	3,02%	228 877	2,71%
					HS 17	294 133	3,82%	234 515	2,78%
					HS 21	579 202	7,52%	578 695	6,85%
					HS 24	941 543	12,23%	461 980	5,47%
Celkem	1 683 455	21,87%	1 759 974	20,84%	Celkem	4 543 490	59,01%	3 008 608	35,63%
D 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	214 114	2,78%	1 154 507	13,67%					
HS 05	39 649	0,51%	60 496	0,72%					
HS 06	30 534	0,40%	178 809	2,12%					
HS 07	126 533	1,64%	521 766	6,18%					
HS 08	177 101	2,30%	477 580	5,66%					
HS 09	202 208	2,63%	250 164	2,96%					
HS 12	254 728	3,31%	286 159	3,39%					
HS 18	275 181	3,57%	418 355	4,95%					
HS 20	152 139	1,98%	327 915	3,88%					
Celkem	1 472 187	19,12%	3 675 751	43,53%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 16	247 767	3,16%	258 713	2,87%	HS 01	349 061	4,45%	65 130	0,72%
HS 19	637 656	8,13%	669 887	7,43%	HS 03	157 456	2,01%	121 397	1,35%
HS 22	629 871	8,03%	706 038	7,83%	HS 04	803 855	10,24%	735 711	8,16%
		0,00%		0,00%	HS 10	570 773	7,27%	133 049	1,48%
		0,00%		0,00%	HS 11	135 853	1,73%	85 029	0,94%
		0,00%		0,00%	HS 13	31 295	0,40%	22 583	0,25%
		0,00%		0,00%	HS 15	379 541	4,84%	325 379	3,61%
		0,00%		0,00%	HS 17	318 843	4,06%	206 496	2,29%
		0,00%		0,00%	HS 21	660 386	8,42%	647 565	7,18%
		0,00%		0,00%	HS 23	611 030	7,79%	589 623	6,54%
		0,00%		0,00%	HS 24	793 604	10,11%	504 871	5,60%
Celkem	1 515 294	19,31%	1 634 638	18,13%	Celkem	4 811 697	61,32%	3 436 833	38,12%
D 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	211 704	2,70%	1 232 522	13,67%					
HS 05	44 857	0,57%	63 196	0,70%					
HS 06	34 458	0,44%	205 107	2,27%					
HS 07	120 670	1,54%	569 474	6,32%					
HS 08	165 666	2,11%	496 953	5,51%					
HS 09	191 494	2,44%	245 869	2,73%					
HS 12	294 347	3,75%	343 084	3,81%					
HS 14	2 391	0,03%	4 593	0,05%					
HS 18	279 541	3,56%	431 844	4,79%					
HS 20	175 219	2,23%	351 684	3,90%					
Celkem	1 520 347	19,37%	3 944 326	43,75%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 14	3 728	0,05%	4 279	0,05%	HS 01	304 124	3,87%	48 725	0,53%
HS 16	251 520	3,20%	267 287	2,91%	HS 03	153 474	1,95%	116 884	1,27%
HS 19	667 148	8,49%	703 082	7,65%	HS 04	761 373	9,68%	726 123	7,90%
HS 22	655 812	8,34%	722 957	7,87%	HS 10	509 640	6,48%	153 971	1,68%
					HS 11	127 927	1,63%	93 467	1,02%
					HS 12	347 193	4,42%	323 854	3,52%
					HS 13	29 579	0,38%	20 918	0,23%
					HS 15	394 078	5,01%	309 307	3,37%
					HS 17	312 323	3,97%	197 480	2,15%
					HS 21	674 007	8,57%	663 228	7,22%
					HS 23	632 020	8,04%	599 899	6,53%
					HS 24	845 385	10,75%	559 053	6,08%
Celkem	1 578 208	20,07%	1 697 605	18,47%	Celkem	5 091 123	64,76%	3 812 909	41,48%
D 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	196 566	2,50%	1 257 899	13,68%					
HS 05	41 443	0,53%	61 671	0,67%					
HS 06	31 455	0,40%	223 422	2,43%					
HS 07	125 017	1,59%	590 723	6,43%					
HS 08	157 918	2,01%	465 600	5,07%					
HS 09	192 562	2,45%	272 673	2,97%					
HS 18	280 282	3,57%	450 313	4,90%					
HS 20	167 340	2,13%	359 039	3,91%					
Celkem	1 192 583	15,17%	3 681 340	40,05%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 12	331 294	3,90%	351 879	3,80%	HS 01	301 288	3,54%	56 407	0,61%
HS 16	264 811	3,11%	285 418	3,08%	HS 03	166 788	1,96%	108 258	1,17%
HS 19	703 455	8,27%	728 178	7,87%	HS 04	791 584	9,31%	731 750	7,91%
HS 22	628 251	7,39%	640 471	6,92%	HS 10	693 812	8,16%	149 225	1,61%
					HS 11	123 671	1,45%	96 641	1,04%
					HS 13	32 653	0,38%	22 017	0,24%
					HS 14	4 924	0,06%	3 056	0,03%
					HS 15	396 041	4,66%	314 865	3,40%
					HS 17	304 050	3,57%	205 541	2,22%
					HS 21	746 537	8,78%	693 749	7,50%
					HS 23	747 534	8,79%	655 197	7,08%
					HS 24	1 007 677	11,85%	497 721	5,38%
Celkem	1 927 811	22,67%	2 005 946	21,68%	Celkem	5 316 559	62,51%	3 534 427	38,20%
D 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	199 584	2,35%	1 191 419	12,88%					
HS 05	38 488	0,45%	61 103	0,66%					
HS 06	38 059	0,45%	220 589	2,38%					
HS 07	124 645	1,47%	564 723	6,10%					
HS 08	173 483	2,04%	546 259	5,90%					
HS 09	201 622	2,37%	279 355	3,02%					
HS 18	293 403	3,45%	450 175	4,87%					
HS 20	191 555	2,25%	398 281	4,30%					
Celkem	1 260 839	14,82%	3 711 904	40,12%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

9.3 Produktové mapy pro obchod se třetími zeměmi (v tis. USD), (zdroj: Český statistický úřad a vlastní zpracování)

B 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 23	62 148	9,02%	68 071	5,21%	HS 01	25 810	3,75%	1 946	0,15%
		0,00%		0,00%	HS 04	151 806	22,04%	7 945	0,61%
		0,00%		0,00%	HS 11	26 451	3,84%	2 540	0,19%
		0,00%		0,00%	HS 12	50 674	7,36%	34 107	2,61%
		0,00%		0,00%	HS 13	27 203	3,95%	24 859	1,90%
		0,00%		0,00%	HS 17	74 003	10,74%	21 267	1,63%
		0,00%		0,00%	HS 18	10 935	1,59%	10 200	0,78%
		0,00%		0,00%	HS 19	37 998	5,52%	21 252	1,63%
		0,00%		0,00%	HS 22	86 859	12,61%	79 434	6,07%
Celkem	62 148	9,02%	68 071	5,21%	Celkem	491 739	71,39%	203 550	15,56%
D 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2013	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	7 283	1,06%	99 435	7,60%					
HS 03	3 584	0,52%	111 932	8,56%					
HS 05	3 662	0,53%	26 530	2,03%					
HS 06	641	0,09%	13 571	1,04%					
HS 07	2 266	0,33%	59 627	4,56%					
HS 08	730	0,11%	291 251	22,27%					
HS 09	5 226	0,76%	80 117	6,13%					
HS 10	10 055	1,46%	23 372	1,79%					
HS 14	69	0,01%	1 238	0,09%					
HS 15	2 674	0,39%	18 958	1,45%					
HS 16	8 059	1,17%	60 003	4,59%					
HS 20	8 299	1,20%	59 028	4,51%					
HS 21	52 886	7,68%	130 947	10,01%					
HS 24	29 491	4,28%	60 150	4,60%					
Celkem	134 925	19,59%	1 036 159	79,23%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 22	92 857	12,72%	110 577	7,88%	HS 01	30 613	4,19%	1 965	0,14%
		0,00%		0,00%	HS 04	170 705	23,39%	10 178	0,72%
		0,00%		0,00%	HS 11	25 642	3,51%	6 242	0,44%
		0,00%		0,00%	HS 12	59 540	8,16%	36 918	2,63%
		0,00%		0,00%	HS 13	29 868	4,09%	27 380	1,95%
		0,00%		0,00%	HS 17	67 478	9,25%	24 810	1,77%
		0,00%		0,00%	HS 18	13 241	1,81%	11 775	0,84%
		0,00%		0,00%	HS 19	37 486	5,14%	17 868	1,27%
		0,00%		0,00%	HS 23	85 997	11,78%	74 454	5,30%
Celkem	92 857	12,72%	110 577	7,88%	Celkem	520 570	71,33%	211 590	15,07%
D 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2014	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	7 350	1,01%	92 632	6,60%					
HS 03	1 837	0,25%	117 890	8,40%					
HS 05	5 265	0,72%	32 902	2,34%					
HS 06	511	0,07%	14 286	1,02%					
HS 07	1 546	0,21%	59 834	4,26%					
HS 08	1 405	0,19%	292 842	20,86%					
HS 09	4 851	0,66%	82 242	5,86%					
HS 10	7 811	1,07%	31 452	2,24%					
HS 14	31	0,00%	2 714	0,19%					
HS 15	1 299	0,18%	27 818	1,98%					
HS 16	8 581	1,18%	62 806	4,47%					
HS 20	8 949	1,23%	66 125	4,71%					
HS 21	49 156	6,74%	135 753	9,67%					
HS 24	17 788	2,44%	62 687	4,46%					
Celkem	116 380	15,95%	1 081 983	77,06%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 22	82 409	12,14%	106 739	8,11%	HS 01	52 679	7,76%	1 485	0,11%
HS 23	71 226	10,50%	72 926	5,54%	HS 04	118 027	17,39%	9 715	0,74%
					HS 11	26 118	3,85%	6 813	0,52%
					HS 12	48 918	7,21%	31 327	2,38%
					HS 13	27 155	4,00%	23 685	1,80%
					HS 17	64 233	9,46%	16 807	1,28%
					HS 18	12 023	1,77%	9 278	0,71%
					HS 19	28 041	4,13%	15 380	1,17%
					HS 24	62 630	9,23%	33 139	2,52%
Celkem	153 635	22,64%	179 665	13,65%	Celkem	439 824	64,81%	147 629	11,22%
D 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2015	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	5 804	0,86%	102 200	7,77%					
HS 03	1 263	0,19%	113 426	8,62%					
HS 05	9 483	1,40%	22 024	1,67%					
HS 06	414	0,06%	13 524	1,03%					
HS 07	1 824	0,27%	61 462	4,67%					
HS 08	438	0,06%	293 827	22,33%					
HS 09	5 232	0,77%	111 139	8,45%					
HS 10	5 563	0,82%	28 734	2,18%					
HS 14	22	0,00%	1 279	0,10%					
HS 15	737	0,11%	19 403	1,47%					
HS 16	5 804	0,86%	42 909	3,26%					
HS 20	6 695	0,99%	61 877	4,70%					
HS 21	41 924	6,18%	116 826	8,88%					
Celkem	85 203	12,55%	988 630	75,13%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 22	78 801	11,31%	94 668	7,34%	HS 01	56 269	8,07%	1 087	0,08%
					HS 04	105 130	15,08%	4 124	0,32%
					HS 11	29 118	4,18%	6 575	0,51%
					HS 12	47 976	6,88%	33 253	2,58%
					HS 13	30 599	4,39%	25 507	1,98%
					HS 17	83 313	11,95%	22 864	1,77%
					HS 18	10 449	1,50%	9 344	0,72%
					HS 19	31 240	4,48%	13 670	1,06%
					HS 23	80 835	11,60%	68 431	5,30%
					HS 24	55 758	8,00%	43 849	3,40%
Celkem	78 801	11,31%	94 668	7,34%	Celkem	530 687	76,14%	228 704	17,72%
D 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2016	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	6 428	0,92%	70 797	5,49%					
HS 03	1 398	0,20%	128 953	9,99%					
HS 05	5 981	0,86%	25 067	1,94%					
HS 06	666	0,10%	13 178	1,02%					
HS 07	2 756	0,40%	71 098	5,51%					
HS 08	445	0,06%	323 168	25,04%					
HS 09	5 556	0,80%	76 609	5,94%					
HS 10	8 006	1,15%	29 316	2,27%					
HS 14	70	0,01%	1 049	0,08%					
HS 15	1 042	0,15%	17 103	1,33%					
HS 16	5 166	0,74%	35 459	2,75%					
HS 20	5 581	0,80%	55 321	4,29%					
HS 21	44 447	6,38%	119 918	9,29%					
Celkem	87 542	12,56%	967 036	74,94%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 22	85 670	12,06%	102 863	7,60%	HS 01	51 146	7,20%	774	0,06%
					HS 04	121 860	17,16%	6 806	0,50%
					HS 11	28 275	3,98%	9 804	0,72%
					HS 12	60 096	8,46%	34 388	2,54%
					HS 13	29 649	4,18%	25 906	1,91%
					HS 17	76 251	10,74%	23 944	1,77%
					HS 18	10 602	1,49%	10 301	0,76%
					HS 19	39 275	5,53%	16 139	1,19%
					HS 23	90 070	12,68%	68 234	5,04%
Celkem	85 670	12,06%	102 863	7,60%	Celkem	507 224	71,43%	196 296	14,51%
D 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2017	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	7 101	1,00%	52 171	3,86%					
HS 03	1 634	0,23%	137 099	10,13%					
HS 05	11 788	1,66%	24 097	1,78%					
HS 06	581	0,08%	15 891	1,17%					
HS 07	2 547	0,36%	76 164	5,63%					
HS 08	867	0,12%	326 702	24,15%					
HS 09	4 218	0,59%	76 477	5,65%					
HS 10	9 484	1,34%	30 099	2,22%					
HS 14	13	0,00%	805	0,06%					
HS 15	1 294	0,18%	19 518	1,44%					
HS 16	4 644	0,65%	39 299	2,90%					
HS 20	5 997	0,84%	61 485	4,54%					
HS 21	60 897	8,58%	131 329	9,71%					
HS 24	6 161	0,87%	62 731	4,64%					
Celkem	117 226	16,51%	1 053 867	77,89%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 18	12 953	1,80%	13 455	0,93%	HS 01	43 803	6,08%	3 128	0,22%
HS 21	74 928	10,40%	143 116	9,90%	HS 04	121 266	16,84%	7 199	0,50%
HS 22	102 375	14,22%	124 330	8,60%	HS 11	34 155	4,74%	9 508	0,66%
					HS 12	64 158	8,91%	36 421	2,52%
					HS 13	27 895	3,87%	21 713	1,50%
					HS 17	32 128	4,46%	27 421	1,90%
					HS 19	45 610	6,33%	19 048	1,32%
					HS 23	108 782	15,10%	72 246	5,00%
Celkem	190 256	26,42%	280 901	19,42%	Celkem	477 797	66,34%	196 684	13,60%
D 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2018	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	6 129	0,85%	57 969	4,01%					
HS 03	1 625	0,23%	140 715	9,73%					
HS 05	13 290	1,85%	28 714	1,99%					
HS 06	613	0,09%	18 020	1,25%					
HS 07	2 197	0,31%	68 922	4,77%					
HS 08	345	0,05%	346 715	23,97%					
HS 09	5 968	0,83%	77 951	5,39%					
HS 10	4 864	0,68%	44 961	3,11%					
HS 14	16	0,00%	959	0,07%					
HS 15	1 168	0,16%	19 619	1,36%					
HS 16	5 453	0,76%	38 761	2,68%					
HS 20	5 683	0,79%	59 818	4,14%					
HS 24	4 771	0,66%	65 467	4,53%					
Celkem	52 122	7,24%	968 591	66,98%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 17	28 868	3,76%	36 697	2,47%	HS 01	72 555	9,45%	1 281	0,09%
HS 21	87 126	11,34%	159 159	10,72%	HS 04	129 331	16,84%	6 528	0,44%
HS 22	98 156	12,78%	132 272	8,91%	HS 11	29 208	3,80%	11 330	0,76%
					HS 12	54 050	7,04%	39 197	2,64%
					HS 13	33 046	4,30%	24 342	1,64%
					HS 18	20 569	2,68%	13 894	0,94%
					HS 19	47 813	6,22%	24 599	1,66%
					HS 23	113 068	14,72%	77 343	5,21%
Celkem	214 150	27,88%	328 128	22,09%	Celkem	499 640	65,05%	198 514	13,36%
D 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2019	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	4 241	0,55%	59 421	4,00%					
HS 03	2 030	0,26%	136 765	9,21%					
HS 05	13 082	1,70%	27 939	1,88%					
HS 06	716	0,09%	18 185	1,22%					
HS 07	1 437	0,19%	78 420	5,28%					
HS 08	1 055	0,14%	341 463	22,99%					
HS 09	8 327	1,08%	69 815	4,70%					
HS 10	4 482	0,58%	35 519	2,39%					
HS 14	32	0,00%	1 342	0,09%					
HS 15	1 421	0,18%	37 700	2,54%					
HS 16	4 289	0,56%	43 812	2,95%					
HS 20	6 263	0,82%	57 273	3,86%					
HS 24	6 965	0,91%	51 070	3,44%					
Celkem	54 340	7,07%	958 724	64,54%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

B 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	A 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 17	24 438	3,24%	35 871	2,30%	HS 01	47 983	6,36%	579	0,04%
HS 21	83 497	11,07%	171 961	11,03%	HS 04	125 063	16,58%	7 305	0,47%
HS 22	101 770	13,49%	152 938	9,81%	HS 11	21 631	2,87%	8 528	0,55%
					HS 12	59 717	7,92%	47 397	3,04%
					HS 13	27 494	3,64%	25 303	1,62%
					HS 18	20 609	2,73%	13 534	0,87%
					HS 19	51 265	6,80%	27 467	1,76%
					HS 23	140 559	18,63%	93 355	5,99%
Celkem	209 705	27,80%	360 770	23,15%	Celkem	494 321	65,53%	223 468	14,34%
D 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu	C 2020	Export	Podíl na exportu	Import	Podíl na importu
HS 02	2 168	0,29%	44 116	2,83%					
HS 03	1 950	0,26%	141 714	9,09%					
HS 05	13 097	1,74%	30 409	1,95%					
HS 06	887	0,12%	17 899	1,15%					
HS 07	1 167	0,15%	85 178	5,47%					
HS 08	834	0,11%	357 526	22,94%					
HS 09	6 996	0,93%	63 374	4,07%					
HS 10	5 839	0,77%	38 165	2,45%					
HS 14	29	0,00%	1 270	0,08%					
HS 15	2 338	0,31%	35 342	2,27%					
HS 16	3 482	0,46%	36 905	2,37%					
HS 20	6 263	0,83%	62 697	4,02%					
HS 24	5 241	0,69%	59 699	3,83%					
Celkem	50 291	6,67%	974 294	62,51%	Celkem	0	0,00%	0	0,00%

9.4 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro export do EU28 (vlastní zpracování)

Bazický index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	0,9531	0,8993	0,7555	0,7518	0,8147	0,8208	0,7733	0,7744	0,8275
HS 02	1,0403	1,0567	0,8373	0,7932	0,8817	0,9598	0,9324	0,8861	0,8809
HS 03	1,1796	1,2538	1,0836	1,2599	1,3033	1,2963	1,2380	1,3086	1,4948
HS 04	1,1407	1,1109	0,7707	0,7338	0,8910	0,9080	0,8858	0,8655	0,9994
HS 05	0,7319	0,4788	0,2610	0,6438	1,2406	1,3288	1,6038	1,3448	1,0053
HS 06	1,2249	1,0302	0,6000	0,6109	0,6671	0,7359	0,8934	0,6131	0,7073
HS 07	1,1873	1,1984	0,9333	0,8813	0,9635	1,0839	1,2302	1,2990	1,4139
HS 08	1,5355	1,4095	1,0628	1,2173	1,4645	1,2911	1,4458	1,6307	1,9900
HS 09	0,8697	0,9815	1,0549	1,0408	1,0999	0,9462	0,8757	0,9795	1,1745
HS 10	1,0285	0,8635	0,6950	0,6219	0,6638	0,7826	0,7798	0,7377	0,8972
HS 11	1,0749	1,1701	1,0055	0,9594	0,8573	0,9034	0,9465	0,9505	1,0466
HS 12	0,9223	0,8443	0,7465	0,8031	0,8278	0,9296	0,9053	0,9907	1,1623
HS 13	1,1342	1,1648	1,1408	1,2178	1,2423	1,2687	1,2319	1,2786	1,3192
HS 14	1,9432	1,2836	1,6138	1,4860	1,4073	1,0870	1,3912	1,2511	1,6779
HS 15	0,9451	0,8089	0,6533	0,7037	0,7725	0,7278	0,6859	0,7493	1,0452
HS 16	1,0747	1,0757	0,8763	0,8755	0,9382	1,0146	1,0181	1,0810	1,1440
HS 17	1,0242	0,9415	0,7314	0,7990	0,8205	0,6564	0,6779	0,7265	0,7519
HS 18	1,0310	1,1233	1,0773	1,1218	1,0103	1,0438	1,0455	1,1118	1,2153
HS 19	1,0531	1,0849	0,9645	0,9072	0,9146	0,9892	0,9580	0,9843	1,0554
HS 20	0,9666	1,0558	0,8737	0,9369	0,9638	1,1009	1,0703	1,1284	1,2647
HS 21	1,1510	1,0975	1,0428	1,0864	1,2327	1,3155	1,3305	1,4283	1,6632
HS 22	1,1262	1,1656	1,5893	1,6598	1,8218	1,9672	1,8896	1,8846	1,7868
HS 23	1,1781	1,1586	0,9549	0,9744	1,0805	1,2148	1,2187	1,2808	1,5816
HS 24	1,1578	1,2138	1,1640	1,2575	1,2444	1,0961	1,3098	1,2807	1,3015

Řetězový index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	0,9531	0,9435	0,8402	0,9950	1,0837	1,0075	0,9422	1,0014	1,0685
HS 02	1,0403	1,0157	0,7924	0,9473	1,1116	1,0886	0,9715	0,9503	0,9942
HS 03	1,1796	1,0629	0,8643	1,1628	1,0344	0,9946	0,9550	1,0570	1,1423
HS 04	1,1407	0,9739	0,6937	0,9521	1,2143	1,0190	0,9756	0,9770	1,1548
HS 05	0,7319	0,6543	0,5450	2,4668	1,9271	1,0711	1,2070	0,8385	0,7476
HS 06	1,2249	0,8411	0,5824	1,0182	1,0920	1,1031	1,2139	0,6863	1,1536
HS 07	1,1873	1,0093	0,7788	0,9443	1,0932	1,1250	1,1349	1,0560	1,0884
HS 08	1,5355	0,9179	0,7541	1,1453	1,2031	0,8816	1,1198	1,1279	1,2204
HS 09	0,8697	1,1285	1,0749	0,9866	1,0568	0,8603	0,9254	1,1186	1,1990
HS 10	1,0285	0,8396	0,8049	0,8948	1,0673	1,1790	0,9964	0,9460	1,2162
HS 11	1,0749	1,0885	0,8594	0,9542	0,8936	1,0537	1,0477	1,0042	1,1011
HS 12	0,9223	0,9154	0,8841	1,0759	1,0308	1,1229	0,9739	1,0943	1,1733
HS 13	1,1342	1,0270	0,9794	1,0675	1,0202	1,0213	0,9709	1,0379	1,0317
HS 14	1,9432	0,6606	1,2572	0,9208	0,9471	0,7723	1,2799	0,8993	1,3411
HS 15	0,9451	0,8559	0,8077	1,0771	1,0979	0,9421	0,9424	1,0925	1,3948
HS 16	1,0747	1,0010	0,8146	0,9991	1,0716	1,0814	1,0034	1,0619	1,0582
HS 17	1,0242	0,9192	0,7768	1,0925	1,0270	0,8000	1,0327	1,0717	1,0349
HS 18	1,0310	1,0895	0,9590	1,0413	0,9006	1,0332	1,0016	1,0634	1,0931
HS 19	1,0531	1,0301	0,8891	0,9406	1,0081	1,0815	0,9685	1,0275	1,0723
HS 20	0,9666	1,0923	0,8276	1,0723	1,0286	1,1423	0,9722	1,0543	1,1208
HS 21	1,1510	0,9536	0,9501	1,0418	1,1347	1,0671	1,0114	1,0734	1,1645
HS 22	1,1262	1,0350	1,3635	1,0444	1,0976	1,0798	0,9605	0,9974	0,9481
HS 23	1,1781	0,9835	0,8242	1,0204	1,1090	1,1243	1,0032	1,0510	1,2348
HS 24	1,1578	1,0484	0,9590	1,0803	0,9896	0,8808	1,1950	0,9778	1,0162

9.5 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro import z EU28 (vlastní zpracování)

Bazický index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	1,0436	0,9831	0,8622	1,1308	1,2122	1,4951	1,3375	1,5109	1,9714
HS 02	1,0354	0,9872	0,7769	0,7936	0,8939	0,9102	0,9491	0,9046	0,9307
HS 03	1,6740	1,8500	1,5573	1,8135	2,1325	2,3873	2,3901	2,3575	2,2898
HS 04	1,1411	1,0678	0,8383	0,8077	1,0806	1,1376	1,0934	1,0653	1,1740
HS 05	0,6798	0,7270	0,4908	0,4056	0,4530	0,4215	0,4130	0,4818	0,5720
HS 06	0,9160	0,8012	0,7801	0,8019	0,8856	0,8195	0,9881	0,9451	1,1155
HS 07	1,0298	0,9143	0,7884	0,8424	0,8710	0,9803	1,0564	0,9902	1,1537
HS 08	1,1454	1,0238	0,9343	0,9430	1,0896	1,2662	1,1783	1,3662	1,4306
HS 09	0,9896	1,0126	1,0499	1,0139	0,9939	0,6524	0,8729	0,7994	0,8592
HS 10	1,0277	0,8825	0,7649	0,8627	0,7758	0,8404	0,6675	0,8050	0,9745
HS 11	1,0071	1,0129	0,8407	0,7989	0,8256	0,9520	0,9675	0,9887	1,0831
HS 12	0,9322	0,6354	0,5812	0,6536	0,7524	0,7021	0,6935	0,7538	0,8121
HS 13	1,2825	1,1784	1,0043	0,9170	1,0502	0,9650	1,1144	1,1898	1,3144
HS 14	1,0053	1,7024	0,2336	1,8871	0,9532	1,1277	0,9437	1,2237	1,3551
HS 15	0,9651	0,8547	0,6833	0,6760	0,7929	0,7379	0,7018	0,7655	1,0553
HS 16	1,0846	1,0773	0,8730	0,8281	0,9020	0,8788	0,9407	0,9903	1,0502
HS 17	0,9814	0,8401	0,6584	0,7781	0,8487	0,7564	0,6469	0,6561	0,7436
HS 18	0,9998	1,1354	1,0755	1,0945	1,0011	1,0140	1,0090	1,0371	1,0959
HS 19	1,0349	1,0412	0,8891	0,8607	0,8644	0,7715	0,9792	0,9958	1,0685
HS 20	0,9811	1,0304	0,8964	0,8845	0,9469	0,9569	0,9976	1,0321	1,0773
HS 21	1,0479	0,7941	0,8022	0,8651	0,8645	0,8016	0,9334	0,9842	1,0608
HS 22	1,0800	1,0504	0,9260	0,9435	0,9826	1,0651	1,0634	1,0672	1,1523
HS 23	1,1085	1,0054	0,7685	0,7870	0,8426	0,8739	0,9450	1,0161	1,1873
HS 24	1,1004	1,0775	0,9693	1,1212	1,2332	1,5489	1,4452	1,2882	2,2700

Řetězový index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	1,0436	0,9421	0,8770	1,3115	1,0720	1,2333	0,8946	1,1296	1,3048
HS 02	1,0354	0,9534	0,7870	1,0214	1,1264	1,0182	1,0428	0,9531	1,0289
HS 03	1,6740	1,1051	0,8417	1,1645	1,1759	1,1195	1,0012	0,9863	0,9713
HS 04	1,1411	0,9358	0,7851	0,9635	1,3378	1,0528	0,9611	0,9743	1,1020
HS 05	0,6798	1,0694	0,6751	0,8265	1,1169	0,9305	0,9797	1,1667	1,1871
HS 06	0,9160	0,8746	0,9737	1,0279	1,1044	0,9253	1,2058	0,9565	1,1802
HS 07	1,0298	0,8879	0,8623	1,0685	1,0340	1,1255	1,0776	0,9374	1,1651
HS 08	1,1454	0,8939	0,9125	1,0094	1,1554	1,1621	0,9306	1,1595	1,0471
HS 09	0,9896	1,0233	1,0368	0,9657	0,9803	0,6565	1,3379	0,9158	1,0749
HS 10	1,0277	0,8587	0,8667	1,1278	0,8992	1,0833	0,7943	1,2059	1,2106
HS 11	1,0071	1,0057	0,8301	0,9502	1,0334	1,1530	1,0163	1,0219	1,0954
HS 12	0,9322	0,6816	0,9147	1,1246	1,1511	0,9333	0,9877	1,0869	1,0773
HS 13	1,2825	0,9188	0,8523	0,9130	1,1453	0,9189	1,1548	1,0677	1,1047
HS 14	1,0053	1,6934	0,1372	8,0797	0,5051	1,1830	0,8369	1,2966	1,1074
HS 15	0,9651	0,8856	0,7995	0,9893	1,1729	0,9307	0,9510	1,0908	1,3787
HS 16	1,0846	0,9932	0,8104	0,9485	1,0893	0,9743	1,0705	1,0528	1,0604
HS 17	0,9814	0,8560	0,7837	1,1819	1,0907	0,8913	0,8551	1,0143	1,1333
HS 18	0,9998	1,1356	0,9472	1,0176	0,9147	1,0130	0,9950	1,0279	1,0567
HS 19	1,0349	1,0061	0,8540	0,9680	1,0044	0,8925	1,2692	1,0170	1,0729
HS 20	0,9811	1,0503	0,8699	0,9867	1,0705	1,0106	1,0426	1,0346	1,0438
HS 21	1,0479	0,7578	1,0102	1,0784	0,9993	0,9272	1,1645	1,0544	1,0779
HS 22	1,0800	0,9726	0,8816	1,0188	1,0415	1,0839	0,9984	1,0035	1,0797
HS 23	1,1085	0,9070	0,7644	1,0240	1,0706	1,0372	1,0813	1,0753	1,1685
HS 24	1,1004	0,9792	0,8996	1,1567	1,0999	1,2560	0,9330	0,8914	1,7621

9.6 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro export do třetích zemí (vlastní zpracování)

Bazický index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	0,9611	0,8597	0,7500	0,7712	0,7224	0,7613	0,7117	0,7726	0,8432
HS 02	1,1698	1,1157	0,7536	0,7362	0,7024	0,6012	0,4528	0,3735	0,3961
HS 03	0,3444	0,4534	0,4975	0,4173	0,3657	0,5277	0,3977	1,4852	1,1809
HS 04	1,1085	1,1040	0,8618	0,7177	0,7877	0,7644	0,8309	0,8081	0,9127
HS 05	0,7903	1,7030	3,9329	3,6945	5,4114	12,2892	15,8964	5,9304	6,6241
HS 06	1,5920	1,7759	2,8960	2,1690	2,6020	2,2750	1,5205	2,3244	4,3595
HS 07	1,0270	1,3940	1,3512	0,8009	1,0623	1,5520	1,3829	1,1957	0,9699
HS 08	2,1933	3,5104	1,6894	2,1167	3,1239	4,7844	2,7749	2,8842	3,1809
HS 09	0,5840	0,5036	0,7349	0,6858	1,6615	2,0643	2,0532	2,3483	1,3827
HS 10	1,7861	1,7215	1,0964	0,8597	0,6834	1,1730	1,1726	0,9159	1,2054
HS 11	1,0952	1,0452	0,8386	0,8266	0,8557	0,9016	0,9363	0,9868	0,9510
HS 12	1,2883	1,4514	1,1965	1,0893	1,3008	1,7802	1,7629	1,8430	1,7303
HS 13	1,1676	1,0784	1,0437	1,1350	1,1233	1,1786	1,1711	1,1079	1,0024
HS 14	2,5275	2,6133	1,9925	1,5600	1,5249	1,4912	1,0184	0,5921	1,1518
HS 15	1,1502	0,3120	0,1884	0,3213	0,4840	0,2047	0,1463	0,3187	0,3530
HS 16	0,8652	0,9225	0,6618	0,9969	1,3636	1,6800	1,1396	1,3504	1,1844
HS 17	0,8889	0,8258	0,6822	0,7657	0,8010	1,5119	3,3062	3,4957	3,7485
HS 18	1,0080	1,0783	0,9007	0,8974	0,9818	0,9793	0,8052	0,7947	0,7329
HS 19	1,0724	1,0899	0,8808	0,8319	0,9704	0,9708	0,8919	0,8857	0,9265
HS 20	1,0220	1,2027	1,0093	1,0374	0,9534	0,9636	1,0494	1,0557	1,0572
HS 21	1,1588	1,1574	1,1454	1,2311	1,6119	1,7518	1,7315	1,6686	1,7253
HS 22	1,0458	0,9825	0,7553	0,7338	0,6920	0,7405	0,7183	0,7434	0,7894
HS 23	1,1237	1,1063	0,8363	0,8625	0,8844	0,8631	0,8903	0,9987	1,0348
HS 24	0,8534	0,8273	2,4400	2,1319	1,3682	1,7974	0,8197	0,5121	0,5308

Řetězový index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	0,9611	0,8945	0,8723	1,0283	0,9367	1,0538	0,9348	1,0856	1,0914
HS 02	1,1698	0,9538	0,6754	0,9769	0,9541	0,8559	0,7531	0,8249	1,0605
HS 03	0,3444	1,3164	1,0974	0,8387	0,8764	1,4430	0,7537	3,7341	0,7952
HS 04	1,1085	0,9959	0,7806	0,8328	1,0975	0,9705	1,0870	0,9725	1,1295
HS 05	0,7903	2,1548	2,3094	0,9394	1,4647	2,2710	1,2935	0,3731	1,1170
HS 06	1,5920	1,1155	1,6307	0,7490	1,1997	0,8743	0,6684	1,5286	1,8756
HS 07	1,0270	1,3574	0,9693	0,5928	1,3263	1,4611	0,8911	0,8646	0,8112
HS 08	2,1933	1,6005	0,4812	1,2530	1,4759	1,5315	0,5800	1,0394	1,1029
HS 09	0,5840	0,8623	1,4593	0,9332	2,4227	1,2424	0,9946	1,1437	0,5888
HS 10	1,7861	0,9638	0,6369	0,7842	0,7948	1,7166	0,9997	0,7810	1,3161
HS 11	1,0952	0,9544	0,8023	0,9857	1,0352	1,0536	1,0385	1,0539	0,9638
HS 12	1,2883	1,1266	0,8243	0,9104	1,1942	1,3685	0,9903	1,0454	0,9389
HS 13	1,1676	0,9236	0,9678	1,0875	0,9897	1,0492	0,9936	0,9460	0,9048
HS 14	2,5275	1,0339	0,7625	0,7829	0,9775	0,9779	0,6830	0,5814	1,9453
HS 15	1,1502	0,2712	0,6039	1,7052	1,5066	0,4229	0,7146	2,1786	1,1077
HS 16	0,8652	1,0662	0,7174	1,5064	1,3678	1,2321	0,6783	1,1850	0,8771
HS 17	0,8889	0,9290	0,8261	1,1225	1,0461	1,8875	2,1868	1,0573	1,0723
HS 18	1,0080	1,0697	0,8353	0,9963	1,0940	0,9975	0,8222	0,9870	0,9222
HS 19	1,0724	1,0164	0,8081	0,9444	1,1665	1,0004	0,9187	0,9931	1,0460
HS 20	1,0220	1,1768	0,8392	1,0278	0,9190	1,0107	1,0891	1,0060	1,0014
HS 21	1,1588	0,9988	0,9897	1,0748	1,3094	1,0867	0,9884	0,9637	1,0340
HS 22	1,0458	0,9395	0,7688	0,9714	0,9430	1,0701	0,9700	1,0350	1,0619
HS 23	1,1237	0,9845	0,7560	1,0313	1,0254	0,9759	1,0314	1,1217	1,0361
HS 24	0,8534	0,9694	2,9494	0,8737	0,6417	1,3137	0,4561	0,6247	1,0365

9.7 Bazické a řetězové indexy jednotkových cen pro import ze třetích zemí (vlastní zpracování)

Bazický index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	0,1459	6,8573	1,8389	2,4886	3,4304	2,1423	1,8630	3,7994	4,4570
HS 02	1,0152	1,1527	0,9844	0,9919	1,1657	1,3903	1,1230	0,9976	1,1677
HS 03	1,1210	1,1368	1,0127	1,2161	1,1683	1,2378	1,1498	1,2642	1,5720
HS 04	0,8797	1,0649	0,9112	0,6032	0,7921	0,7235	0,7167	0,7472	0,8060
HS 05	0,8790	0,7885	0,8312	0,3887	0,5560	0,7519	0,7713	0,7898	0,9445
HS 06	0,9325	0,8273	0,6922	0,5972	0,6602	0,5911	0,7146	0,6458	0,7633
HS 07	1,0040	0,9904	0,9699	0,9306	1,0224	0,9585	0,8367	0,9737	1,1995
HS 08	1,0018	1,1216	0,9839	0,9318	0,9495	0,9396	0,9561	1,0341	1,2032
HS 09	0,9023	0,9956	1,0852	0,8869	1,0533	0,9275	1,0111	1,1454	1,3828
HS 10	0,9534	0,8065	0,6579	0,6356	0,6359	0,5330	0,7153	0,7362	0,8813
HS 11	0,9603	1,2958	1,3381	0,9103	0,5700	0,5538	0,6063	0,5998	0,7348
HS 12	0,7518	0,8074	0,7705	0,6108	0,6070	0,6128	0,5529	0,5493	0,5862
HS 13	1,0442	0,9092	0,8712	1,0443	1,0750	0,9806	0,9099	0,9387	0,9423
HS 14	0,8773	0,4872	1,1244	1,3086	3,2364	3,7128	3,5678	0,9542	3,3604
HS 15	0,8111	0,6656	0,6342	0,7149	0,7528	0,7139	0,5472	0,7030	1,0122
HS 16	1,0911	1,0732	0,9601	0,9401	0,9902	1,1065	1,0648	1,0470	1,1110
HS 17	0,9385	0,8523	0,7031	0,5541	0,5826	0,5901	0,5673	0,5301	0,5499
HS 18	1,0425	1,0567	0,9190	0,9321	0,9404	0,9262	0,9012	0,8436	0,8958
HS 19	0,9140	0,8527	0,7471	0,7063	0,7050	0,7584	0,8107	0,8357	0,9115
HS 20	0,9985	1,1783	1,1843	1,0330	1,0563	1,0190	1,0302	1,0289	1,1307
HS 21	1,0536	0,9152	0,8241	0,7929	0,7597	0,7420	0,7083	0,6970	0,7496
HS 22	1,1979	1,1899	1,0608	1,2925	1,4935	1,4871	1,3464	1,1228	1,2032
HS 23	1,2697	1,4052	1,3631	1,1118	1,0529	1,3271	1,2693	1,2376	1,7211
HS 24	1,0214	0,8890	0,7563	0,8039	0,8436	0,8437	0,7710	0,7987	0,8343

Řetězový index	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HS 01	0,1459	47,0150	0,2682	1,3533	1,3784	0,6245	0,8696	2,0394	1,1731
HS 02	1,0152	1,1355	0,8540	1,0077	1,1752	1,1927	0,8077	0,8883	1,1705
HS 03	1,1210	1,0140	0,8908	1,2009	0,9607	1,0595	0,9289	1,0995	1,2435
HS 04	0,8797	1,2106	0,8557	0,6620	1,3131	0,9134	0,9906	1,0427	1,0786
HS 05	0,8790	0,8970	1,0541	0,4676	1,4304	1,3524	1,0258	1,0240	1,1959
HS 06	0,9325	0,8872	0,8366	0,8628	1,1054	0,8953	1,2090	0,9037	1,1819
HS 07	1,0040	0,9864	0,9793	0,9595	1,0987	0,9375	0,8729	1,1638	1,2319
HS 08	1,0018	1,1196	0,8772	0,9471	1,0190	0,9896	1,0176	1,0816	1,1635
HS 09	0,9023	1,1034	1,0900	0,8173	1,1877	0,8805	1,0901	1,1328	1,2073
HS 10	0,9534	0,8459	0,8157	0,9661	1,0005	0,8381	1,3422	1,0291	1,1971
HS 11	0,9603	1,3494	1,0326	0,6803	0,6262	0,9716	1,0948	0,9892	1,2251
HS 12	0,7518	1,0739	0,9544	0,7927	0,9937	1,0096	0,9022	0,9936	1,0672
HS 13	1,0442	0,8707	0,9582	1,1987	1,0294	0,9122	0,9279	1,0317	1,0038
HS 14	0,8773	0,5554	2,3076	1,1638	2,4732	1,1472	0,9609	0,2675	3,5216
HS 15	0,8111	0,8205	0,9529	1,1272	1,0530	0,9484	0,7664	1,2848	1,4398
HS 16	1,0911	0,9835	0,8946	0,9792	1,0533	1,1175	0,9623	0,9833	1,0611
HS 17	0,9385	0,9082	0,8250	0,7881	1,0513	1,0129	0,9614	0,9344	1,0373
HS 18	1,0425	1,0136	0,8697	1,0143	1,0088	0,9849	0,9730	0,9361	1,0619
HS 19	0,9140	0,9330	0,8761	0,9454	0,9981	1,0758	1,0690	1,0308	1,0907
HS 20	0,9985	1,1800	1,0051	0,8722	1,0226	0,9647	1,0110	0,9987	1,0989
HS 21	1,0536	0,8687	0,9004	0,9622	0,9582	0,9767	0,9545	0,9840	1,0755
HS 22	1,1979	0,9934	0,8914	1,2185	1,1555	0,9957	0,9054	0,8340	1,0716
HS 23	1,2697	1,1067	0,9701	0,8156	0,9470	1,2604	0,9565	0,9750	1,3907
HS 24	1,0214	0,8704	0,8507	1,0630	1,0493	1,0001	0,9138	1,0360	1,0445